Digitized by Google

Digitized by Google

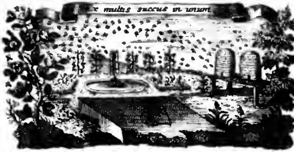
HEXAGLOTTON
GEMINUM,
Docens Linguas,

GALLICAM, ITALICAM, HISPANICAM,
GRÆCAM, HEBRAICAM, CHALDAICAM,
ANGLICAM, GERMANICAM, BELGICAM,
LATINAM, LUSITANICAM, SYRIACAM:

ut intra breviſſimum tempus, ope Lexici, omnia explicare diſcas.

Acceſſit ubique Appendix
De Pronunciatione harum XII Linguarum.

AUCTORE
IGNATIO WEITENAUER, S. J.
Ling. Hebr. & Græc. in Alma Leopoldina Œniponti
P. P. O.

Cum Approbatione.

AUGUSTÆ VIND. & FRIBURG. BRISG.
Sumptibus Fratrum WAGNER, Bibliopol. MDCCLXII.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA
D.PROB.ROM.S.J.
Digitized by Google

Digitized by Google

HEXAGLOTTI PRIMI

PARS I,

QUÆ

LIBROS

GALLICOS, ITALICOS,

ET

HISPANICOS,

INTRA DIEM UNUM,

SI VELIS,

INTELLIGERE ET EXPLICARE DOCET.

Digitized by Google

PRÆFATIO.

Multi ſunt, qui etſi cum Gallis, Italis, Hiſpanis, ſermonem conferre non cupiant, optimis tamen eorum libris uti vehementer deſiderant. Ne vero iidem ſive magiſtrorum voce, ſive librorum grammaticorum præſidio juvari poſſint, alios magnitudo ſumptuum, alios operis difficultas, pleroſque temporis egeſtas prohibet & abſterret. Horum ego honeſtiſſimæ utiliſſimæque cupiditati ut conſulam, paucas has paginas offero, quæ, ſi Lexicon quodcunque bonum acceſſerit, ſpe citius voti ſui compotes faciant. In græca primum lingua, tum hebraica, & chaldaica experimento capto, idem in italica, gallica, hiſpanicaque, eodem plurium ſucceſſu tentavi. Nulla harum fuit, in qua non intra alteram tertiamve horam, DEO dante, audientem eo perducerem, ut interpretari libros per ſe ipſe, & ope Lexici explicare poſſet. Fuere, quibus & ſemihora ſufficeret. Rem usque adeo commodam ut juris publici facerem, & hortati ſunt multi, & boni communis amor perſuaſit. Tantam celeritatem profeſſo, in Præfatione hærendum non eſt: unum addo, niſi te laboris pœniteat, amice Lector, fore, ut intra biduum ſex harum linguarum omnium libris intelligendis idoneum te ſine magiſtro efficias. Latinitatis filias, gallicam, italicam, atque hiſpanicam, priore hac parte complexus ſum; altera græcæ, hebraicæ, chaldaicæque deſtinata. Vale, & hoc temporis & impenſæ compendio fruere.

INSTI-

Digitized by Google

INSTITUTIONES GALLICÆ.

1. **A**rticulus Gallorum definitus reſpondet germanico der, die. Maſculinus eſt *le*, Femininus *la*, Neutro carent. Flectitur hunc in modum:

Maſcul. Singularis.			*Femin. Singularis.*		
Nom. & Accuſ.	*Genit. & Ablat.*	*Dat.*	*Nom. & Acc.*	*Gen. & Abl.*	*Dat.*
Le, der, den.	*du*, des, von dem.	*au*, dem.	*La*, die.	*de la*, der, von der.	*à la*, der.

Pluralis utrique communis.

Nom. & Accuſ.	*Gen. & Abl.*	*Dat.*
Les, die.	*des*, der, von den.	*aux*, den.

2. Præter articulum definitum habent & indefinitum, qui tum fere uſurpatur, cum Germàni articulo prorſus abſtinent, ut ante pronomina, ante nomina propria, ante articulum unitatis (ein, eine.) Articulus hic breviſſimis duobus vocabulis circumſcribitur, *de* & *à*, quorum illud in utroque numero genitivi & ablativi, hoc dativi nota eſt. *Maitre de langue*, Sprachmeiſter. *Un bois de mirte*, ein Myrtenwald. *Il parle de vous*, er redet von euch. *à notre ville*, unſrer Stadt. *à qui?* wem? *à Pierre*, Petro. *La tête d'un homme*, das Haupt eines Menſchen.

3. Caſus nominum per Articulos intelliguntur, ipſo nomine haud mutato. Pluralis numerus e ſingulari fit adjecto *s*. *table*, menſa: *tables*, menſæ. *marchand*, mercator: *marchands*, mercatores. Si ipſe ſingularis finiatur litera *s*, vel cognata, *x*, aut *z*, plurali nihil additur. *avis*, monitum, & monita. *doux*, dulcis, & dulces. *é* facit *és* vel *ez*. *conté*, numeratus: *contés* vel *contez*, numerati. *eau*, *eu*, *ou*, aſſumunt *x*. *peau*, pellis: *peaux*, pelles. *feu*, ignis: *feux*, ignes. *al*, *ail*, *el*, ſæpe mutant *l* aut *il* in *ux*. *mal*, malum: *maux*, mala. *travail*, labor: *travaux*, labores. *ciel*, cœlum: *cieux*, cœli. *nt* in *ns*. *pont*, pons: *pons*, pontes. *parlant*, loquens: *parlans*, loquentes.

4. Adjectiva maſculina fiunt feminina adjuncto *e*. *grand*, magnus: *grande*, magna. *ajouté*, additus: *ajoutée*, addita. *bati*, ædificatus: *batie*. ædificata. Fit nonnunquam levis mutatio aut geminatio literæ ultimæ. *faux*, falſus: *fauſſe*, falſa. *doux*, *douce*, ſuavis. *heureux*, *heureuſe*, felix. *ſec*, ſiccus: *ſeche*, ſicca. *long*, longus: *longue*, longa. *chetif*, malus: *chetive*, mala. *public*,

 publi-

publicus: *publique*, publica. *bas*, *baſſe*, humilis. *bon*, bonus: *bonne*, bona. *nul*, nullus: *nulle*, nulla. *quel*, *quelle*, qualis. *ſot*, ſtolidus: *ſotte*, ſtolida. Communis generis ſunt, quæ in *e* deſinunt, ut *aimable*, amabilis; *honnête*, honeſtus, honeſta.

5. Comparativum indicat particula *plus* ante adjectivum poſita: Superlativum eadem, ſi articulus definitus eam præcedat *long*, longus: *plus long*, longior: *le plus long*, *la plus longue*, longiſſimus, longiſſima. Idem fit in adverbiis. *vite*, cito: *plus vite*, citius: *le plus vite*, quam citiſſime.

6. Verborum conjugationes ſunt quatuor, ex infinitivo dignoſcendæ: primæ enim infinitivus deſinit in *er*, ſecundæ in *ir*, tertiæ in *oir*, poſtremæ in *re*. Has vocemus characteriſticas conjugationum, quas omnes in una tabella junctas in conſpectu ſimul ponam. Solas ponam terminationes, quas ſi in characteriſticæ locum ſubſtituas, verborum perfectorum tempora omnia legitime formabis. Sic e. g. in Præſenti Indicativi perſonam primam pluralis numeri pro conjugatione prima aſſignat tabella *ons*. Rejice igitur ex *aimer*, amare, ſyllabam *er* characteriſticam, in ejusque locum repone *ons*: & intelliges, *aimons* ſignificare *amamus*. Viciſſim, ſi reperias *batiſſons*, deprehendes ex tabella, terminationem *iſſons* ſoli convenire ſecundæ conjugationi, in perſona prima pluralis numeri in imperativo. Muta ergo hoc *iſſons* in characteriſticam *ir*, & habebis verbum *batir*. Id quoniam ex Lexico diſces idem eſſe ac ædificare, relinquitur, vocem propoſitam ſignificare *ædificemus*. Sic etiam ex quarta characteriſtica conjugabis *vendre*, vendere: *vends*, vendo, vendis: *vend*, vendit: *vendons*, vendimus, &c.

7. Quoniam vero Galli, Germanorum more, in Verbis conjugandis utuntur ope auxiliarium, *habeo*, & *ſum*, totam horum formam prius oculis ſubjiciamus.

8. Conjugatio Verbi *Avoir*, Habere.

	Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Indicat. Præſens.	*ai*,	*as*,	*a*:	*avons*,	*avez*,	*ont*.
Imperfectum.	*avois*,	*avois*,	*avoit*:	*avions*,	*aviez*,	*avoient*.
Præter. ſimplex.	*eus*,	*eus*,	*eut*:	*eumes*,	*eutes*,	*eurent*.
Præt. compoſit.	*ai eu*,	*as eu*,	*a eu*:	*avons eu*,	*avez eu*,	*ont eu*.
Plusquamperf. I.	*avois eu*,	*avois eu*,	*avoit eu*:	*avions eu*,	*aviez eu*,	*avoient eu*.
Plusquamperf. II.	*eus eu*,	*eus eu*,	*eut eu*:	*eumes eu*,	*eutes eu*,	*eurent eu*.
Futurum.	*aurai*,	*auras*,	*aura*:	*aurons*,	*aurez*,	*auront*.

Impe-

	Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Imperativus.		*aye:*		*ayons,*	*ayez.*	
Conjunctivi Præſens.	*aye,*	*ayes,*	*ait:*	*ayons,*	*ayez,*	*ayent.*
Imperfect. I.	*aurois,*	*aurois,*	*auroit:*	*aurions,*	*auriez,*	*auroient.*
Imperfect. II.	*euſſe,*	*euſſes,*	*eûs:*	*euſſions,*	*euſſiez,*	*euſſent.*
Præteritum.	*aye eu,*	*ayes eu,*	*ait eu:*	*ayons eu,*	*ayez eu,*	*ayent eu.*

Plusquamperf. I. & II. ut Imperf. I. & II. addito tantum ubique *eu.*

Futurum. ut Futurum Indicativi, addito ubique *eu.*

Infinitivi Præſens. *avoir.* Præterit. *avoir eu.* Particip. Præſ. *ayant.* Præteriti. *ayant eu.* Supinum. *eu.*

9. Conjugatio Verbi *Etre*, Eſſe.

	Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Indicativi Præſens.	*ſuis,*	*es,*	*eſt:*	*ſommes,*	*êtes,*	*ſont.*
Imperfectum.	*étois,*	*étois,*	*étoit:*	*étions,*	*étiez,*	*étoient.*
Præter. ſimplex.	*fus,*	*fus,*	*fut:*	*fumes,*	*futes,*	*furent.*
Præt. compoſit	*ai été,*	*as été,*	*a été:*	*avons été,*	*avez été,*	*ont été.*
Plusquamperfecta.	ambo, ut in *Avoir*, niſi quod pro Supino *eu* ponitur *été*, geweſen.					
Futurum.	*ſerai,*	*ſeras,*	*ſera:*	*ſerons,*	*ſerez,*	*ſeront.*
Imperativus.		*ſois:*		*ſoyons,*	*ſoyez.*	
Conjunctiv. Præſ.	*ſois,*	*ſois,*	*ſoit:*	*ſoyons,*	*ſoyez,*	*ſoient.*
Imperfect. I.	*ſerois,*	*ſerois,*	*ſeroit:*	*ſerions,*	*ſeriez,*	*ſeroient.*
Imperfect. II.	*fuſſe,*	*fuſſes,*	*fût:*	*fuſſions,*	*fuſſiez,*	*fuſſent.*
Præteritum.	*aye été,*	*ayes été,*	*ait été:*	*ayons été,*	*ayez été,*	*ayent été.*
Plusquamp. I.	*aurois été,*	*aurois été,*	*auroit été:*	*aurions été,*	*auriez été,*	*auroient été.*
Plusquamp. II.	*euſſe été,*	*euſſes été,*	*eût été:*	*euſſions été,*	*euſſiez été,*	*euſſent été.*
Futurum.	*aurai été,*	*auras été,*	*aura été:*	*aurons été,*	*aurez été,*	*auront été.*

Infinitivi Præſens. *etre.* Præter. *avoir été.* Particip. Præſ. *étant.* Præteriti. *ayant été.* Supinum. *été.*

10. Tabella IV Conjugationum.

	Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Indicativi Præſens.	1. *e* —	*es* —	*e:* —	*ons* —	*ez* —	*ent.*
	2. *is*	*is*	*it:*	*iſſons*	*iſſez*	*iſſent.*
	3. *ois*	*ois*	*oit:*	*ons*	*ez*	*ent.*
	4. *s*	*s*	—	*ons*	*ez*	*ent.*
Imperfectum.	1. *ois* —	*ois* —	*oit:* —	*ions* —	*iez* —	*oient.*
	2. *iſſois*	*iſſois*	*iſſoit:*	*iſſions*	*iſſiez*	*iſſoient.*
	3. *ois*	*ois*	*oit:*	*ions*	*iez*	*oient.*
	4. *ois*	*ois*	*oit:*	*ions*	*iez*	*oient.*
Præter. ſimplex.	1. *ai* —	*as* —	*a:* —	*ames* —	*ates* —	*erent.*
	2. *is*	*is*	*it:*	*imes*	*ites*	*irent.*
	3. *us*	*us*	*ut:*	*umes*	*utes*	*urent.*
	4. *is*	*is*	*it:*	*imes*	*ites*	*irent.*

		Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Præt. compoſitum.		*ai* —	*as* —	*a:* —	*avons* —	*avez* —	*ont.*
		1. *é.* 2. *i.* 3. *u.* 4. *u.*					
Plusquamperfect. I.		*avois* —	*avois* —	*avoit* —	*avions* —	*aviez* —	*avoient.*
		1. *é.* 2. *i.* 3. *u.* 4. *u.*					
Plusquamperf. II.		*eus* —	*eus* —	*eut* —	*eumes* —	*eutes* —	*eurent.*
		1. *é.* 2. *i.* 3. *u.* 4. *u.*					
Futurum.	1.	*erai* —	*eras* —	*era:* —	*erons* —	*erez* —	*eront.*
	2.	*irai*	*iras*	*ira:*	*irons*	*irez*	*iront.*
	3.	*rai*	*ras*	*ra:*	*rons*	*rez*	*ront.*
	4.	*rai*	*ras*	*ra:*	*rons*	*rez*	*ront.*
Imperativus.	1.		*e:* —		*ons*	*ez.*	
	2.		*is:*		*iſſons*	*iſſez.*	
	3.		*ois:*		*ons*	*ez.*	
	4.		*s:*		*ons*	*ez.*	
Conjunctivi Præſens.	1.	*e* —	*es* —	*e:* —	*ions* —	*iez* —	*ent.*
	2.	*iſſe*	*iſſes*	*iſſe:*	*iſſions*	*iſſiez*	*iſſent.*
	3.	*e*	*es*	*e:*	*ions*	*iez*	*ent.*
	4.	*e*	*es*	*e:*	*ions*	*iez*	*ent.*
Imperfect. I.	1.	*erois* —	*erois* —	*eroit:* —	*erions* —	*eriez* —	*eroient.*
	2.	*irois*	*irois*	*iroit:*	*irions*	*iriez*	*iroient.*
	3.	*rois*	*rois*	*roit:*	*rions*	*riez*	*roient.*
	4.	*rois*	*rois*	*roit:*	*rions*	*riez*	*roient.*
Imperfect. II.	1.	*aſſe* —	*aſſes* —	*at:* —	*aſſions* —	*aſſiez* —	*aſſent.*
	2.	*iſſe*	*iſſes*	*it:*	*iſſions*	*iſſiez*	*iſſent.*
	3.	*uſſe*	*uſſes*	*ût:*	*uſſions*	*uſſiez*	*uſſent.*
	4.	*iſſe*	*iſſes*	*it:*	*iſſions*	*iſſiez*	*iſſent.*
Præteritum.		*aye* —	*ayes* —	*ait:* —	*ayons* —	*ayez* —	*ayent.*
		1. *é.* 2. *i.* 3. *u.* 4. *u.*					

Plusquamperf. utrumque, & Futurum, ex Verbo *Avoir*, addito Supino, videlicet
1 *é.* 2. *i.* 3. *u.* 4. *u.*

Infinitivi Præſ.	Præter.	Particip. Præſ.	Particip. Præt.	Supin.
1. *er.*	*avoir.* 1. *é.*	1. *ant.*	1. *é.*	1. *é.*
2. *ir.*	2. *i.*	2. *iſſant.*	*ayant* 2. *i.*	2. *i.*
3 *oir.*	3. *u.*	3. *ant.*	3. *u.*	3. *u.*
4. *re.*	4. *u.*	4. *ant.*	4. *u.*	4. *u.*

11. Verbum Paſſivum nihil eſt aliud, niſi Verbum auxiliare *Etre* cum Supino ejus Verbi, cujus vox paſſiva petitur. *Je ſuis aimé*, ego amor. *Je ſerois aimé*, ego amarer.

12. Verba reciproca, & alia quædam, loco Verbi *Avoir*, conſtruuntur cum Auxiliari altero *Etre*. Sed id ad ſenſum nihil refert. *Je me ſuis efforcé*, ich habe mich bemühet. *Il ſ'eſt couché*, er hat ſich niedergelegt. *Il eſt tombé*, er iſt gefallen.

13. Anomala omnia, & quidquid in uſitatis Dictionariis non reperitur, in Spicilegio reperies, mox ſubjungendo, ubi ordine alphabeti commodiſſi-

Digitized by Google

modiſſime occurrent ſingula. Antequam Lexicorum & Spicilegii uſum doceam, libet quædam animadvertere.

14. Litera *t*, vocabulis interpoſita, euphoniæ tantum ſervit, ſenſui nihil adjicit. *va-t-on?* geht man? *parle-t-il?* redet er?

15. Partitivum articulum tum uſurpant Galli, cum Germani nullum adhibent iis nominibus, quibus alioqui articulus definitus debetur: tum Galli præponunt genitivum ordinarii articuli, qui partitivus appellatur. *Donnez-moi du pain, du vin*, gebt mir Brod, Wein. *Avez-vous de l'argent?* habt ihr Geld? *C'eſt un lieu plutot pour des bêtes, que pour des hommes*, das iſt ein Ort mehr für unvernünftige Thiere, als für Menſchen. *Vous m'obligez par de nouveaux bienfaits*, ihr verbindet mich durch neue Gutthaten.

16. In alloquendo ſeu DEO, ſeu hominibus, perſonam ſecundam pluralem *vous* Galli amant.

17. Quoties infinitivum præcedunt particulæ *de*, *à*, *pour*, explicandum id eſt vel per latinum gerundium, vel per modum loquendi gerundio affinem. *La raiſon de le dire*, ratio id dicendi. *Il s'amuſe à chanter*, occupat ſe cantando. *Je viens pour vous avertir*, venio ad admonendum te. *Il eſt trop ſavant pour le croire*, doctior eſt, quam ut hoc credat, er iſt zu gelehrt ſolches zu glauben.

18. Participia, tum activa (in *ant*) tum paſſiva (quæ idem ſunt cum ſupino) duplicem uſum habent: nunc enim ſunt connexa, ut apud Latinos; nunc pendentia, quæ per ablativum abſolute poſitum explicantur. Connexum eſt: *Le Roi, entendant le bruit, demanda*, &c. Rex, audiens ſtrepitum, interrogavit, &c. Pendentia ſunt: *Durant la guerre, j'ai perdu tout*, durante bello, perdidi omnia. *Son pere, les yeux toujours attachés ſur lui, attendoit ſa réponſe*, pater ejus, oculis ſemper in illum defixis, reſponſum expectabat.

19. Negatio plerumque geminatur. Prima eſt *ne*, altera *pas*, *point*, *jamais*, *rien*, *perſonne*, &c. *je ne veux pas*, non volo. *Vous ne ſavez rien*, nihil ſcis. *Perſonne ne l'a vu*, nemo eum vidit. *Rien n'eſt ſi ſal*, nihil eſt tam ſordidum.

De uſu Lexicorum, & Spicilegii noſtri.

20. Apoſtrophus plerumque ſignificat deeſſe literam *e*. ſic *m'*, *d'*, *qu'*, pro *me*. *de*, *que*. *s'* initio *ſi*, in medio *ſe* ſignificat; *l'* nunc *le*, nunc *la*, prout res poſcit. Quæ ſi truncata occurrunt, integra quærenda ſunt. Huc revoco articulum definitum *l'*, *de l'*, *à l'*, qui tam ante maſculina, quam femi-

Digitized by Google

feminina ponitur, ſi prima eorum litera ſit vocalis, aut *h* mutum. *l'ame*, anima. *de l'homme*, hominis.

21. Promiſcue uſurpata reperies *i* & *y*, ac in fine vocabulorum *és* & *ez*. itemque *z* & *s*. ſic *fuyant*, & *fuïant*, fugiens, *foudroïant*, & *foudroyant*, fulminans. *hazarder*, & *haſarder*, exponere periculo, experiri. Orthographiam enim Gallia non eandem ſemper adamavit.

22. Ex literis geminatis alteram ſæpiſſime omittunt recentiores libri. Utrumque igitur leges, *connoitre* & *conoitre*, noſſe, cognoſcere; *honnoré* & *honoré*, honoratus; *ſouffrir* & *ſoufrir*, pati; *combattre* & *combatre*, pugnare. Quorum alterutro non invento, ad alterum confugere neceſſe erit.

23. Idem obſerva in literis quieſcentibus, quæ cum jam olim non pronunciarentur, denique ſcribi etiam deſiere. Sic olim *ſçavoir*, *ſçavant*, *maiſtre*, *eſtant*, *s'acquitter*, *acquerir*: hodie *ſavoir*, *ſavant*, *maitre*, *etre*, *s'aquiter*, *aquerir*. *J'entens*, *vens*, idem eſt ac *j'entends*, *vends*.

24. Idem dic de dipththongis *ao* & *eu*, in *â* vel *a* & *û* vel *u* conflatis. *aagé* & *agé*, *ſeur* & *ſûr*, *malheureux* & *malhureux*, *deumes* & *dumes*.

25. In conjugatione verborum in *cer* & *ger*, ante *a* & *o* nunquam ſcribitur *c* aut *g*, ſed anaphoniæ gratia *ç* & *ge*: quæ tamen in Lexicis per *cer* & *ger* conſtanter quærenda ſunt.

26. Si compoſitum non reperias, quære ſimplex. Quod ut facilius poſſis, ad finem Spicilegii ſubjicio ordine alphabeti particulas omnes, verbis gallicis præfigi ſolitas. Ne compoſitis onerarem Spicilegium, ſimplicia quædam poſui, in ſe ipſis haud uſitata, quæ tamen in compoſitis uſurpantur. Tale eſt *querir* & *ſoudre*: e quorum illo nata ſunt *aquerir*, *conquerir*, *requerir*, *s'enquerir*; ex hoc *abſoudre*, *reſoudre*, *diſſoudre*. Ejusdem brevitatis ſtudio, non omnes omnium vocabulorum ſenſus adjeci, qui ſæpe plures ſunt: iidem tamen ut e juſtis Dictionariis peti poſſint, vocabuli Thema ſeu Radix ubique a me indicabitur.

27 Magnam etiam vocabulorum turbam e Spicilegio excludet ſequens tabella, affinitatem oſtendens certorum temporum, quæ omnia a Participio Præſentis derivo, eo quod illud, utpote in *ant* deſinens, alphabeti ordine præ ceteris in oculos inquirentium incurrere neceſſe ſit. Characteriſtica igitur hujus tabellæ eſt *ant*, quæ in ſubjectas formas ſic mutabitur:

Ego

	Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
ndicat. Præſ.	*	*	*	*ons*	*ez*	*ent.*
Imperfect.	*ois*	*ois*	*oit:*	*ions*	*iez*	*oient.*
Præt. ſimpl.	*is*, vel *us*	*is, us*	*it, ut:*	*imes* vel *umes*	*ites, utes*	*irent, urent.*
mperativus.	*	*	*	*ons*	*ez*	
Conj. Præſ.	*e*	*es*	*e:*	*ions*	*iez*	*ent.*
Imperfect. 2.	*iſſe*, vel *uſſe*	*iſſes, uſſes*	*ît, ût:*	*iſſions, uſſions*	*iſſiez, uſſiez*	*iſſent, uſſent.*

Quod ſi exempli gratia legas *nuiſit* aut *craignirent*, neutrum horum in Spicilegio invenies: occurret tamen ibidem *nuiſant* & *craignant*, facta etiam Affinium ex tabella hac mentione. In hac autem tabella vides, *it* eſſe Præteriti tertiam ſingularem, *irent* pluralem; ac proinde ſenſum prioris eſſe *nocuit*; poſterioris *timuerunt*. In iis porro Verbis, quæ ab hac tabella aliquando deflectunt, in Spicilegio ipſo cavebitur, ne hoſpes hujus linguæ a vero ſenſu aberret. Tu vero, Amice Lector, omiſſo in præſens Spicilegio, ſtatim ad Exercitationem ipſam tranſi, quam ei ſubjectam reperies.

SPICILEGIUM

eorum, QUÆ IN LEXICIS reperiri non ſolent.

A.

A. præter dicta § 2 & 17, ſignificat etiam in, zu, bey. *Il eſt à l'egliſe*, eſt in templo. *J'irai à mon pere*, ibo ad patrem meum. *Il imploroit les dieux à leurs autels*, obſecrabat deos ad eorum aras.

Ail's, eat. ab *aller*.

Ailent, eant. ab *aller*.

Apr çois, animadverto, animadvertis, animadverte. ab *apercevoir*, ſeu *apper ævoir*, quod plerique conjugant ut reciprocum.

Aperçoit, animadvertit. ab eodem.

Aperçoive, es, e: animadvertam, as, at. ab eodem.

Aperçoivent, animadvertunt, animadvertant. ab eodem.

Aperçu, Supinum ejuſdem.

Aperçus &c. Præteritum ſimplex, ab eodem.

Aperçuſſe &c. Imperf. II Conjunctivi, ab eodem.

Aſſaillant, invadens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab *aſſaillir*.

 Aſſaus,

Aſſaus, invado, invadis, invade. ab eodem.
Aſſaut, invadit. ab eodem. item, aſſultus.
Aſſéerai, vel *aſſérai* &c. ſedebo &c. a *s'aſſeoir.*
Aſſéerois, vel *aſſérois* &c. ſederem &c. ab eodem.
Aſſeyant, ſedens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.
Aſſeyerai, *aſſeyerois*, ut *aſſérai*, & *aſſérois.*
Aſſied (*il s'*) ſedet. ab eodem.
Aſſieds (*je m'*) ſedeo; (*tu t'*) ſedes: *aſſieds-toi*, ſede. ab eodem.
Aſſis &c. ſedi &c. item, Supinum ab eodem.
Aſſiſſe &c. ſederem &c. ab eodem.

B.

Bel, pro *beau*, ſequente vocali: formoſus.
Belle, femininum a *beau*: formoſa.
Benoit, Benedictus.
Boit, bibit. a *boire.*
Boive, bibam, bibat. *boivent*, bibunt, bibant. *boives*, bibas. ab eodem.
Bouillant, elixans; cum Affinibus. (v. § 27.) a *bouillir.*
Bous, elixo, elixas, elixato ſeu elixa. ab eodem.
Bout, elixat. ab eodem.
Brai, Supinum a *braire*, rudere.
Brait, rudit. ab eodem. eſt & Supinum ejusdem Verbi.
Brayant, rudens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.
Brayaſſant, rudens. ab eodem.
Brayaſſe &c. ruderem &c. ab eodem.
Bu, Supinum a *boire*, bibere.
Bus, *bus*, *but*, &c. Præteritum ſimplex ab eodem.
Buſſe &c. biberem &c. ab eodem.
Buvant, bibens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.

C.

Ce, hic, hunc. 2. *ce qui*, *ce que*, id quod. *ce dont*, id, cujus; id, a quo. 3. *à ce que*, ut, quemadmodum. e. g. *je ſuis*, *à ce que je vois*, *trompé*: ſum, ut video, deceptus. 4. *c'eſt*, *eſt* iſt: *c'eſt la vertu*, *qu'il cherche:* virtus eſt id, quod quærit. Dicunt &: *c'eſt moi*, ego ſum: *c'eſt vous*, *qui &c.* tu es, qui &c. *C'eſt* .... *que* plerumque omnium expeditiſſime per pleonaſmum explicatur, id eſt, omnino prætermittitur. e. g. *c'eſt alors qu'il trembla*, tum intremuit: *eſt-ce ainſi que vous me ſervez?* ſiccine tu mihi ſervis? 5. *c'eſt à dire*, id eſt. 6. *n'eſt-ce pas*? nonne? nicht wahr? 7. *ſi ce n'eſt que*, niſi, niſi quando.
Ceci, hoc, iſtud.
Ceignant, cingens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *ceindre.*
Ceins, cingo, cingis, cinge. ab eodem.
Ceint, cingit. item, Supinum ab eodem.
Cela, hoc.
Celle, illa, illam.
Ces, hi, hæ; hos, has.
Cet (pro *ce*, cum vocalis ſequitur) hic, hunc.
Cette, hæc, hanc.
Ceux, illi, ii; illos, eos.

Charles,

Charles, Carolus.
Chéant, cadens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *choir*.
Chéerai &c. & *chéerois* &c. cadam &c. caderem &c. ab eodem.
Clouis, Clodoveus.
Combien y a-t-il que....? quam pridem..? Alios ſenſus vocabuli *combien* habes in Lexicis obviis.
Conclu, Supinum a *conclure*, concludere, ſtatuere.
Concluant, decernens, concludens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eod.
Conclus, ſtatuo, ſtatuis, ſtatue. item, Præteritum ſimplex. ab eodem.
Conclut, decernit, decrevit. ab eod.
Conçois, concipio, concipis, concipe. a *concevoir*.
Conçoit, concipit. ab eodem.
Conçoive, *ves*, *ve*, concipiam, as, at. ab eodem.
Conçoivent, concipiunt, concipiant. ab eodem.
Conçu, Supinum. ab eodem.
Conçus &c. concepi &c. ab eodem.
Conçuſſe &c. conciperem &c. ab eod.
Connois, *Connu*, &c. v. mox ſcripta per ſimplex *n*.
Conois, cognoſco, cognoſcis, cognoſce. a *conoitre*.
Conoiſſant, cognoſcens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.
Conu, Supinum. ab eodem.
Conus &c. cognovi &c. ab eodem.
Conuſſe &c. cognoſcerem &c. ab eod.
Contraignant, cogens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *contraindre*.
Contrains, cogo, cogis, coge. ab eodem.
Contraint, cogit. item, Supinum. ab eodem.
Courant, currens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *courir*.
Courrai &c. *courrois* &c. curram &c. & currerem &c. ab eodem.
Cours, curro, curris, curre. ab eod. item, curſus.
Court, currit. ab eodem. item, curtus.
Couru, Supinum. ab eodem.
Couſant, nens, conſuens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *coudre*.
Couſu, Supinum. ab eodem.
Couvert, Supinum. a *couvrir*, tegere.
Couvrant, tegens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.
Couvre, tego, tege. *couvres*, tegis. ab eodem.
Creignant, timens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *craindre*.
Crains, timeo, times, time. ab eodem.
Craint, timet. item, Supinum. ab eodem.
Crois, creſco, creſcis, creſce. a *croitre*. Eſt & a *croire*: credo, credis, crede: ſed id legitimum eſt ad quartæ conjugationis formam.
Croiſſant, creſcens; cum Affinibus, (v. § 27.) a *croitre*. Eſt & ſubſtantivum, quod incrementum, & lunam bicornem ſignificat.
Croit, credit. a *croire*. item, creſcit, a *croitre*, ſed legitime ductum.
Croyant, credens; cum Affinibus. (v. § 27.) e *croire*.
Cru, Supinum, a *croire*, credere. *Crû*, Supinum verbi *croitre*, creſcere.
Crue, cruda. Femininum a *crud*.

Crus &c. credidi &c. a *croire.* *Crûs* &c. crevi &c. a *croitre.*

Cruſſe &c. crederem &c. a *croire.* *Crûſſe* &c. creſcerem &c. a *croitre.*

Cueillant, colligens, decerpens; cum Aſſinibus. (v. § 27.) a *cueillir.*

Cueille, colligo, colligis, collige. ab eodem.

Cuiſant, coquens; cum Aſſinibus. (v. § 27.) a *cuire.*

Cuit, coquit. item, Supinum. ab eod.

D.

De. præter dicta § 1, 2, 15, & 17, poni ſolet poſt *combien*, *beaucoup*, *peu*, *plus*, *moins*, *tant*, *autant*, *point*, *gueres*, hoc modo: *plus d'argent*, *moins de ſageſſe:* plus pecuniæ, minus ſapientiæ.

Denis, Dionyſius.

Detruiſant, deſtruens; cum Aſſinibus. (v. § 27.) a *detruire.*

Detruit, deſtruit. item, Supinum. ab eodem.

Dis &c. dixi &c. a *dire.* Eſt etiam, ab eodem, dico, dicis, dic; ſed legitime.

Diſant, dicens; cum Aſſinibus. (v. § 27.) ab eodem.

Diſſe &c. dicerem &c. ab eodem.

Dit, dicit, dixit. item, Supinum. ab eodem.

Dois, debeo, debes, debe. a *devoir.*

Doit, debet. ab eodem.

Doive, *ves*, *ve:* debeam, as, at. *doivent*, debent, debeant. ab eodem.

Dont, cujus, quorum, quarum; a quo, a qua, a quibus.

Dormant, dormiens; cum Aſſinibus. (v. § 27.) a *dormir.*

Dors, dormio, dormis, dormi. ab eodem.

Dort, dormit. ab eodem.

Dû, Supinum verbi *devoir*, debere.

Duiſant, addicens, dedens; cum Aſſinibus. (v. § 27.) a *duire*, quod fere exolevit, compoſita tamen reliquit uſitatiſſima.

Duit, addicit, dedit. ab eodem.

Dus &c. debui &c. a *devoir.*

Duſſe &c. deberem &c. ab eodem.

E.

Ecrit, ſcribit. item, Supinum. ab *ecrire.*

Ecrivant, ſcribens; cum Aſſinibus. (v. § 27.) ab eodem.

Elle, illa, ea; illam, eam. *elles*, eæ, illæ; eas, illas.

Empreignant, imprimens; cum Aſſinibus. (v. § 27.) ab *empreindre.*

Empreins, imprimo, imprimis, imprime. ab eodem.

Empreint, imprimit. item, Supinum. ab eodem.

En multiplicem habet uſum. 1. ante ſubſtantiva poſitum ſignificat *in*, aut *ceu.* e. g. *en chemin*, in via. *en Roi*, ceu Rex. inſtar Regis. 2. ante Participia, reſpondet latino gerundio in *do.* ut, *en jouant*, jocando. *en paſſant*, transeundo. *en ſortant*, exeundo, cum exiret. 3. ante verba (vel in interrogatione poſt illa) eſt particula relativa, quæ alios aliosque ſenſus induit, omnes tamen ejusmodi, ut in ſermone germanico exprimi per aliquam particulam poſſint, cujus initium ſit da

da vel dar: videlicet daraus, dadurch, davon, damit, dafür, darum, daran, darüber. *J'en prendrai*, ich werde davon nehmen. *Il en fit une vigne*, er hat ein Weingut daraus gemacht. *Je vous en remercie*, ich danke euch dafür, darum. *Je m'en ſouviens*, ich gedenke daran. Nonnunquam eſt merus pleonaſmus, ita ut in germanico latinove ſermone nulla ei particula neceſſario reſpondeat. *Combien avez-vous d'habits? J'en ai trois, j'en ai quatre:* quot habes veſtimenta? Habeo terna, habeo quaterna. *J'aime les hiſtoriens: en avez-vous quelqu'un?* Amo hiſtoricos, aliquemne habes?

Epreignant, ſtringens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab *epreindre.*

Epreins, ſtringo, ſtringis, ſtringe. ab eodem.

Epreint, ſtringit. item, Supinum. ab eodem.

Eteignant, extinguens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab *éteindre.*

Eteins, extinguo, extinguis, extingue. ab eodem.

Eteint, extinguit. item, Supinum. ab eodem.

Etienne, Stephanus.

Etreignant, premens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab *etreindre.*

Etreins, premo, premis, preme. ab eodem.

Etreint, premit. item, Supinum. ab eodem.

Eux, ii, illi; eos, illos.

F.

Faillant, deficiens, errans; cum Affinibus. (v. § 27.) a *faillir*. Eſt & Participium Præſentis a *faloir*, oportere, neceſſarium eſſe.

Faille, oporteat, neceſſe ſit. a *faloir.* item, deficiat, erret. a *faillir.*

Faiſant, faciens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *faire.*

Fait, facit. item, Supinum. ab eod. Subſtantive, factum.

Faites, facitis, facite. a *faire.*

Faſſe &c. faciam &c. ab eodem.

Faudra, oportebit. *Faudroit*, oporteret. a *faloir.*

Faut, oportet. ab eodem.

Feignant, fingens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *feindre.*

Feins, fingo, fingis, finge. ab eodem.

Feint, fingit. item, Supinum. ab eod.

Ferai &c. faciam &c. *Ferois* &c. facerem &c. a *faire.*

Feſant, faciens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.

Fis &c. feci &c. ab eodem.

Fiſſe &c. facerem &c. ab eodem.

Font, faciunt. ab eodem.

Fort, ante Adjectiva & Adverbia, valde, admodum.

François, Franciſcus. item, Gallus; gallicus.

Frit, Supinum a *frire*, frigere, torrere, ut ova, piſces.

Fuyant, fugiens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *fuir.*

G.

Gentilshommes, Nobiles.

Giſent, jacent. a *geſir*, verbo extincto.

Git, jacet. ab eodem. *Cy git*, hic ſitus eſt. formula epitaphii.

Guillaume, Guilielmus.

H.

Hai, vel *hais*, odi: odiſti. ab *haïr*.
Hait, odit. ab eodem.
Hugues, Hugo.

I.

Jacque, *Jacques*, Jacobus.
J. C. id eſt, *Jeſus-Chriſt*, Jeſus Chriſtus.
Je, ego.
Jean, Joannes.
Jerome, Hieronymus.
Il, is, ille. 2. es. 3. *il faut*, man muß. oportet.
Ils, ii, illi.
Inſcrit, inſcribit. item, Supinum. ab *inſcrire*.
Inſcrivant, inſcribens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.
Inſtruiſant, docens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab *inſtruire*.
Inſtruit, Supinum. ab eodem. item, docet: ſed hoc legitime.
Joignant, jungens, aſſequens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *joindre*.
Joins, jungo, jungis, junge; aſſequor, eris, ere. ab eodem.
Joint, jungit, aſſequitur. item, Supinum. ab eodem.
Irai, *iras* &c. ibo, ibis &c. *Irois* &c. irem &c. ab *aller*.
Iſſu, Supinum abrogati verbi *iſſir*, exire, emanare, oriri.

L.

La. 1. Articulus, die. 2. Pronomen, ſie. e. g. *la fuite*, die Flucht. *Il la fuit*, er flieht ſie.
Le. 1. der, den. ut, *le nœud*, nodus, nodum. 2. ihn. *Je le vois*, ich ſehe ihn. 3. es. *Je le ſavois*, ich wuſte es. *Si je veux etre heureux, je le ſuis*, will ich glücklich ſeyn, ſo bin ich es.
Les. 1. die. 2. ſie.
Leur. 1. ihnen. e. g. *il leur dit*, er hat ihnen geſagt. 2. ihr, ſuus, eorum, earum, ut, *leur fils*, eorum filius; *leur academie*, eorum academia; *leur abbeſſe*, earum antiſtita; *ils lui dirent leur ſentiment*, ſuam ei ſententiam expoſuerunt.
Leurs, ihre. e. g. *leurs maiſons*, ſuas, eorum, vel earum ædes.
Liſant, legens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *lire*.
Lit, legit. ab eodem. Subſtantivum *lit*, lectus, alveus.
Louis, Ludovicus.
Lu, Supinum verbi *lire*, legere.
Lui. 1. ihm. 2. er.
Luiſant, lucens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *luire*.
Luit, lucet. item, Supinum. ab eod.
Lus &c. legi &c. a *lire*.
Luſſe &c. legerem &c. ab eodem.

M.

Ma, mea, meam.
Matthieu, Matthæus.
Me, mihi, me.
Mens, mentior, mentiris, mentire. a *mentir*.
Ment, mentitur. ab eodem.
Mentant, mentiens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.
Mes, mei, meæ, mea; meos, meas, mea.

Mes-

eſdames, Dominæ meæ. Eodem modo *Meſdemoiſelles* de feminis, quæ cælibes ſunt.
ſſieurs, Domini mei.
t, ponit, mittit. a *mettre.*
ttant, ponens, mittens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.
ure &c. moriar &c. Conjunctivi præſens. a *mourir.*
urent, moriuntur, moriantur. ab eodem.
urs, morior, moreris, morere. ab eodem.
urt, moritur. ab eodem.
us, moveo, moves, move. a *mouvoir.*
ut, movet. ab eodem.
uve &c. moveam &c. ab eodem.
uvent, movent, moveant. ab eod.
s &c. poſui, miſi &c. a *mettre.*
ſſe &c. ponerem, mitterem, &c. ab eodem.
i, ego; mihi, me.
indre, minor. *le*, *la moindre*: minimus, minima.
ins, minus. *le moins*, minime.
n, meus; ſequente vocali, etiam mea. ut, *mon ame*, anima mea.
rt, mors. item, Supinum a *mourir*, mori.
ulant, molens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *moudre.*
ulu, Supinum. ab eodem.
urai, *Mourois.* v. *Mourrai*, *Mourois.*
urant, moriens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *mourir.*
urrai &c. moriar, eris, etur &c.
Mourrois &c. morerer &c. ab eod.
Mu, Supinum a *mouvoir*, movere.
Mus &c. movi &c. ab eodem.
Muſſe &c. moverem &c. ab eodem.

N.

Nais, naſcor, naſceris, naſcere. a *naitre.*
Naiſſant, naſcens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.
Naquis &c. natus ſum &c. *Naquiſſe* &c. naſcerer &c. ab eodem.
Ne, non. 2. *ne . . . . que*, non niſi, tantum. ut, *je ne le conois que par renommée*, ego eum non niſi ex fama novi. *Il ne ſonge qu'à vous tromper*, decipere tantum te cogitat.
Né, Supinum a *naitre*, naſci.
Nos, noſtri, noſtræ, noſtra, noſtros, noſtras, noſtra.
Nous, nos, 𝔴𝔦𝔯; nobis, nos, 𝔲𝔫𝔰.
Nouvel, novus; ſequente vocali, pro *nouveau.* a quo etiam *nouvelle*, nova.
Nue, nuda; a *nud*, nudus. item, nubes.
Nuiſant, nocens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *nuire.*
Nuit, nocet. ab eodem.

O.

Offert, Supinum, ab *offrir*, offerre.
Offrant, offerens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.
Offre, offero, offers, offer. ab eodem. item, res quæ offertur.
Oignant, ungens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab *oindre.*
Oins, ungo, ungis, unge. ab eodem.
Oint, ungit. item, Supinum. ab eodem.

Otrois,

Oirois &c. audirem &c. ab *ouïr.*
Ois, audio, audis. ab eodem.
Oiſſe &c. audirem &c. ab eodem.
Oit, audit. ab eodem.
On, *l'on*, man.
Ouvert, Supinum verbi *ouvrir*, aperire.
Ouvrant, aperiens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.
Ouvre, aperio, aperis, aperi. ab eodem.
Oyant, audiens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab *ouïr*.

P.

Pais, paſco, paſcis, paſce. a *paitre.* Sed *païs*, quod rectius *pays* ſcribitur, regio.
Paiſſant, paſcens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem *paitre.*
Paquis &c. pavi &c. *Paquiſſe* &c. paſcerem &c. ab eodem.
Parois, appareo, appares, appare. a *paroitre.*
Paroiſſant, apparens; cum Affinibus (v § 27.) ab eodem.
Pars, diſcedo, is, e; partior, iris, ire. a *partir.*
Part, diſcedit, partitur. ab eodem. Item, pars, portio.
Partant, diſcedens, dividens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.
Paru, Supinum verbi *paroitre*, apparere.
Parus &c. apparui &c. *Paruſſe* &c. apparerem. ab eodem.
Pas un, nemo, neminem.
Peignant, pingens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *peindre.* Eſt & legitimum, pectens, a *peigner.*
Peins, pingo, pingis, pinge. a *peindre.*
Peint, pingit. item, Supinum. ab eod.
Peus, potes. a *pouvoir.*
Peut, poteſt. ab eodem.
Peuvent, poſſunt. ab eodem.
Peux, potes. olim & poſſum. ab eod.
Pierre, Petrus. item, lapis.
Plaignant, conquerens, miſerans; cum Affinibus. (v. § 27.) a *plaindre.*
Plains, conqueror, eris, ere; miſeror, aris, are. ab eod.
Plaint, conqueritur; miſeratur. item, Supinum. ab eodem.
Plaiſant, placens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *plaire.* Eſt & lepidus.
Plait, placet. ab eodem *plaire.*
Pleut, pluit. a *pleuvoir*, ſeu *pluvoir.*
Plu, Supinum. Tum ab eodem; tum a *plaire*, placere.
Plus &c. placui &c. a *plaire.* item, plus, magis. *plus* .... *plus* .... quanto .... tanto .... quo modo ſerviat gradibus comparationis, dixi § 1.
Pluſſe &c. placerem &c. a *plaire.*
Plût, pluit. Præteritum a *pluvoir.* item, plueret. ab eod. *Plût-il à Dieu!* o utinam!
Poignant, pungens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *poindre.*
Poins, pungo, pungis, punge. ab eodem.
Point, pungit. item, Supinum. ab eodem. item, punctum; neutiquam, non. cum *de*, nihil, nullus.
Pollu, maculatus. a *polluer.*
Pondant, ova pariens; cum Affinibus. (v. § 27.

(v. § 27.) a *pondre.* Dicitur etiam *pondant*, cum ſuis Affinibus.

Ponnu, (dicitur & *pondu*) Supinum. ab eod.

Pour ce qui eſt de .... quod attinet ad ....

Pourai, *Pourois.* v. *Pourrai, Pourrois.*

Pourquoi, cur. *c'eſt pourquoi*, quapropter.

Pourrai &c. potero &c. *Pourrois* &c. poſſem &c a *pouvoir.*

Prenant, accipiens, capiens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *prendre.*

Prenne &c. accipiam, capiam. *prennent*, accipiunt, ant. ab eod.

Preſcrit, præſcribit. item, Supinum. a *preſcrire.*

Preſcrivant, præſcribens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eod.

Pris &c. cepi, accepi &c. item, Supinum. a *prendre.*

Priſſe &c. caperem, acciperem &c. ab eod.

Pu, Supinum; tum verbi *pouvoir*, poſſe; tum etiam, ſed rariſſimum, verbi *paître*, paſcere.

Puant, male olens; cum Affixis. (v. § 27.) a *puir.*

Puis, poſſum, potes. a *pouvoir.* item, deinde, poſtea.

Puiſſe &c. poſſim &c. ab eod.

Pus &c. potui &c. a *pouvoir.* item, fœteo, fœtes. a *puir.*

Puſſe &c. poſſem &c. a *pouvoir.*

Put, fœtet. a *puir.* ſed *put*, potuit, & *pût*, poſſet, a *pouvoir.*

Q.

Que. 1. ut, quod, quam. 2. relativum, quem, quam, quod; quos, quas, quæ. 3. Interrogativum, quid? & ſequente *de* quantum? e. g. *que de maux ai-je à ſouffrir?* wie viel Unglück habe ich zu leiden? 4. eſt & pleonaſmus, ſeu elegantiæ tantum gratia poſitum. ut, *que les livres ſoient votre entretien*, libri tua ſint occupatio.

Que ce ſoit, poſt relativa, & alias quasdam particulas, idem eſt, quod Latinorum *cunque.* e. g. *qui que ce ſoit*, quicunque. *quoi que ce ſoit*, quidquid. *quand*, vel *ou*, *que ce ſoit:* quandocunque, ubicunque.

Quel, & *Quelque*, ſequente *que:* qualiscunque, quantumvis.

- - *querant*, Participium præſentis a *querir*, de quo dictum § 26.

- - *querrai*, Futurum; & *querrois*, Imperfectum primum Conjunctivi; ab eod.

Qui. 1. qui, quis? &c. 2. *qui* .... *qui* .... *qui* .... ut, *ils ſont morts tous, qui dans la guerre, qui au lit, qui ſur la mer*, mortui ſunt omnes, alius in bello, in lecto alius, alius mari.

- - *quiere* &c. Conjunctivi præſens. a *querir*, de quo § 26.

- - *quierent*, ultima perſona Præſentis Indicat. & Conjunct. ab eod.

- - *quiers*, perſona prima & ſecunda Præſentis Indic. item, Imperativi ſecunda ſingularis. ab eod.

- - *quiert*, perſona tertia præſ. indic. ab eod.

- - *quis*, Supinum. Item, *quis* &c. præteritum ſimplex. ab eod.

R.

Reçois, recipio, recipis, recipe. ab *recevoir*.
Reçoit, recipit. ab eod.
Reçoive &c. recipiam, as, at. *reçoivent*, recipiunt, recipiant. ab eod.
Reçu, Supinum. ab eod.
Reçus &c. recepi &c. *Reçuſſe* &c. reciperem &c. ab eod.
Repens (je me) pœnitet me ; *(tu te)* pœnitet te : *repens-toi:* pœniteat te. a verbo reciproco *ſe repentir*.
Repent (il vel *elle ſe)* pœnitet illum, illam. ab eod.
Repentant (ſe) pœnitens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eod.
Riant, ridens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *rire*.
Ris, Supinum. item, rideo, rides, ride: quæ tamen legitima ſunt. ab eod. Subſtantive, riſus.

S.

Sa, ſua, ſuam, ejus.
Sachant, ſciens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *ſavoir*.
Sache, *ſaches*, ſcito. ab eod.
Sai, vel *ſais*, ſcio, ſcis. ab eod.
Sait, ſcit. ab eod.
Saurai &c. ſciam, es, et &c. *Saurois* &c. ſcirem &c. item, poſſum &c. ab eod.
Sçachant, *ſçai*, *ſçaurai* &c. v. modo *Sachant*, *ſai*, *ſaurai* &c.
Se, ſibi, ſe.
Sens, ſentio, ſentis, ſenti. a *ſentir*, quod etiam olere ſignificat.
Sent, ſentit. ab eod.
Sentant, ſentiens, olens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eod.
Sers, ſervio, ſervis, ſervi. a *ſervir*.
Sert, ſervit. ab eod.
Servant, ſerviens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eod.
Ses, ſui, ſuæ, ſuos, ſuas, ſua; ejus.
Soi, Pronomen ſui ſibi ſe:
- - *ſolu*, Supinum. ab antiquato *ſoudre*, de quo dixi § 26.
- - *ſolvant*, Participium præſentis; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eod.
- - *ſolus* &c. Præteritum ſimplex. ab eodem.
Son, ſuus. &, ſequente vocali, ſua, ut, *ſon ambition*. item, ejus. Subſtantive, ſonus, furfur.
Sors, exeo, exis, exi, a *ſortir*.
Sort, exit. ab eod. Subſtantive, ſors.
Sortant, exiens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eod.
- - *ſoudrai* &c. Futurum .... *ſoudrois* &c. Imperf. primum Conjunctivi. a dicto *ſoudre*.
Soufert, Supinum. a *ſoufrir*, pati.
Soufrant, patiens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eod.
Soufre, patior, patere. *ſoufres*, pateris. ab eod.
- - *ſous*, ſolvo, ſolvis, ſolve. ab inuſitato *ſoudre*.
Souſcrit, ſubſcribit. item, Supinum. a *ſouſcrire*.
Souſcrivant, ſubſcribens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eod.
- - *ſout*, ſolvit. a ſupra dicto *ſoudre*.
Su, Supinum. a *ſavoir*, ſcire.
Sufi, Supinum. a *ſufire*, ſufficere.

Sufi-

Digitized by Google

Suffiſant, ſufficiens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eod.
Suffit, ſufficit. ab eodem.
Sui, *ſuis*, ſequor, ſequeris, ſequere. a *ſuivre*. Eſt & verbum auxiliare, ſum.
Suit, ſequitur. ab eodem *ſuivre*.
Suivant, ſequens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.
Suivi, Supinum. ab eodem.
Sus &c. ſcivi &c. a *ſavoir*. item, ſuper, eja, age.
Suſcrit, ſupra inſcribit. item, Supinum. a *ſuſcrire*.
Suſcrivant, inſcriptionem addens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eod.
Suſſe &c. ſcirem &c. a *ſavoir*.

T.

Ta, tua, tuam.
Taiſant, (*ſe*) tacens; cum Affinibus. (v. § 27.) a verbo *ſe taire*, tacere.
Tait (*ſe*) tacet. ab eodem.
Te, tibi, te.
Teignant, tingens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *teindre*.
Teins, tingo, tingis, tinge. ab eod.
Teint, tingit. item, Supinum. ab eodem. Subſtantive, color, ſpecies oris.
Tenant, tenens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *tenir*.
Tenu, Supinum. ab eodem.
Tes, tui, tuæ, tuos, tuas, tua.
Tiendrai &c. tenebo &c. *Tiendrois* &c. tenerem &c. a *tenir*.
Tienne, *es*, *e*: teneam, as, at. *tiennent*, tenent, teneant. ab eodem.
Tiens, teneo, tenes, tene. ab eodem.
Tient, tenet. ab eodem.
Tins, tenui, tenuiſti: *tint*, tenuit: *tinmes*, *tintes*, *tinrent*: tenuimus, iſtis, erunt. ab eod.
Tinſe, aut *Tinſſe*, &c. tenerem &c. ab eodem.
Toi, tu, te.
Ton, tuus. &, ſequente vocali, tua. e. g. *ton arrivée*, deine Ankunſt.
Tous, omnes. *tous les hommes*, omnes homines. *à tous les hommes*, omnibus hominibus.
Tout. 1. cum articulo definito poſt ſe, omnis. *tout le royaume*, totum regnum: *toutes les écoles*, omnes ſcholæ: *tout le monde*, omnes, omnis terra. 2. ſequente particula *un*, *une*, ſignificat idem ac totus. *toute une ville*, tota urbs. 3. per modum adverbii, omnino, prorſus. 4. *tout .... que*, quantumvis. *tout adroit qu'il étoit*, ſo geſchickt er auch war: *tout Docteurs que vous êtes*, quanticunque Doctores eſtis, tamen &c.
Trais &c. traxi &c. a *traire*, trahere, mulgere: quod in ſolis fere compoſitis uſitatum eſt.
Trait, mulget, trahit. item, Supinum. ab eod. Subſtantive, forma, linea, telum.
Tranſcrit, tranſcribit. item, Supinum. a *tranſcrire*.
Tranſcrivant, tranſcribens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eodem.
Trayant, trahens, mulgens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *traire*.
Très ante adjectiva & adverbia, valde, admodum.
Treſſaillant, exultans; cum Affinibus. (v. § 27.) a *treſſaillir*.

Treſſaus, exulto, exultas, exulta. ab eodem.
Treſſaut, exultat. ab eodem.
Tu, tu. *Tû*, Supinum verbi *ſe taire*, tacere.
Tus &c. tacui &c. *Tuſſe* &c. tacerem &c. ab eodem.

V.

Va, it, i. ab *aller*.
Vaillant, valens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *valoir*.
Vainquant, vincens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *vaincre*.
Vais, eo. ab *aller*.
Vas, eo, is, i. ab eodem.
Vaudrai &c. valebō &c. *Vaudrois* &c. valerem &c. a *valoir*.
Vaut, valet. ab eod. *il vaut mieux*, præſtat, ſatius eſt.
Vaux, valeo, vales. ab eod.
Vécu, Supinum a *vivre*, vivere.
Vécus &c. vixi &c. ab eod.
Vecuſſe &c. viverem &c. ab eod.
Venant, veniens; cum Affinibus. (v. § 27.) a *venir*.
Vens, vendo, vendis, vende. a *vendre*.
Venu, Supinum. a *venir*, venire.
Véquiſſe &c. &c. viverem &c. a *vivre*.
Verai, ſeu *verrai* &c. videbo &c. *Verois*, *verrois* &c. viderem &c. a *voir*.
Verte (Femininum a *verd*) viridis, immatura.
Vet, veſtit. a *vêtir*.
Vêtant, veſtiens; cum Affinibus. (v. § 27.) ab eod.
Vets, veſtio, veſtis, veſtito. ab eod.
Vêtu, Supinum. ab eod.
Veuille &c. velim &c. a *vouloir*.
Veulent, volunt. ab eod.
Veut, vult. ab eod.
Veux, volo, vis. ab eod.
Viendrai &c. veniam, es, et &c. *Viendrois* &c. venirem &c. a *venir*.
Vienne, *es*, *e*: veniam, as, at. *viennent*, veniunt, ant. ab eodem.
Viens, venio, venis, venito. ab eod.
Vient, venit. ab eod.
Vins, veni, veniſti: *vint*, venit: *vinmes*, *vintes*, *vinrent*: venimus, veniſtis, venerunt. ab eod.
Vinſe, aut *vinſſe* &c. venirem &c. ab eodem.
Vis, vivo, vivis, vive. a *vivre*. *Vis* &c. vidi &c. a *voir*.
Viſſe &c. viderem &c. a *voir*.
Vit, vivit. a *vivre*.
Voi, video, vide. a *voir*.
Vont, eunt. ab *aller*.
Vos, veſtri, veſtræ, veſtros, veſtras, veſtra.
Voudrai &c. volam &c. *Voudrois* &c. vellem &c. a *vouloir*.
Vous, vos, ihr; vobis, vos, euch.
Voyant, videns; cum Affinibus. (v. § 27.) a *voir*.

Y.

Y, particula relativa, fere ſignificat motum ad locum, vel quaſi locum; aut quietem in loco, vel quaſi loco. ad priorem ſenſum pertinent e. g. *il y va*, eo abit. *j'y ai ſongé*, eo cogitationem intendi. *j'y ſuis obligé*, officio ad id obſtringor. ad alterum hæc: *il y eſt*, eſt ibi. *votre frere vous y attend*, frater tuus illic te opperitur. *je m'y plais bien peu*

Digitized by Google

peu, parum oppido mihi in ea re placeo. *je n'y manquerai pas*, in ea re officio haud deero. 2. *il y a*, eſt ibi, ſunt ibi. e.g. *il y a du danger*, ineſt periculum. *il y avoit des ſoldats*, aderant eo loco milites. *y a-t-il des livres?* ſuntne illic libri? 3. *il y a*, cum de tempore intelligitur, reſpondet noſtro *ſeit*, inde a. *il y a deux mois*, inde a duobus menſibus. *il y a ſix mois*, ſexto abhinc menſe.

Yeux, oculi. ab *œil*.

CATALOGUS PARTICULARUM,

quæ Verbis compoſitis præfiguntur.

A - batre, decutere.
Ab - uſer, abuti.
Abs - tenir, abſtinere.
Ad - juger, adjudicare.
Ap - prendre, diſcere.
Apar (*Appar*) *- tenir*, pertinere.
As - ſervir, ſervituti ſubjicere.
At - tendre, expectare.
Bien - faire, benefacere.
Com - mettre, committere.
Con - courir, concurrere.
Contre - dire, contradicere.
De - couvrir, detegere.
Des - armer, exarmare.
Deſa (*Deſap*) *- prendre*, dediſcere.
Dis - penſer, relaxare, lege ſolvere.
Diſcon - venir, diſſentire.
E - couler (*s'*), effluere.
Em - preſſer, urgere.
En - chanter, incantare.
Entre - prendre, aliquid aggredi.
Ex - traire, in epitomen colligere.
For - faire, peccare.
Im - prouver, improbare.
In - former, docere.
Inter - rompre, interrumpere.
Intro - duire, introducere.
Main - tenir, tueri, aſſerere.
Mal - traiter, tractare aſpere.
Mau - dire, maledicere.
Me - conter, numerando errare.
Mes - offrir, pretium æquo minus offerre.
Mi - partir, bifariam dividere.
O - mettre, omittere.
Ob - tenir, obtinere.
Op - preſſer, opprimere.
Par - venir, pervenire.
Per - mettre, permittere.
Por - traire, effigiem exprimere.
Pour - voir, proſpicere.
Pre - venir, prævenire.
Pro - jetter, deſignare.
R' aſſeoir, deferveſcere.
Ra - baiſſer, deprimere.
Re - courir, recurrere.
Recon - duire, comitari revertentem.
Rem - porter, referre.
Ren - dormir, ſopire iterum.
Res - ſembler, ſimilem eſſe.
Reſou - venir (*ſe*) meminiſſe.
Se - duire, pervertere.
Sou (*ſous*) *- tenir*, ſuſtinere, tueri.
Sub - venir, ſuccurrere.
Sup - porter, tolerare.
Sur - paſſer, ſuperare.
Tres - ſaillir, exultare.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

EXERCITATIO,

ipſo facto demonſtrans, poſſe ex pauciſſimis his, quæ præmiſi, obviam quamque libri gallici partem, ope Lexici, recte explicari.

Ex libro ultimo Telemachi.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
Enfin Minerve prononça ces paroles: Fils d'Vlyſſe! écoutez-moi pour la derniere
14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28
fois. Je n'ai inſtruit aucun mortel avec autant de ſoin que vous. Je vous ai
29 30 31 32 33 34 35
mené par la main au travers des naufrages, des terres inconnues, des guerres
36 37 38 39 40 41 42 43 44 45
ſanglantes, & de tous les maux, qui peuvent eprouver le cœur de l'homme. Je
46 47 48 49 50 51 52 53
vous ai montré par des experiences ſenſibles les vraïes & les fauſſes maximes, par
54 55 56 57
les quelles on peut regner.

Compendii gratia *D.* ſignificabit *Dictionarium*, obvium qualecunque, modo non deterrimæ notæ; *Sp.* meum *Spicilegium*; § 1, § 2, &c. numerum Inſtitutionum, quas propoſui.

1) D. demum, tandem.

2) Minerva.

3) D. *prononcer*, proferre. Cum igitur Characteriſtica *er* indicet conjugationem primam (§ 6), terminatio *a* in Tabella Conjugationum (§ 10) docet, eſſe perſonam tertiam ſingularem Præteriti ſimplicis: *protulit*. Cur *c* mutetur in *ç*, dixi (§ 25.)

4) Sp. ita explicat: [hi, hæ; hos, has.] quorum ultimum huc pertinere, vocabulum proximum docebit.

5) D. *parole*, vox, verbum. Additum *s* (§ 3) numerum pluralem ſignificat. Itaque conſtructio hæc oritur: *Demum Minerva protulit has voces.*

6) D. filius. 7) Apoſtrophus indicat, deeſſe literam *e* (§ 20.) *De* autem eſt articulus indefinitus (§ 2) ante nomen proprium, hic genitivi nota.

8) Vlyſſes. *Fili Vlyſſis!*

9) D. *écouter*, audire. Characteriſtica *er* (§ 6) primæ conjugationis: in qua (§ 10) terminationem *ez* bis reperies, in Præſenti Indicativi, & Imperativo. Sententia Imperativum exigit: audi. Gallice quidem eſt *audite:*

Digitized by Google

dite : ſed perpetuus hic eſt & ſolennis Gallicismus, ut unum duntaxat alloquentes (§ 16) numero tamen plurali utantur.

10) Sp. me.

11) D. pro. 12) Articulus definitus. (§ 1.) 13) D. *dernier*, ultimus. Additum *e* (§ 4) nota eſt generis Feminini: nam id genus eſt Subſtantivi ſequentis. 14) D. vice, mal. Höre mich für das letzte mal.

15) Sp. ego. 16) Apoſtrophus loco *e* eliſi. (§ 20.) *Ne.* Sp. non. 17 & 18) D. *inſtruire*, docere, inſtituere. Sp. *inſtruit*, Supinum ab *inſtruire.* Supinum autem cum verbo auxiliari *ai* facit Præteritum compoſitum Indicativi. (§ 10.) Prodit ergo ſenſus, *inſtitui, docui,* ich habe unterrichtet.

19) D. aliquis, ullus. 20) D. mortalis, homo. *Ego non docui ullum mortalem.*

21) D. cum. 22) D. tantum, ſo viel. 23) Sp. *de* poni ſolitum poſt *autant.* 24) D. cura, ſollicitudo. *Tanta cum ſollicitudine.*

25) Sp. quam. 26) Sp. euch, te. Tota igitur Minervæ ad Telemachum oratio eſt: *Fili Vlyſſis! audi me jam nunc poſtremo. Ego non erudii ullum mortalium tanta cum ſollicitudine, quanta te.*

27) Sp. ego. 28 & 29) D. *mener*, ducere. *ai* cum Supino in *é* eſt (§ 10) Præteritum compoſitum Indicativi, *duxi.* Proinde *vous* Sp. te. *Ego te duxi.*

30) D. *par*, per; *main*, manus. *la* articulus, (§ 1.) bey der Hand, an der Hand, manu te duxi.

31) D. *travers* cum *à* vel *au*, trans, per medium. Si bonum ſit Lexicon, videbis, particulam hanc regere Genitivum: atque hujus nota in plurali eſt *des* (§ 1.) quod ter deinceps ſequitur.

32) D. *naufrage*, naufragium. *s* plurale. (§ 3.) idem *s* occurrit in vocabulis proximis. 33) D. *terre*, terra, regio. 34) D. *inconnu*, ignotus. *e* Femininum (§ 4.) 35) D. *guerre*, bellum. 36) D. *ſanglant*, cruentus. *e* Femin. ut n. 34. 37) D. &. 38) Sp. omnes. Præcedens *de* eſt articulus indefinitus, (§ 2.) ſequitur articulus definitus, quemadmodum in exemplis Spicilegii. 39) Pluralis a *mal*, malum, (§ 3.) Collige jam: *per medium naufragiorum, regionum ignotarum, cruentorum bellorum, malorumque omnium.*

40) Sp. quæ. i. e. mala. 41) Sp. poſſunt. 42) D. probare, tentare. 43) D. cor. præcedit articulus, (§ 1.) 44) D. homo. cum articulo genitivi, (§ 1.) *Quæ tentare cor hominis poſſunt.* Itaque: *Ego te manu duxi per media naufragia, per regiones ignotas, per cruenta bella, & mala omnia, quæ periclitari humanum animum poſſunt.*

45) Sp.

45) Sp. ego. 46 & 47) D. *montrer*, oſtendere. **Præteritum compoſitum** Indicativi, ut n. 29. *oſtendi.* *Vous*, tibi.

48) D. per. 49) D. *experience*, experimentum. *s* plurale, (§ 3.) articulus eſt partitivus (§ 15.) 50) D. *ſenſible*, manifeſtus, perſpicuus. *s* plurale.

51) D. *vrai*, verus. cum *e* feminino, & *s* plurali (§ 4 & 3.) articulus accuſativi pluralis (§ 1.) 52) A maſculino *faux*, falſus (§ 4.) articulus, ut modo n. 51. 53) D. *maxime*, axioma, doctrina. *s* plurale.

54) D. *quel* cim articulo definito, qui, quæ, quod. In feminino habet *quelle* (§ 4.) Senlus: *per quas.* 55) Sp. man. 56) Sp. poteſt. 57) D. regnare. Tota ſententia eſt: *Ego tibi oſtendi per experimenta manifeſta veras falſasque doctrinas, ſecundum quas regnari poteſt.*

58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72
Vos fautes ne vous ont pas été moins utiles, que vos malheurs. Car quel eſt
73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87
l'homme, qui peut gouverner ſagement, s' il n' a jamais ſoufert, & s' il n' a
88 89 90 91 92 93 94 95
jamais profité des ſoufrances, où ſes fautes l' ont précipité?

58) Sp. veſtri. per Gallicismum ordinarium (§ 16) tui. 59) D. *faute*, error. *s* plurale: de quo, brevitatis ergo, deinceps mentionem haud faciam, articulum etiam definitum ob eandem cauſſam ſilentio præteriturus.

60) Sp. non. 61) Sp. tibi. 62 & 64) fuerunt. Præteritum compoſitum verbi auxiliaris *Etre.* (§ 9.) 63) Secunda negatio. (§ 19.) 65) D. minus. 66) D. *utile*, utilis. 67) Sp. quam. 68) Sp. tuæ. 69) D. ærumnæ. Conſtruendum proin: *Errores tui non minus tibi fuere utiles, quam ærumnæ.*

70) D. nam. 71) D. qualis, quisnam. 72) eſt. (§ 9.) 73) D. homo. 74) Sp. qui. 75) Sp. poteſt. 76) D. regere, gubernare. 77) D. ſapienter. 78) ſi. De apoſtropho particulæ *ſi* dixi § 20. 79) Sp. ille, er. 80 & 82) nunquam. Duplex negatio (§ 19) pro more. 81 & 83) Sp. *ſoufert*, Supinum a *ſouffrir*, pati. ergo: *paſſus eſt:* nam Supinum cum verbo auxiliari *a* Præteritum compoſitum efficit (§ 10.) *Nam quis eſt homo, qui poſſit ſapienter regere, ſi nunquam paſſus eſt?*

84) & ſi. ut n. 78. 85) ut n. 79. 86 & 88) ut n. 80 & 82. 87 & 89) D. *proſiter*, proficere. Præteritum compoſitum (§ 10.) *profecit.* 90) D. calamitas, *des*, nota ablativi. (§ 1.) *ex calamitatibus.* Antiquiora Lexica habent geminum *ſ*, *ſouffrance*, ut monui § 22.

91) D.

Digitized by Google

91) D. quorſum, quo. 92) Sp. ſui. 93) D. errores. 94) Sp. eum pro *le*, per apoſtrophum (§ 20.) 95) D. *précipiter*, præcipitare. Præteritum compoſitum primæ conjugationis (§ 10.) Itaque: *& ſi nunquam profecit ex calamitatibus, in quas ſui eum errores præcipitarunt?*

96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107
Lorſque vous regnerez, mettez toute votre gloire à renouveller l'age d'or: écoutez tout
108 109 110 111 112 113 114 115
le monde: croyez peu de gens: gardez-vous bien de vous croire trop vous-même.

96) D. Quando, cum. 97) Sp. vos. id eſt, tu. de quo deinceps non admoneo. 98) D. *regner*, regnare. Futurum primæ conjugationis (§ 10.) regnabis. 99) Sp. *mettant*, ponens. ex cujus Affinibus (§ 27) Imperativus facit *ez*. pone, colloca. 100) D. omnis, totus. *e* femininum. omnem, totam. 101) D. tuam. 102) D. gloriam. 103) D. inſtaurare, renovare ob particulam *à* (§ 17.) Sic expone: *Cum imperabis, omnem tuam gloriam colloca in inſtauranda ætate aurea.* nam 104) D. ætas. (in antiquioribus Lexicis quærendum *aage* (§ 24.) & 105) D. *or*, aurum. *d'or*, aureus.

106) D. *écouter*, (antiquis *eſcouter*, § 23.) audire. Imperativus primæ conjugationis (§ 10.) audi. 107) Sp. *tout le monde*, omnes.

108) Sp. *croyant*, credens. *ez* inter Affinia (§ 27) eſt Imperativus. crede. 109) D. parum, wenig. 110) D. homines, Leut. Sp. *de* poſt *peu* poni ſolitum. Glaube wenig Leuten.

111) D. *garder*, cuſtodire, hüten. *ſe garder*, cavere, ſich hüten. Imperativus primæ conjug. (§ 10.) cave, hüte dich. 112) D. bene, ſtudioſe. 113) D. credere. *vous*, dir: *de*, zu. dir zu glauben (§ 17.) 114) D. nimis. 115) D. ipſe. *vous*, repetitum ad emphaſin, dir. dir ſelbſten. Conſtrue: *Audi omnes: crede paucis: cave utique tibimet nimium credere.*

116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126
Aimez les peuples, n'oubliez rien pour en être aimé. La crainte eſt néceſſaire,
127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137
quand l'amour manque, mais il la faut toujours employer à regret, comme les
138 139 140
remedes les plus violens, & les plus dangereux.

116) D. *aimer*, amare. ama: ut n. 106. 117) D. populos. 118 & 120) gemina negatio (§ 19.) 119) D. *oublier*, oblivisci. nihil obliviſcere. Imperativus, ut n. 106. 121) Vide § 17. amoris obtinendi cauſſa: ut ameris.

122 & 123) D. *aimer*, amare. *être aimé*, amari: nam *être* cum ſupino Verbi eſt ejusdem Paſſivum (§ 11.) Sp. *en*, davon, videlicet a populis. Vergiß nichts, um davon (von ihnen) geliebt zu werden.
124) D. timor. 125) eſt (§ 9.) 126) D. neceſſarius. 127) D. quando. 128) D. amor. 129) D. *manquer*, deeſſe. Præſens Indicativi (§ 10.)
130) D. ſed. 131 & 133) Sp. man muß, oportet. 132) Sp. ſie, die Furcht: nam *la crainte* eſt femininum. 134) D. ſemper. Vetuſtiora Dictionaria habent *toujours* (§ 23.) 135) D. uſurpare, adhibere. 136) D. invito animo. 137) D. ſicut. 138) D. remedia. 139) D. *violent*, violentus. Pluralis mutat *nt* in *ns*, (§ 3.) *les plus*, nota ſuperlativi (§ 5), etiam in ſequente vocabulo. 140) D. periculoſus. Collige: *Timor eſt neceſſarius, cum amor deficit: ſed illum adhibere ſemper oportet invito animo, ut remedia vebementiſſima, & periculoſiſſima.*

141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151
Sur tout ſoyez en garde contre votre bumeur. C'eſt un ennemi, que vous porte-
152 153 154 155 156 157 158 159 160 161
rez par tout avec vous juſqu'à la mort. Il entrera dans vos conſeils, & vous
162 163 164 165 166 167 168 169
trabira, ſi vous l'écoutez. L'bumeur fait perdre les occaſions les plus importantes;
170 171 172 173 174 175 176
elle donne des inclinations & des averſions d'enfant, au prejudice des plus grands
177 178 179 180 181 182 183 184 185 186
interets. Elle fait decider des plus grandes afaires par les plus petites raiſons. Elle
187 188 179 190 191 192 193 194 195
obſcurcit tous les talens, rend un bomme inégal, foible, vil, & inſuportable.
196 197 198
Defiez vous, de cet ennemi.

141) D. ſuper omnia, præ omnibus. 142) eſto. Verbi *Etre* (§ 9) Imperativus. 143) DD. in excubiis, auf guter Hut. 144-146) DD. contra tuum genium, quem vulgo etiam *bumorem* dicunt. *Ante omnia contra innatum tibi impetum excuba.*
147) Sp. Es iſt, eſt hic. 148) D. hoſtis. 149) Sp. quem. 150) Sp. tu. 151) D. *porter*, ferre. Futurum primæ conjug. (§ 10.) feres. 152) D. quaquaverſus; per omnem locum, per omnia. 153 & 154) D. cum. Sp. tu. tecum. 155 & 156) DD. uſque ad mortem. *Hoſtis eſt, quem tecum ubique circumferes ad mortem uſque.*
157) Sp. Ille. nimirum hoſtis. 158) D. *entrer*, intrare. Futurum primæ conjug. (§ 10.) intrabit, irrepet. 159) D. in. 160) Sp. tua. 161) D. conſi-

conſilia. 162) D. *trahir*, prodere. Futurum ſecundæ conjug. *ira* (§ 10.) teque prodet. 163) D. ſi. 164) D. *écouter*, audire. Indicativi præſens (§ 10.) *l'* pro le. Sp. eum. *Irrepet ille in tua conſilia, teque prodet, ſi eum audis.*

165) D. genius, propenſio. 166) Sp. facit. 167-169) DDD. amittere occaſiones graviſſimas. nam *les plus* ſuperlativum indicat (§ 5.) 170) Sp. illa propenſio. 171) D. *donner*, dare. Indicativi præſens conjug. primæ (§ 10.) dat. 172 & 173) DD. voluntatis inclinationes & averſationes. Articulus *des* eſt partitivus (§ 15.) 174) D. *enfant*, infans, puer. *d'enfant*, puerilis. 175) D. detrimentum. articulus *au* reſpondet dativo incommodi apud Latinos: zum Nachtheil, in detrimentum. 176 & 177) DD. maximorum commodorum. nam *des plus* Superlativum efficit (§ 5.) *Propenſio facit, ut omittamus occaſiones graviſſimas: illa ſuggerit inclinationes animi aut averſationes pueriles, in detrimentum maximorum ſæpe commodorum.*

178) Sp. illa. 179) Sp. facit. 180-185) DD. decernere de negotiis maximis ex rationibus tenuiſſimis.

186) Sp. illa. 187) D. *obſcurcir*, obſcurare. Indicativi præſens ſecundæ conjug. (§ 10.) obſcurat. 188) Sp. omnes. 189) D. naturæ dotes. vulgo *talenta.* 190) D. *rendre*, efficere, reddere. Quoniam *re* Characteriſtica quartæ conjug. eſt (§ 6), eademque in vocabulo *rend* omnino perit absque ulla compenſatione, vides (§ 10) id eſſe præſens Indicativi in eadem quarta conjugatione. reddit. 191) D. hominem, einen Menſchen. 192-195) DDD. reddit hominem inæqualem, debilem, abjectum, & intolerabilem.

196) D. *defier* (*ſe de . . .*) diffidere. Imperativus primæ conjug. (§ 10.) additur *vous*, quia Verbum reciprocum eſt. 197) Sp. huic. 198) D. hoſti. *Diffide huic hoſti.*

199 200 201 202 203 204 205 206 207
Craignez les Dieux, o Telemaque: cette crainte eſt le plus grand tréſor du cœur de
208 209 210 211 212 213 214 215 216 217
l'homme: avec elle vous viendront la ſageſſe, la iuſtice, la paix, la joye, les plaiſirs
218 219 220 221 222 223 224 225
purs, la vraye liberté, la douce abondance, & la gloire ſans tache.

199) Sp. *craignant*, timens. inter cujus Affinia (§ 27) *ez* in Imperativo occurrit. time. 200) D. Deos, a *Dieu.* nam *eu* in plurali aſſumit *x* (§ 3.) 201) o Telemache.

202) Sp. hæc. 203) D. formido. 204) eſt (§ 9.) 205) Superlativus (§ 5.) maximus. 206 & 207) DD. theſaurus cordis. 208) D. hominis.

 209)

209) D. cum. 210) Sp. illa. 211) Sp. tibi. 212) Sp. *viendrai*, veniam. Ejus temporis ultima perſona (§ 10.) venient. 213) ſqq. DDD. ſapientia, juſtitia, pax, gaudium, voluptates puræ, vera libertas, dulcis (a maſculino *doux*, § 4) abundantia, & gloria absque macula. Totius igitur clauſulæ hæc eſt ſententia: *Time Deos, Telemache: hic timor eſt theſaurus humani cordis præcipuus: cum hoc tibi obtingent ſapientia, juſtitia*, cet.

EXERCITATIO ALTERA,
POETICA.

Petri Cornelii Cleopatra, regina ambitioſa & effera, ita ſecum ipſa loquitur, & odium in Rodogunam effundit, virginem ex regio Parthorum ſanguine genitam, & deſtinatam Antiocho Cleopatræ filio Sponſam. *Rodogunæ Tragœdia Act. II Scen. I.*

1 2 3 4
Sermens fallacieux, ſalutaire contrainte,
5 6 7 8 9 10 12 13
Que m' impoſa la force, & qu' accepta ma crainte;
13 14 15 16
Heureux déguiſemens d'un immortel couroux,
17 18 19 20
Vains fantomes d'état, évanouiſſez-vous.

1) D. Juramenta. *nt* in plurali fit *ns* (§ 3.) 2) D. fallacia, fraudulenta. Literæ *x* in plurali nil additur. 3 & 4) DD. ſalutaris violentia, heilſamer Zwang. 5) Sp. quam. nimirum violentiam. 6) Sp. mihi. pro *me*. 7) *impoſer*, imponere, injungere. Præteritum ſimplex primæ conjug. (§ 10.) injunxit, impoſuit. 8) D. vis. 9) ut n. 5. & quam. 10) D. *accepter*, acceptare, accipere. acceptavit. ut n. 7. 11) Sp. mea. 12) D. formido. *O juramenta fallacia, & ſalutaris violentia, quam mihi vis injunxit, & timor meus acceptavit!*

13-16) DDD. Felices diſſimulationes immortalis iræ. 17-19) DDD. vana phantaſmata Principatus. 20) D. *évanouir*, & *s'évanouir*, evaneſcere. Imperativus ſecundæ conjug. Characteriſtica *ir* mutata in *iſſez* (§ 10.) evaneſcite. *vous* ob Verbum reciprocum. Verziehet euch.

21 22 23 24 25 26 27
Si d'un péril preſſant la terreur vous fit naitre,
28 29 30 31 32 33 34 35
Avec ce péril même il vous faut diſparoitre,

Sem-

36 37 38 39 40 41
Semblables à ces vœux dans l'orage formez,
42 43 44 45 46 47 48
Qu'efface un promt oubli, quand les flots ſont calmez.

24) DDD. ſi periculi urgentis terror. 25) Sp. vos. Alloquitur Cleopatra per figuram Apoſtrophes juramenta ſua, ceterasque artes, paulo ante ab ſe recenſitas. 26) Sp. *fis*, feci. cujus tertia perſona ſingularis eſt *fit* (§ 10 in Præterito ſimplici.) 27) D. naſci. Antiqua Lexica habent *naiſtre* (§ 23.)

) D. cum. 29-31) DDD. hoc periculo ipſo. 32 & 34) Sp. oportet. 33) Sp. vos. 35) D. evaneſcere.

) D. ſimiles. 37) Sp. his, illis. 38) D. *vœu*, votum. Pluralis ſibi aſciſcit *x*, quia nomen in *eu* deſinit (§ 3.) votis. *ſimiles iis votis.* 39-41) DDD. in tempeſtate factis. *Former*, facere, Supinum ſeu Participium habet *formé* (§ 10.) ejus pluralis eſt *formez* (§ 3.) 42) Sp. quæ. 43) D. *effacer*, delere, obliterare. Præſens Indicativi in prima conjug. (§ 10.) obliterat. 44 & 45) DD. velox oblivio. 46 & 47) DD. quando fluctus. 48) D. *calmer*, ſedare. Supinum ſeu Participium, ſedati, ut *formez* n. 41. *ſont*, ſunt, (§ 9.) Tota proin ſententia eſt: *Si periculi urgentis terror vos produxit (naſci fecit), cum hoc ipſo periculo evaneſcere vos oportet, ſimiles illis votis in tempeſtate ſuſceptis, quæ celeris oblivio delet, cum fluctus ſedati ſunt.*

49 50 51 52 53 54 55 56
Et vous, qu' avec tant d'art cette feinte a voilée,
57 58 59 60
Recours des impuiſſans, haine diſſimulée,
61 62 63 64 65 66
Digne vertu des Rois, noble ſecret de Cour,
67 68 69 70 71 72
Eclatez, il eſt tems, & voici notre jour.

9) Sp. Et tu. 50) Sp. quod, relativum. 51) D. cum. 52 & 53) DD. tanta arte. *Tant d'art* proprie eſt *tantum artis*. Sp. *de*. 54) Sp. hæc. 55) D. ſimulatio. 56) D. *voiler*, velare. Præteritum compoſitum primæ conjug. (§ 10.) velavit. Supino in *é* additur *e* femininum (§ 4), quia refertur ad *haine*, n. 59, quod generis eſt feminini. 57 60) DDD. refugium imbellicorum, odium clandeſtinum. 61-66) DDD. digna virtus Regum, nobile arcanum Palatii. 67) D. *éclater*, erumpere. Imperativus primæ conjug. (§ 10.) erumpe. 68) Sp. *tu* iſt. 69) D. tempus. 70) D. & en, & ecce. 71 & 72) DD. noſtra dies. *Et tu* (odium) *quod tanto artificio fraus*

 hæc

hæc mea velavit, præſidium imbecillium, odium diſſimulatum, digna Regum virtus, nobile arcanum Regiæ, erumpe, tempus jam eſt: nam ecce diem noſtrum!

73 74 75 76 77 78 79 80
Montrons-nous toutes deux, non plus comme ſujettes,
81 82 83 84 85 86 87 88 89
Mais telle que je ſuis, & telle que vous êtes.
90 91 92 93 94 95 96
Le Parthe eſt éloigné, nous pouvons tout oſer,
97 98 99 100 101 102 103
Nous n' avons rien à craindre, & rien à déguiſer.

73) D. *montrer*, oſtendere. Imper. primæ conjug. (§ 10) oſtendamus. 74) Sp. nos. 75 & 76) DD. alle beyde. nam *deux* eſt duo, ambo: *tout* autem ratione generis feminini acquirit *e*, ratione pluralis numeri *s*. 77 - 80) DDD. non jam (non amplius) ut ſubditas. 81) D. ſed. 82) D. *tel*, talis. Femininum duplicat *l*, ut *nulle* & *quelle*, (§ 4.) talem. 83) Sp. wie. latino more, quia præceſſit *talem*, dicendum eſt *qualis*. 84) Sp. ego. 85) ſum, (§ 9.) 86) & talem. ut n. 82. 87) qualis, ut n. 83. 88) Sp. tu. 89) es, (§ 9.)

90) Parthus. 91) eſt, (§ 9.) 92) D. remotus, procul diſtans. 93) Sp. nos. 94) D. *pouvoir*, poſſe. Characteriſtica tertiæ conjugationis *oir*, (§ 6.) rejecta, & ſubſtituto *ons*, oritur Indicativi præſens: poſſumus. 95 & 96) DD. omnia audere. 97) Sp. nos. 98 & 100) nihil. gemina negatio, (§ 19.) 99) habemus, (§ 8.) 101) D. timere. *à* (§ 17) zu fürchten. 102 & 103) DD. und nichts zu verbergen. *Oſtendamus nos ambæ* (ego, & tu, o odium meum) *non jam ut ſubditas, ſed talem me, qualis ſum, & tale te, quale es. Parthus abeſt procul: licet audere omnia: nihil jam vel timendum eſt, vel celandum.*

104 105 106 107 108 109 110 111
Je hai, je regne encor. Laiſſons d'illuſtres marques;
112 113 114 115 116 117 118 119
En quittant, s' il le faut, le haut rang des Monarques:
120 121 122 123 124 125
Faiſons-en avec gloire un départ éclatant,
126 127 128 129 130 131
Et rendons-le funeſte à celle qui l'attend.

104 & 105) Sp. Sp. ego odi. 106) Sp. ego. 107) D. *regner*, regnare. Indicativi præſens (§ 10.) regno. 108) D. adhuc, etiam nunc.

109) D. *laiſſer*, relinquere. Imperativus (§ 10.) relinquamus. 110 & 111) DD. illuſtria veſtigia. *d'* eſt articulus partitivus (§ 15.) 112) D. *quitter*, deſe-

leſerere. *En* Sp. nota gerundii in *do.* deſerendo. 113) ſi. pro *ſi*, utpote nitio conſtructionis (§ 20.) 114 & 116) Sp. oportet, neceſſe eſt. 115) ;p. *es.* Wann man es thun muß. 117-119) DDD. ſublimem gradum mperantium.

:) Sp. *faiſant*, faciens. Inter ejus Affinia (§ 27) eſt Imperativus: facianus. 121) Sp. inde, davon. ab hoc regio gradu. 122-125) cum gloria, liſceſſum ſplendidum. 126) D. *rendre*, efficere. Imperativus quartæ conjug. mutata ejus Characteriſtica *re* in *ons:* efficiamus. 127) Sp. eum. id eſt, diſceſſum. 128) D. funeſtum. 129) Sp. *celle*, illa. *à celle*, illi. 130) Sp. quæ. Rodogunam intelligit. 131) D. *attendre*, exſpectare. Indicativi præſens in quarta conjugatione, Characteriſtica *re* deleta ſine ulla compenſatione. exſpectat. *L'* pro *le*, Sp. eum. diſceſſum nempe. *Odi & impero etiam nunc. Illuſtria relinquamus veſtigia, dum deſerimus, ſiquidem ita ›pus eſt, ſublimem imperii gradum. Apparemus (faciamus) inde cum gloria diſceſſum ſplendidum, eumque (diſceſſum) funeſtum efficiamus Rodogunæ, quæ illum exſpectat.*

APPENDIX
De Pronunciatione
Linguæ Gallicæ,
quatenus a latina differt.

1. *Ai* pronunciatur ut æ vel é. Sic *aimai*, amavi; *plaire*, placere; *ire*, facere; lege, æmé, plær, fær. Sed *faiſant*, *faiſons*, *faiſois* &c. ab ›dem verbo *faire*, (quæ rectius per *e* ſimplex ſcribuntur) raptim per *e* eviſſimum proferenda ſunt.

2. *Aou* pronunciatur ut u. *Aout*, Auguſtus menſis; lege tantum u.

3. *Au* ut o. *aune*, ulna; l. on; *faute*, error; l. fot.

4. *Aya*, *ayé*, *ayez*, *ayon*, ut eya, eyé, eyon. *ayant*, habens; *payé*, erſolutus; *eſſayez*, facite periculum, experimini; *rayon*, radius; l. eyán, eyé, eſſeyé, reyón. (Quid ſibi velit hoc *n*, dicetur paulo poſt, § 17.)

5. *B* in fine nominum propriorum, ubi per Regulam Finalem (affendam § 48) eſſe mutum debebat, æque ſonat ac in principio aut medio. *aleb*, *Segoub*; l. Caléb, Segúb.

6. *Ce*, *ci*, ut *ſe*, *ſi*. *capacité*, capacitas; *concevez*, concipite; l. capaſi-é, conſevé. (*n*, ut § 4, ſeu § 17.) *c'eſt*, id eſt; l. ſe.

7. C

7. *C* cum exigua cauda, ſive *ç*, ut *s. plaça*, collocavit; l. plaſá.

8. *Ch* ut ſch. *vache*, vacca; *ficher*, affigere; l. vaſch, fiſché. In quibusdam tamen peregrinis *ch* ſonat ut c ſeu lene k. *Chriſt*, Chriſtus; *Echo*, Echo; l. Criſt, Eco.

9. *D* finale, ſi ſimul pronuncietur vocabulum ſequens, quod a vocali inchoatur, ſonat ut t. *grand homme*, magnus vir; *quand avez-vous diné?* quando pranſus es? l. grant hom; cant avé-vu diné? (*n* ut § 4, ſeu § 17.)

10. *E* gallicum triplex, a quibusdam etiam quadruplex diſtinguitur. Incipienti ſufficiet noſſe, aliud eſſe *e* ſonorum, aliud obſcurum aut mutum. Sonorum eſt, quoties vel accentu notatur, vel vox eſt monoſyllaba in conſonantem deſinens, vel poſt illud *e* ſequitur *l*, *r*, *t*, aut litera quæcunque duplex. Exempla primi generis ſunt: *marqué*, ſignatus; *après*, poſt; *fête*, feſtum; l. marké, apræ, fæt. ſic & *géant*, vel etiam *geant*, ubi accentus occulte intelligitur; l. ſchéán. (*n* ut § proxime ſuperiore.) Secundi generis ſunt: articuli *les* & *des*; *ſes*, ſui, ſuæ; *ſec*, ſiccus; l. læ, dæ, ſæ, ſæc. Tertii: *mortel*, mortalis; *parler*, loqui; *objet*, ſcopus; *effroyable*, terribilis; l. mortæl, parlé, obſchæ, effroyabl. eademque ratione *liſez*, legite; *examiner*, examinare; l. liſé, examiné: nam *x* & *z* tantundem valent, quantum cs vel gs, & ts.

11. In ceteris caſibus *e* obſcurum aut mutum eſt, ita ut vel omnino taceatur, vel certe non niſi tenuiſſime proferatur. *Jean*, Joannes; *s'aſſeoir*, ſedere; *mangeons*, comedamus; *bourgeois*, civis; *percea*, ut olim ſcribebatur, perforavit, penetravit; *vive*, vivat; *vie*, vita; l. Schan, s' aſſóar, manſchón, burſchóa, perſá, viv, vi. Facile apparet, in his e mutum eſſe, quippe quod penitus omiſſum ſit. Quid autem ſit e obſcurum, aut quo modo ſonet, e quotidiano ſermone germanico declarari poteſt. In vocabulis gelaſſen, gefaſſet, beſuchet, Kirche, & ſexcentis ſimilibus, alii vocalem *e* ſimpliciter omittunt, ut muta permaneat; alii tam obſcure & breviter efferunt, ut, ſi ita dicere licet, ſemiſyllaba tantum videri poſſit. Hunc E obſcuri ſonum, diſcriminis ergo, deinceps per *e* (*curſivum*) indicabo. Talia ſunt: *de* & *le* articuli; *ſe*, ſibi, ſe; *me*, mihi, me; *ne*, non; l. *de*, *le*, *ſe*, *me*, *ne*.

12. Privilegium E muti eſt, quod, ſi in duabus continenter ſyllabis occurrat, ſecundum quidem obmuteſcat, primum vero aperte pronuncietur. *parle-je?* loquorne? *mene*, ducit; l. parléſch, mén.

12. Futurum Indicativi & Imperfectum Conjunctivi ante literam *r* E mutum habent. *trouverai*, inveniam; *louerai*, laudabo; *paierais*, ſolverem,

rem, perſolverem; l. truvræ, luræ, pæræ. Niſi tamen r duplicatum ſit. *verrai*, videbo; l. værræ.

14. Pronomina *cet*, hic, & *cette*, hæc, E ante *t* mutum habent. *cet article*, hic articulus; *cette paix*, hæc pax; l. s'tarticl, ſte pæ. Sic etiam *bo. nêteté*, honeſtas, urbanitas, alterum E obſcurum habet, etiamſi *t* ſequatur. l. onæteté.

15. *Eau* pronunciatur ut o. *l'eau*, aqua; *peau*, pellis; l. lo, po.

16. *Ei* ut é. *pleine*, plena; *Seine*, Sequana fluvius; l. plén, Sén.

17. *Em*, *en*, ſi ſint in eadem ſyllaba, E ſonat ut a, *n* vero fit *naſale*, ut Galli appellant, eodemque prorſus modo *m* pronunciatur. Exemplum familiare hujus *n naſalis* in pluribus Germaniæ provinciis millies uno die auditur, dum *n* præſertim in fine vocis non plene aut firmiter, ſed remiſſe & liqueſcens veluti per nares effertur: mein, dein, ſchon, davon. Hunc ſonum per *n* (*curſivum*) indico, quo facilius diſtingui poſſit. Itaque *enſemble*, ſimul; *en prendre*, inde accipere; l. anſanbl, an prandr. at *prenons*, accipimus, accipiamus, nec E in a mutat, nec *n* naſale habet: quia *en* non eſt in eadem ſyllaba: idemque ob eandem rationem accidit in *ſemer*, ſeminare, omnibusque ſimilibus: ſic enim ſyllabæ deſtinguuntur, *pre-nons*, *ſe-mer*, l. pre-non, ſe-mé: cum in ſuperioribus E & naſalis intra eandem ſyllabam cohæreant, *en-ſem-ble*, *pren-dre*.

18. Non tamen liqueſcunt poſt E vocalem literæ n & m, ſi eas aliud n vel m ſequatur. *femme*, mulier, *emmener*, abducere; *ennui*, faſtidium; l. fam, ammené, annui per u obſcurum, ſeu medium inter u & i, de quo § 43. Si poſt *enn* ſequitur E, ſonat ut latinum enn. *ennemi*, hoſtis; l. ennemi.

19. *Em* & *en* in nominibus peregrinis, & in *ien*, *yen*, *éen*, non mutant E in A. *Memnon*, *Mentor*, *examen*; l. Memnon, Mentor, examen. *bien*, bene; *rien*, nihil; *Troyen*, Trojanus; *Européen*, Europæus; l. bien, rien, Trojen, Européen, diphthongo tamen *eu* in poſtremo vocabulo ad eum modum deflexa, quem § 22 exponam.

20. Syllaba finalis *ent*, cum in quocunque Verborum Tempore tertiam perſonam pluralis numeri terminat, non auditur. *ils aiment*, amant; *ils portent*, ferunt, ferant; l. is æm, i port. Quod ſi proxime ſequatur vocalis, & eodem ſpiritu ſeu uno tractu pronuncietur, ultimum *t* Verbi auditur. *diſent-ils*, dicunt; *diroient-ils*, dicerent; l. disʼ ti, diræt i.

21. Vocabulum *eſt*, latine quoque Eſt, *s* ſemper habet mutum; *t* vero tunc ſolum profertur, cum vocalis proxime ſequens eodem tractu

pronunciatur. *il eſt vrai*, eſt verum; *eſt-il vrai?* eſtne verum? l. il e vræ, &-i vræ. Particula *&* autem, ad diſcrimen vocabuli *eſt*, conſtanter *t* mutum ſervat. *Pierre & Paul*, Petrus & Paulus; *Jaques & André*, Jacobus & Andreas, l. Pierr e Pol, Schak e André.

22. *Eu* habet ſonum affinem diphthongo germanicæ ö, revera tamen medium inter hoc ö & ſimplex e. Quoties occurret ſoni hujus neceſſitas, eum per *æ* indicabo, *curſivum* tamen, ut meminerit Lector, non eſſe hunc verum & proprium ejus ſonum, ſed vicinum duntaxat. *ceux*, illi; *leur*, eis; l. ſæ, lær. De ſyllaba *eu*, cum ut vocalis *u* legitur, commodius ibidem agetur.

23. *F* initio vocum & medio valide, in fine leniter pronunciatur. *fort bien*, valde bene, optime; *tardif*, tardus; *chef*, caput, perſona princeps; l. for bien per f forte, tardif & chef per f lene. Sed *chef d'œuvre*, opus perfectum, & *clef*, clavis, ſemper ſine f pronunciantur; ſché d'ævr, clé. In nominibus *œuf*, ovum, *bœuf*, bos, & *nerf*, nervus, f in plurali nunquam auditur, in ſingulari tum, cum vocalis ſequitur.

24. *G* cum in fine vocabulorum profertur, ſonum literæ k induit. *ſang & eau*, ſanguis & aqua; l. ſank e o.

25. *Ge*, *gi*, ut ſche, ſchi. *engagé*, obſtrictus; *gorge*, guttur; l. angaſché, gorſch.

26. *Gn* ut in italico; ſive ut *n con tilde* apud Hiſpanos, aut *nh* apud Luſitanos. Sonus hic, Germanis ignotus, conflatur e tribus literis; g blæſo ſeu imperfecto (quod ad diſcrimen veri ſeu perfecti g per *g curſivum* indicabo) litera n, & j conſonante. *gagner*, lucrari; *daigner*, dignari; *feignons*, fingamus; *mignon*, gratioſus; l. *g*agnjé, dæ*g*njé, fé*g*njón, mi*g*njón. Si ante *gn* præcedat diphthongus *oi*, *i* hujus diphthongi non auditur. *oignon*, cepa; l. o*g*njón. Si vero poſt *gn* ſcriptum ſit *i*, aut *e* finale mutum, j conſonans non pronunciatur. *feignis*, finxi; *digne ami*, dignus amicus; l. fé*g*ní, di*g*n' amí.

27. *Gue*, *gui*, ut ge, gi. *guerre*, bellum; *longue*, longa; *languiſſant*, languidus; l. gerr, long, langiſſán. Excipe *aiguille*, acus; *aiguiſer*, acuere; & compoſita: in quibus ſyllaba *gui* ita ſonat, ut in latino *pinguis* aut *diſtinguimus*.

28. *H* mutum eſt poſt apoſtrophum, & generatim in iis vocabulis, quæ a latino proxime oriuntur; excepto tantum nomine *héros*. *l'Harpie*, Harpyia; *d'Hollande*, Bataviæ; *d'Hongrie*, Hungariæ; *humanité*, virtus aut ſchola humanitatis; *humilier*, deprimere; l. l'arpí, d'olánd, d'ongrí, umanité,

Digitized by Google

ité, umilié, *u* tamen ſic temperato, ut § 43 dicetur. *le héros*, heros; *héroïne*, heroina; *l'héroïſme*, virtus heroica; l. le héro, l'éro-in, l'éro-iſſm. In iis, quæ a latino vel omnino non proveniunt, vel tantum longius derivantur, *h* more latino ſonat. *hazard*, caſus, ſors; *hideux*, horridus; *hériſſon*, herinaceus ſeu hericius; *haut*, olim *hault*, altus. l. haſár, hidæ, hériſſon, ho.

29. Conſonans *j* ut ſch. *déja*, jam; *jour*, dies; l. déſchá, ſchur.

30. Triphthongus *ieu* eundem habet ſonum, quem diphthongus *eu*, de qua dictum § 22 præpoſito tantum *i*, & in unam ſyllabam coaleſcente. *lieu*, locus; *Monſieur*, dominus, domine; l. liæ, monſiæ.

31. *Il* finale præcedente *a*, *e*, *æ* & *ue*; itemque *ill*, *aill*, *eill*, *ouill*, *euill*, *ill*, *œill*, *uill*; eundem ſonum habent, quem *gl* Italorum, *ll* Hiſpanorum et *lh* Luſitanorum. Reſpondet ſonus hic ei, quem paulo ante de literis a § 26 explicavimus; videlicet coaleſcit ex g blæſo, & litera l, quæ ſi vocabulum non finiat, auditur poſt eam j conſonans. Blæſum illud ſeu imperfectum g hic quoque per *g curſivum* deſignabo. *travail*, labor; *ſoleil*, ſol; *œil*, oculus; *cercueil*, ſandapila; l. travagl, ſolegl, egl, ſerkegl. *briller*, coruſcare; *fille*, filia, puella; *tailler*, ſcindere; *s'éveiller*, expergiſci; *rouiller*, rubiginoſum fieri; *veuille*, velim, velit; *cueillir*, colligere; *œillet*, caryophyllon flos; *cuilliere*, cochleare; l. briglјé, figl; taglјé, s'éveglјé, ruglјé, vegl, kegli, églјé, cuglіér per *u* gallicum, de quo infra ſua loco. Ex quibus exemplis vides, j conſonantem evaneſcere tum, cum poſt *ll* vel e mutum, vel i vocalis ſequitur.

32. Excipe vocabula, quæ ab *ill* inchoantur, ut *illégitime*, nothus; & nomina *mille*, mille, ac *ville*, urbs; in quibus *il* more latino profertur. Omitto cetera, quibus pro antiquo *ill* orthographia melior duntaxat *il* ſimplex reliquit.

33. *Im*, *in*, ſi ſint in eadem ſyllaba, ſonant ut *en*. *imparfait*, imperfectus; *inconſtant*, inconſtans; *couſſin*, pulvinar; l. enparfæ, enconſtan, couſſen. contra *miner*, ſuffodere; *rimer*, rhythmica facere; *inimitié*, inimicitia; l. miné, rimé, inimitié: quia m & n non ad eandem ſyllabam pertinent, ſed proximam poſt i inchoant: mi-né, ri-mé, i-ni-mi-tié. *Imm* et *inn* ut i ſonant, eo tamen diſcrimine, quod m geminum auditur, n unicum. *immobile*, immobilis; *innocent*, innocens; l. immobil, inoſăn.

34. *L* in *quelque*, aliquis, *quelqu'un*, quiſpiam, ab aliis omittitur, ab aliis non minus eleganter pronunciatur. *Sol*, nummi genus; *fol*, ſtultus, et ſimilia, rectius ſcribuntur *ſou*, *fou*, &c. l. ſu, fu. Sequente tamen vocali, *le fol amour*, ſtultus amor; l. le fol amúr.

35. *M* & *n*, quoties non ſequitur in eodem ſpiritu ſeu in eodem pronunciandi tractu vocalis, liqueſcunt, ſeu fiunt naſalia, eo ſenſu, quem § 17 explanavimus. *promt oubli*, celeris oblivio; *ſon nom*, nomen ſuum, nomen ejus; *contre*, contra; l. pront ublí, ſon non, contr. viciſſim *bonoré*, honoratus; *bonheur*, felicitas, *aimable*, amabilis; *mon épée*, gladius meus; *je l'en avertis*, eum de re admonui; plenum & germanum ſonum ſui m & n retinent, onoré, bonær, æmabl, monépé, ſche l'an avertí: quia eodem ſpiritu continenter pronunciatur ſequens vocalis. Imo idem fit, ſi e mutum ſequatur. *ramener*, reducere; *l'ame*, anima; *peine*, labor; l. ramné, l'am, pén.

36. Triphthongus *œu*, ut diphthongus *eu* § 22. *cœur*, cor; *ſœur*, ſoror; l. kær, ſær.

37. *Oi* ſeu *oy* ſonum efficit inter óa & óe medium, unius tamen duntaxat ſyllabæ. Ego eum per *oa curſivum* ſignificabo. *gloire*, gloria; *croire*, credere; *Roy & loy*, Rex & lex, nunc *Roi & loi*; l. gloar, croar (vel etiam cræṛ) *roa*, *loa*. Excipiuntur, & ut æ vel é pronunciantur Imperfecta Verborum, Verba in *oitre*, nomina gentilia; & *adroit*, ſolers; *endroit*, locus; *foible*, imbecillis; *étroit*, anguſtus; *froid*, frigidus; *droit*, dexter; cum ſuis quæque derivatis. Sic *pouvoit*, poterat; *batiroit*, ædificaret; *paroitre*, apparere; *paroiſſoit*, apparebat; *François*, Gallus; *Anglois*, Anglus; *Milanois*, Medialonenſis; l. puvæ, batiræ, paræ tre, paræſſæ, Franſæ (ſed *François*, Franciſcus, l. *Franſoa*) Anglæ, Milanæ. *Crois*, credo, & *croit*, credit; cræ, vel *croa*. *Sois*, ſim, ſis, & *ſoit*, ſit, ſonat ut æ; ſed *ſoit*, eſto, vel inſtar adverbii pro *ſive*, ut *oa*. *ſoit que cela ſoit, ou non*, ſive hoc ita ſit, ſive non; l. *ſoa ke* ſla ſæ, u non.

38. *Ou* ut u. *la tour*, turris; l. la tur.

39. *Qu* ſemper ſine u pronunciatur. *quand*, quando; *quel*, qualis; l. *can*, kel. In nomine *cinq*, quinque, auditur q ſequente vocali, & in fine ſententiæ; alibi mutum eſt. *cinq hommes*, quinque viri; *nous étions cinq*, eramus quinque; *cinq mille*, quinque millia; l. ſenk om, nus étion ſenk, ſen mill.

40. *R* in *notre*, noſter, *votre*, veſter, nunquam ſonat, dum Subſtantivum ſibi conjunctum habent; ſed tum tantum, cum ſine Subſtantivo & articulo munita ponuntur. *Notre Pere*, Pater noſter; *votre ame*, anima tua; *le notre*, noſter; *la votre*, veſtra; l. not per, vot am, le notr, la votr. Sic etiam *quatre Louis d'or*, quatuor nummi aurei Ludoviciani; l. cat lui d'or.

41. *S*

41. *S* inter duas vocales lenem ſibilum habet more latino; alibi, & poſt ſyllabam *pré*, durum & pæne duplicatum auditur. *raiſon*, ratio; *ſavoir*, ſcire; *préſentir*, præſentire; l. ræſon, ſſavoar, preſſanti.

42. *Ti* ſequente vocali, in iis vocabulis, quæ Latini ut *ci* efferunt, ſonat ut ſs; in aliis ut ti. *action*, actio; *patience*, patientia; *prophetie*, vaticinatio; l. acſſion, paſſians, profeſſí. contra *queſtion*, quæſtio; *étions*, eramus; *tien*, tuus; *partie*, pars; l. keſtion, étion, tien, partí.

43. Vocalis *u* ſono quodam medio inter i & u latinum pronunciatur, qualem Græci ypſilo, Hebræi ſuo u brevi ſeu kibbúds tribuerunt. Signum ejus apud me erit *u curſivum.* Sic *du*, genitivus articuli; *dû*, debitus; *une*, una; *rue*, platea; ſonant ut *du*, *un*, *ru*. Diphthongus *eu* in Supinis ſeu Participiis, in Præterito ſimplici, & Imperfecto Conjunctivi, ut *u* modo explicatum profertur, & in pleriſque ad melioris orthographiæ leges etiam per *u* ſimplex ſcribitur. *emeu*, commotus; *eut*, habuit; *euſſe*, haberem; *veu*, viſus, viſum; & ab eo derivatum ſubſtantivum *veue*, conſpectus; l. em*u*, *u*, *u*ſs, v*u*.

44. In conſonante *v* cavendum, ne vel tam aſpere, quam v conſonans Germanorum; vel tam leniter, quam eorundem w, efferatur: vera enim ejus pronunciatio eſt eadem penitus, quam *v* italicum, hiſpanicum, luſitanicum, ipſumque etiam latinum expoſcit. *vie*, vita; *vers*, verſiculus; l. vi, ver, non ſi, fer, ſed ſono mitiore, inter f & w medio.

45. *X* leniter pronuncia. *exaucer*, preces audire; *exil*, exilium; l. egſoſé, egſil. Si in fine jus ſonandi acquirit ob ſequentem vocalem, fit *s*. *aux amis*, amicis; *dix écus*, decem nummi ſcutati; l. os amí, dis écú. Idem contingit in numeralibus, *dixiéme*, decimus; *ſixiéme*, ſextus; *ſoixante*, ſexaginta; *ſoixantiéme*, ſexageſimus; l. diſiém, ſiſiém, ſoaſánt, ſoaſantiém.

46. *Y* ſono cum i convenit, atque illud etiam cum eo commune habet, quod inter duas vocales poſitum conſonans fit. *moyen*, remedium, ratio; *envoyer*, mittere; l. mojen, anvojé. quæ & ſcripta reperies *moïen*, *envoïer*.

47. *Z* ut *s*. *azur*, color cæruleus; l. aſür.

48. Regula finalis eſt hæc, conſonantes generatim (exceptis *l* & *r*, de quibus poſtea) in fine vocum mutas eſſe, niſi vocalis occurrat initio ſequentis vocabuli, idque uno tractu ſeu eodem ſpiritu pronuncietur. *nous ſavons*, nos ſcimus; *ſes freres*, ſui fratres; *deux doigts*, duo digiti; *vingt livres*, viginti libræ; *corps mort*, cadaver; *leur reſpect envers Jeſus-Chriſt*, eorum reverentia erga Chriſtum Servatorem; l. nu ſſavon, ſæ frer, dœ doa,

 ven

ven livr, cor mor, lœr reſpé anvér Scheſu - Cri. at in ſequentibus reviviſcunt conſonantes finales, ob adhærentem ſibi vocalem: *nous avons*, nos habemus; *ſes amis*, ſui amici; *deux horloges*, duo horologia; *vingt écus*, viginti nummi ſcutati; *agréables entretiens*, jucunda colloquia; *leurs yeux*, eorum oculi; *ſans artifice*, ſine artificio; l. nus avón, ſæs amí, dœs orloſch; vent écu, agréabls antr-tien, lœrs iœ, ſans artifiſs. De finalibus *b*, *d*, *f*, *g*, *m*, *n*, *q*, *x*, dictum eſt ſuo loco ſupra.

49. *L* finale paſſim ſonat. *martial*, martialis; *miel*, mel; *tel*, talis; l. marſſial, miel, tel. *Il*, ipſe, & *ils*, ipſi, ſequente conſonante fiunt i, ſequente vocali *il* & *is*. *il court*, currit; *ils jouent*, ludunt; *il a*, habet; *ils ont*, habent; l. i cur, i ſchu, il a, is on.

50. *R* finale poſt diphthongum, & in monoſyllabis, auditur. *pour*, pro, propter; *clair*, clarus; *voir*, videre; *cœur*, cor; *par*, per; *car*, nam; l. pur, clær, voar, cœr, par, car. At *Monſieur*, Dominus, Domine; l. monſiœ. Infinitivi in *er* & *ir* ſemper habent *r* mutum, ſi ſequatur conſonans: *ir* totum auditur ſequente vocali: idemque accidit nominibus in *ir*, quæ e Verbis oriuntur. *fatiguer*, fatigare; *batir la maiſon*, ædificare domum; *batir une ville*, ædificare urbem; *le plaiſir*, voluptas; *le repentir*, pœnitentia; *plaiſir innocent*, voluptas inſons; l. fatigé, batí la mæſon, batír un vill, le plési, le repantí, plésír inoſán. Silet etiam *r* in *danger*, periculum; *métier*, ars; *etranger*, externus; & ſimilibus.

51. Ad Regulam Finalem pertinent nomina compoſita, *Meſſieurs*, Domini; *Meſdames*, Dominæ; *Meſdemoiſelles*, Virgines; quorum *mes* ſuum *s* amittit. l. mæſiœ, mædám, mædmoaſell.

52. *Tréma* (id eſt, duo puncta ſupra vocalem) idcirco imponitur, ut pronunciandi ambiguitas tollatur. *païs*, regio; *aiguë*, acuta; *ambiguë*, ambigua; *obeïr*, obedire; *reüſſir*, eventu optato potiri; *poëſie*, poeſis, poema; pé-í, ægú, anbigú, obé-í, réuſſí, poésí. Eandem pronunciationem alii indicant per é: *obéir*, *réüſſir*, *poéſie*.

53. Literæ in meliore orthographia extinctæ, ubi in antiquioribus libris adhuc exaratæ occurrunt, ubique omittendæ ſunt. *acquerir*, acquirere; *maiſtre*, magiſter, dominus; *eſcole*, ſchola; *ſçavant*, doctus; *connoitre*, cognoſcere; *ſouffrir*, pati; *battre*, cædere; *nepveu*, nepos; l. akerí, mætr, écol, ſſaván, conætr, ſufri, batr, névœ. Sic, etſi legas *pourra*, poterit; *pourrois*, poſſem; *pardonnera*, ignoſcet; *infidellité*, infidelitas; *condanné*, damnatus; *honnoré*, honoratus: tamen pronunciabis purá, puræ, pardonerá, enfidelité, condané, onoré.

54. Pe-

54. Peculiarem attentionem poſcit litera *s*, quæ e plurimis vocabulis ante conſonantes ejecta, in multis tamen jus ſuum obtinet. Catalogum eorum, in quibus hæc litera etiam nunc ſcribitur & auditur, in Peplieri Grammatica extat P. I c. I. Sed omni erroris periculo vacabit is, qui optimos & noſtræ ætatis libros ſibi legendos ſumet, & Lexico non antiquo utetur.

55. Poemata & orationes publicæ complúribus literis ſonum concelunt, quibus eum ſermo quotidianus adimit: ibi enim etiam E alioqui mutum, & finales pleræque conſonantes pronunciantur, ſi proxime ſequatur vocalis. Exemplum addam celeberrimi Reſtalti (*Reſtaut*, *Principes de la Grammaire Françoiſe*) quo nemo accuratius linguam hanc perſecutus eſt:

O que d'écrits obſcurs, de livres ignorés,
Furent en ce grand jour de la poudre tirés!

O quot ſcripta obſcura & libri ignoti fuere magna illa die e pulvere protracti! l. O ke d'écrí obſcúr, de livres ignjoré furet an ce gran ſchur de la pudre tiré.

56. Unum ſupereſt, de quo Lectorem admoneam, multas hic minutias a me prætermiſſas, non oblivione aut caſu, ſed eo conſilio, ne copia incipientes obruerem, & ſtudium diſcendi infringerem: juvat quædam ignorare principio, præſertim quæ & raro occurrunt, & uſu facilius quam regulis addiſcuntur.

EXEMPLUM.

Segaud, in Laudatione Funebri Leopoldi Ducis Lotharingiæ.

Je le vois au premier bruit d'une guerre ſainte, emporté par une ardeur bien
Schel voa o premié brui d'un gerr ſænt, anporté par un ardœr bien
ſupérieure & au feu de l'âge, & à l'aiguillon du ſang: je le vois voler au ſecours
ſupériœr e o fœ de l'âſch, e a l'æguiljón du ſſan: ſchel voa volé o ſecur
de la Religion menacée. Ni les délices d'une Cour Impériale qu'il abandonne, ni
de la reliſchion menaſé. Ni læ déliſs d'un cur enpérial kil abandón, ni
les tendreſſes d'une Reine mere dont il s'éloigne, ni la fatigue des pénibles marches
læ tandreſs d'un rén mer dont is élogn, ni la fatig dæ pénibl marſch
aux quelles ils n'eſt point fait, ni l'horreur des périls inévitables où il court, rien
okell in é poen fæ, ni lorrœr dæ périls inévitabl, u i cur, rien
n'arrête

n'arrête ſon rapide eſſor, dès que la cauſe de Dieu l'appelle. Il prend pour conſeil
narræt ſon rapid eſſór, dé ke la cos de Diœ l'appell. I pran pur conſegl
ſon courage, ſes Lorrains pour compagnons, pour drapeau ſon nom, & ſon zéle pour
ſon curaſch, ſæ Lorræn pur conpagnjón, pur drapó ſon non, e ſon ſæl pur
guide. Qui eſt-ce qui l'anime? qui eſt-ce qui l'inſtruit? qui eſt-ce qui l'arme? qui
gid. Ki é-ſki lanim? ki é-ſki lenſtrui? ki é-ſki larm? ki
eſt-ce qui l'aguerrit? La piété.
é-ſki lagærri? La piété.

Video illum, ad primum de bello ſacro rumorem, abripi ardore, & ætatis ignem, & ſtimulum ſanguinis longe ſuperante: avolare illum video ad opem periclitanti Religioni ferendam. Nec deliciæ palatii Cæſarei, quas derelinquit; nec amor tenerrimus Reginæ matris, à qua diſcedit; nec difficilium itinerum labor, cui nondum par eſt; nec inevitabilium, quibus occurrit, periculorum horror, nihil rapidum ejus abitum remoratur, mox ut cauſſa DEI vocat. Fortitudine animi pro conſilio utitur: Lotharingos ſuos comites, ſuum ipſius nomen pro vexillo, cæleſtem ardorem pro duce habet. Quis eum animat? quis docet? quis armat? quis eum bello aptat? Pietas.

INSTI-

NSTITUTIONES
ITALICÆ.

Articulus definitus idem eſt Italis, quod nobis der & die. Maſculinus *il* & *lo*, Femininus *la*, (neutro carent.) ſic declinantur:

	Singularis.	*Pluralis.*	*Singularis.*	*Pluralis.*	*Singularis.*	*Pluralis.*
Iom. & Acc.	*il*, der, den.	*i*, *li*, die.	*lo*, der, den.	*gli*, die.	*la*, die.	*le*, die.
enit.	*del*, des.	*dei*, *de'*, der.	*dello*, des.	*degli*, der.	*della*, der.	*delle*, der.
ativ.	*al*, dem.	*ai*, *a'*, den.	*allo*, dem.	*agli*, den.	*alla*, der.	*alle*, den.
lblat.	*dal*, von dem.	*dai*, *da'*, von den.	*dallo*, von dem.	*dagli*, von den.	*dalla*, von der.	*dalle*, von den.

2. Articulus indefinitus eſt nota caſuum, iis fere nominibus præponi lita, quæ apud Germanos articulum ante ſe nullum habent: qualia ſunt omina propria, pronomina, articulus unitatis ſeu ein, eine. Genitivus t *di*, Dativus *a*, Ablativus *da*: Nominativo & Accuſativo caret. e. g. *guerre di Ceſare*, bella Julii Cæſaris. *a noi*, nobis. *da Parigi*, Pariſiis. *un co di pane*, ein wenig Brod. *il tetto d'una caſa*, das Dach eines Hauſes.

3. Hi articuli caſus indicant, quibus nomina Italorum carent. Plulis e Singulari fit mutato *a* feminino in *e*, maſculino in *i*; *e*, *o*, plerumie & *io*, in *i*. *Ala*, ala: *ale*, alæ. *Profeta*, vates: *profeti*, prophetæ. *Pe-*:, piſcis: *peſci*, piſces. *Nodo*, nodus: *nodi*, nodi. *Figlio*, filius: *figli*, ii. *à*, *è*, *ì*, & *ù* ſunt immobilia.

4. Adjectiva in *o* feminina fiunt mutato *o* in *a*. Cetera ſunt generis ommunis.

5. Comparativus fit præpoſito adverbio *più*; Superlativus, præmiſſo ticulo definito, & eodem *più*. Eſt & Superlativus in *iſſimo*. Comparatis Genitivum regit. e.g. *facondo*, facundus: *più facondo di Cicerone*: Tul- eloquentior: *facondiſſimo*, valde diſertus: *il più facondo*, omnium diſerſſimus. Par eſt ratio in adverbiis: *preſto*, cito; *più preſto*, citius. *dottaente*, docte; *dottiſſimente*, doctiſſime.

6. Verba omnia ad tres Conjugationes revocari poſſunt, quarum imæ Infinitivus in *are*, alterius in *ere*, tertiæ in *ire* definit. Has ipſas ſylbas characteriſticas ſi ſubſtitueris in earum locum, quas in Tabella Congationum mox proponam, Lexici ope ſignificationem legitimam facile venies. Sed hoc in Exercitatione perſpicuum faciam. Nunc Verba duo

F auxi-

Auxiliaria videamus, e quibus Itali, ut nos Germani, ceterorum omnium Verborum tempora coagmentant.

7. Conjugatio Verbi *Avere*, Habere.

	Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Indicat. Præſ.	*ho,*	*hai,*	*ha:*	*abbiamo,*	*avete,*	*anno.*
Imperfect.	*avevo (eva)*	*avevi,*	*aveva:*	*avevamo,*	*avevate,*	*avevano.* *
Præt. ſimpl.	*ebbi,*	*aveſti,*	*ebbe:*	*avemmo,*	*aveſte,*	*ebbero.*
Præt. Comp.	*ho avuto,*	*hai avuto,*	*ha avuto:*	*abbiamo avuto,*	*avete avuto,*	*anno avuto.*
Plusquamp.	*avevo* &c. ut Imperfectum addito ubique *avuto.*					
Futurum.	** *averò,*	*averai,*	*averà:*	*averemo,*	*averete,*	*averanno.*
Imperativ.		*abbi:*		*abbiamo,*	*abbiate.*	
Conj. Præſ.	*abbia,*	*abbi (abbia)*	*abbia:*	*abbiamo,*	*abbiate,*	*abbiano.*
Imperf. I.	*aveſſi,*	*aveſſi,*	*aveſſe:*	*aveſſimo,*	*aveſte,*	*aveſſero.*
Imperfect. II.	** *averei,*	*avereſti,*	*averebbe (averia):*	*averemmo,*	*avereſte,*	*averebbero (iano).*
Præteritum.	*abbia* &c. ut Præſens, addito ubique *avuto,*					
Plusquamp.	*aveſſi* &c. ut Imperf. I, addito ubique *avuto.*					
Futurum.	*averò* &c. ut Futurum Indicativi, addito ubique *avuto.*					

Infinitivi Præſens. *avere.* Præterit. *avere avuto.* Particip. Præſentis, *avendo;* Præteriti, *avendo avuto.* Supinum. *avuto.*

* Sæpe in hoc Tempore omittitur alterum *v*, ſcribiturque *avea*, *aveano.*

** In utroque horum Temporum paſſim omittitur *e* poſt *v*: *avrò, avrai* &c. *avrei, avreſti* &c,

8. Conjugatio Verbi *Eſſere*, Eſſe.

	Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Indicat. Præſ.	*ſono,*	*ſei,*	*è:*	*ſiamo,*	*ſiete (ſete)*	*ſono.*
Imperfect.	*era (ero)*	*eri,*	*era:*	*eravamo (eramo)*	*eravate (erate)*	*erano.*
Præter. ſimpl.	*fui,*	*fuſti (foſti)*	*fu:*	*fummo,*	*fuſte (foſte)*	*furono.*
Præt. Comp.	*ſono ſtato,*	*ſei ſtato,*	*è ſtato:*	*ſiamo ſtati,*	*ſiete (ſete) ſtati,*	*ſono ſtati.*
Plusquamp.	*era (ero) ſtato,*	*eri ſtato,*	*era ſtato:*	*eravamo (eramo) ſtati,*	*eravate (ate) ſtati,*	*erano ſtati.*
Futurum.	*ſarò,*	*ſarai,*	*ſarà:*	*ſaremo,*	*ſarete,*	*ſaranno.*
Imperativus.		*ſii (ſia):*		*ſiamo,*	*ſiate.*	
Conjunct. Præſ.	*ſia,*	*ſia (ſii)*	*ſia:*	*ſiamo,*	*ſiate,*	*ſiano (ſieno, ſino).*
Imperfect. I.	*foſſi (fuſſi)*	*foſſi (fuſſe)*	*foſſe (fuſſe):*	*foſſimo (fuſſimo)*	*foſte (fuſte)*	*foſſero (fuſſero).*

Imper-

	Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Imperfect. II.	*ſarei,*	*ſareſti,*	*ſarebbe (ſaria):*	*ſaremmo,*	*ſareſte,*	*ſarebbero ebbono, iano).*
Præteritum.	*ſia ſtato,*	*ſii (ſia) ſtato,*	*ſia ſtato:*	*ſiamo ſtati,*	*ſiate ſtati,*	*ſiino* &c. *ſtati.*
Plusquamp.	*foſſi (fuſſi* &c. *ſtato),*	*foſſi ſtato,*	*foſſe ſtato:*	*foſſimo ſtati,*	*foſte ſtati,*	*foſſero ſtati.*
Futurum.	*ſarò ſtato,*	*ſarai ſtato,*	*ſarà ſtato:*	*ſaremo ſtati,*	*ſarete ſtati,*	*ſaranno ſtati.*

Infinitivi Præſens. *eſſere.* Præter. *eſſere ſtato.* Particip. Præſentis, *eſſendo* (*ſendo*); Præteriti, *eſſendo ſtato.* Supinum. *ſtato.*

9. Tabella III Conjugationum.

		Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Indicativi Præſens.	1	*o*	*i*	*a:*	*iamo*	*ate*	*ano.*
	2.	*o*	*i*	*e:*	*iamo*	*ete*	*ono.*
	3.	*o (iſco)*	*i (iſci)*	*e (iſce):*	*iamo*	*ite*	*ono (iſcono).*
Imperfect.	1.	*ava (avo)*	*avi*	*ava:*	*avamo*	*avate*	*avano.*
	2.	*eva (evo)*	*evi*	*eva:*	*evamo*	*evate*	*evano.* *
	3.	*iva (ivo)*	*ivi*	*iva:*	*ivamo*	*ivate*	*ivano.*
Præter. ſimplex.	1.	*ai*	*aſti*	*ò:*	*ammo*	*aſte*	*arono (orono).*
	2.	*ei (etti)*	*eſti*	*è (ette):*	*emmo*	*eſte*	*erono (ettero).*
	3.	*ii*	*iſti*	*ì:*	*immo*	*iſte*	*irono.*
Præt. compoſ.		*ho*	*hai*	*ha:*	*abbiamo*	*avete*	*anno.*
		1. *ato.* 2. *uto.* 3. *ito.*					
Plusquamperf.		*avevo (aveva)*	*avevi*	*aveva:*	*avevamo*	*avevate*	*avevano.*
		1. *ato.* 2. *uto.* 3. *ito.*					
Futurum.	1.	*erò*	*erai*	*erà:*	*eremo*	*erete*	*eranno.* **
	2.	*erò*	*erai*	*erà:*	*eremo*	*erete*	*eranno.* ***
	3.	*irò*	*irai*	*irà:*	*iremo*	*irete*	*iranno.*
Imperativus.	1.		*a:*		*iamo*	*ate.*	
	2.		*i:*		*iamo*	*ete.*	
	3.		*i (iſci)*		*iamo*	*ite.*	
Conjunctivi Præſens.	1.	*i*	*i*	*i:*	*iamo*	*iate*	*ino.*
	2.	*a*	*a*	*a:*	*iamo*	*iate*	*ano.*
	3.	*a (iſca)*	*a (i, iſca)*	*a (iſca):*	*iamo*	*iate*	*ono (iſcano).*
Imperfect. I.	1.	*aſſi*	*aſſi*	*aſſe:*	*aſſimo*	*aſte*	*aſſero.*
	2.	*eſſi*	*eſſi*	*eſſe:*	*eſſimo*	*eſte*	*eſſero.*
	3.	*iſſi*	*iſſi*	*iſſe:*	*iſſimo*	*iſte*	*iſſero.*
Imperfect. II.	1.	*erei*	*ereſti*	*erebbe:*	*eremmo*	*ereſte*	*erebbero* } vel *ebbono*, aut *iano.*
	2.	****erei*	*ereſti*	*erebbe (eria):*	*eremmo*	*ereſte*	*erebbero*
	3.	*irei*	*ireſti*	*irebbe:*	*iremmo*	*ireſte*	*irebbero*

* In hoc Tempore v ſæpe omittitur. *credea*, credebat: *credeano*, credebant;

** Olim etiam dicebatur: *amarò*, *amarai*, *amarà* &c.

*** In duobus his connexis Temporibus *e* ante *r* frequenter ſupprimitur. *ſaprò*, ſciam. *potrà*, poterit. *potremmo*, poſſemus. *dovrebbe*, deberet.

	Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Præteritum.	*abbia*	*abbi (abbia)*	*abbia:*	*abbiamo*	*abbiate*	*abbiano.*
		1. *ato.* 2. *uto* 3. *ito.*				
Plusquamp.	*aveſſi*	*aveſſi*	*aveſſe:*	*aveſſimo*	*aveſte*	*aveſſero.*
		1. *ato.* 2. *uto.* 3. *ito.*				
Futurum.	*averò*	*averai*	*averà:*	*averemo*	*averete*	*averanno.*
		1. *ato.* 2. *uto.* 3. *ito.*				

Infinit. Præſ. 1. *are.* 2. *ere.* 3. *ire.* Præter. *avere* 1. *ato.* 2. *uto.* 3. *ito.* Particip. Præſ. 1. *ando.* 2. *endo.* 3. *endo.* Particip. Præt. *avendo* 1. *ato.* 2. *uto.* 3. *ito.*

Supinum. 1. *ato.* 2. *uto.* 3. *ito.*

Ad hujus Tabellæ normam conjuga *Amare*, *Credere*, *Sentire.*

10. Verbum Paſſivum componitur ex Verbo Auxiliari *Eſſere*, & Supino ſeu Participio. e. g. *è lodato*, laudatur. *non ſarà inteſo*, non intelligetur.

11. Multa Verba loco Auxiliaris *Avere* conſtruuntur cum *Eſſere*, ut in germanico multa pro Auxiliari Haben aſſumunt Seyn. Sed id ſenſum non mutat. *è arrivato*, er iſt angelanget. *era caduto*, er war gefallen.

12. Infinitivo ſæpe utuntur pro Imperativo. *Non ti voler abuſare della mia bontà*, noli bonitate mea abuti.

13. *Di*, *a*, *da*, *per*, ante Infinitivos Verborum ſenſum efficiunt vel noſtris Gerundiis parem, vel ab iis non longe recedentem. *Siamo in pericolo di cadere*, ſumus in cadendi periculo. *queſto è neceſſario a difendere la città*, eſt hoc neceſſarium ad urbem tuendam. *abbiamo da temere*, wir haben zu fürchten. *per dimoſtrare la verità*, ad demonſtrandam veritatem.

14. Supinum ſeu Participium primæ conjugationis nonnunquam contrahitur, omiſſo *at*: *privo*, privatus, pro *privato. carico*, onuſtus, pro *caricato.*

15. Italorum Participia commode ſolvimus per particulas *poſtquam*, *cum*, *quia*, & ſimiles. *L'avendo detto*, cum id dixiſſet. *vedendo lo ſdegno del ſuo maeſtro*, indignationem magiſtri ſui cum videret. *finita la guerra*, finito bello, poſteaquam terminatum id bellum erat. *eſſendo biaſimato da tutti*, quia reprehendebatur ab omnibus.

16. Verbis paſſim affiguntur particulæ, quæ frequentiſſime ultimam eorum vocalem abſorbent. e. g. *voltarſi indietro*, vertere ſe retro, ex *voltare* & *ſi.* Ubi cavendum, ne ambiguitate vocabuli decipiaris: nam e. g. *avvezzati a ciò*, ſi primum vocabulum ſit indiſſolubile, ſignificat, *aſſuefacti ad hoc*; at ſi conſtet ex *avvezza* & *ti*, eſt, *aſſuefac te ad hoc.* Sic etiam *contentati*,

ati, *guardati*, ſi vocabulum unum ſint, reſpondent noſtris, contenti, cuſtoditi; ſi cum Affixo conflata, idem ſunt ac vergnüge dich, bewahre dich. ...æpe duo Affixa concurrunt. *voglio dirvelo*, ich will es euch ſagen, ex *dire*, ...icere, *ve*, vobis, & *lo*, id. Aliquando Affixa Verbis non tantum voca...em ultimam tollunt, ſed etiam conſonantem proximam e. g. *frapporſi*, ſe ...nterponere, ex *frapporre* & *ſi*. *proporſelo*, id ſibi proponere, ex *proporre*, ..., & *lo*.

17. Si Affixum jungitur Verbo accentum habenti in ultima, accentus ...mittitur, ſed ejus loco prima Affixi litera duplicatur. *Fallo*, fac id, ex ...*à* & *lo*. *diraſſi*, dicetur, ex *dirà*, wird ſagen, & *ſi*, man. *uſocci gran carità*, ...nagnam nobis caritatem exhibuit, ex *uſò*, & *ci*. Imitantur hoc aliæ quæ...am particulæ, quæ ubi cum aliis coaleſcunt, amiſſo ſuo accentu, eorum ...rimam literam geminant: ut, *neppure*, *nemmeno*, ne quidem; *ſiccome*, ſi...ut; *appena*, vix; *appunto*, omnino, prorſus; *piuttoſto*, potius; ex *nè*, *sì*, ..., *più*, & *pure*, *meno*, *come*, *pena*, *punto*, *toſto*. Euphoniæ cauſſa dicitur *af...anniamci*, pro *affanniamoci*, *m* in *n* converſo: ipſi nos faſtidio implemus.

18. Officii & honoris cauſſa uſurpant pronomina *ella* & *lei*, licet ad ...iros ſcribant, intelligendo *Voſſignoria*, *Eccellenza &c.* Veſtra Dominatio ...eſtra Excellentia.

De uſu Lexicorum, & Spicilegii noſtri.

19. Apoſtrophus ſignificat deeſſe vocalem. *anch'egli*, etiam ipſe: pro ...*nche*. *dev'eſſer coſtretto*, debet cogi: pro *deve*. *un DIO fatt'uomo*, DEUS homo factus; pro *fatto*. ſic *l'* pro *la*, *lo*; *dell'*, *all'*, *dall'*, pro *della*, *dello*, *alla*, ...*llo*, *dalla*, *dallo*. *gl'*, *degl'*, pro *gli*, *degli*. *d'* pro *di* aut *da*. *s'* pro *ſe* & *ſi*. Quæ ...i integra quærantur, in Lexicis aut Spicilegio reperientur.

20. Etiam absque Apoſtropho in fine vocabulorum *e* & *o* frequentiſſime omittuntur. *Signor*, dominus; *finir*, finire; *zecchin*, nummus aureus Venetus; pro *ſignore*, *finire*, *zecchino*. *a* & *i* raro auferuntur. *or*, *ognor*, *'an...or*, pro *ora*, *ognora*, *ancora*. *Queſti ſono i Magnati maggior di tutti*, hi ſunt Proceres omnium primi, pro *maggiori*.

21. Cum ante vocalem ultimam conſonantes duæ inter ſe ſimiles occurrunt, ſæpe illarum altera ſimul cum vocali decerpitur. *an*, *dan*, *van*, *pervertiran*, pro *anno*, habent, *danno*, dant, *vanno*, eunt, *pervertiranno*, pervertent. *ſcior*, *por*, pro *ſciorre*, ſolvere, *porre*, ponere. poetice *correm* pro *corremmo*, colligeremus. Hæc ergo qui deſiderat, integra inquirat neceſſe eſt.

 22. Li-

22. Literam *h* paſſim in iisdem vocabulis alii ſcribunt, omittunt alii. Quare altero non invento, ad alterum recurres.

23. Sæpe trajiciunt literas *ng*, ſcribuntque promiſcue *giungere* & *giugnere*, *ſpingere* & *ſpignere*, aliaque ſimilia.

24. *Z* & *t* ante duas vocales item promiſcue uſurpabatur olim, *grazia* & *gratia*.

25. Nomina in *aro* pro arbitrio etiam per *aio* finiuntur. *Gennaro*, *Febraro*, vel *Gennaio*, *Febraio*.

26. Nomina in *a*, quæ articulus *le* præcedit, a ſingulari *o* proveniunt. *le dita*, *le uova* &c. a *dito*, *uovo*.

27. Vocabulis, quæ inchoantur ab *s* duro (ſeu a duabus conſonantibus, quarum prior eſt *s*), euphoniæ gratia perſæpe *i* præfigitur. *l'iſteſſo*, *con iſtudio.* quære *ſteſſo*, *ſtudio.* Contra quidam initio eandem vocalem recidunt, ſcribuntque e. g. *gli'mpieghi*, *alla'nfinta*, *tutto'l mondo*, pro *impieghi*, *infinta*, *il.*

28. Sæpiſſime inter *c* ac *g* & *e* vel *i* anaphoniæ ſervandæ gratia *h* intercedit, quod in vocabuli ſtirpe non reperitur. *bocche*, *laghi*, *pagherò*, *rechi*, quære *bocca*, *lago*, *pagare*, *recare*.

29. Si vocalis accentu alias notari ſolita, ſcribatur forma majore, accentus loco ſignatur apoſtropho. *O' Penitenza! O' Inferno!* Aut pœnitentiam (elige) aut inferos! nam *ò* eſt *aut*, *vel*.

30. Nomina Italica, quod crebro accidit, nunc incrementum, nunc diminutionem capiunt. Incrementum indicat exitus in *one*, *accio*, *accia*; imminutionem terminatio in *ino*, *ina*, *etto*, *etta*, *ello*, *ella*, *uccio*, *uccia*, *uzzo*, *uzza*, *olo*, *uolo*, *cciuolo*, *cciuola*, *onzolo*. e. g. *tronco*, ſtirps: *troncone*, ingens truncus. *la caſa*, domus: *il caſone*, magnum ædificium. *libro*, liber: *libraccio*, magnus (& malus) liber. *buco*, foramen: *bucolino*; foramen exiguum. *bugia*, mendacium: *bugietta*, mendaciolum. *laccio*, laqueus: *lacciuolo*, funiculus. *libro*, *libretto*, libellus. *medico*, medicus: *mediconzolo*, vilis medicus. &c.

31. Adverbia ab adjectivis formantur addendo *mente*, ut *manifeſtamente*, manifeſto; *dottiſſimamente*, doctiſſime; *ottimamente*, optime; a *manifeſto*, *dottiſſimo*, *ottimo*.

32. Si Compoſita in Lexico deſint, quærenda Simplicia. Id quo expeditius fieri poſſit, Catalogum Particularum omnium, quas Verbis præfigunt, ad Spicilegii calcem reperies. Fit nonnunquam in italico, quod in latino, ut Compoſitum a Simplici paulum recedat, facile tamen agnoſcendum. e. g. *comprimere*, *deprimere*, a *premere*; *dirigere*, ab *reggere*. Ut copiæ parcerem, inuſitatas quaſdam ſtirpes in Spicilegio poſui, ut *durre*,

Digitized by Google

, *ſumere*, *cidere*, ne compoſita, quæ multa ſunt, ſingillatim cogerer an-merare.

33. Superſedere quærendi labore licebit ſæpiſſime, ſi hæc obſerves. ıtinorum *l* poſt *b*, *c*, *f*, & *p*, ab Italis in *i* plerumque mutatur. Sic *Bibbia*, blia: *chiave*, clavis: *fiore*, flos: *piano*, planus. Latinorum *ct* & *pt* in plex *t* convertitur. *frutto*, fructus. *ſcritto*, ſcriptus. *Ettore*, Hector. *Ph* *x* in *f* & *s* aut *ſſ* transeunt. *Filoſofia*, Philoſophia. *Orfeo*, Orpheus. *Fe-ıte*, Phaethon. *Serſe*, Xerxes. *Maſſimo*, Maximus. Conſonanti noſtræ *j* æponunt *g*. *giudicare*, judicare. *Giobbe*, Job. *Gieſù* vel *Geſù*, Jeſus. Jam, ctor Candide, omiſſis ceteris omnibus, quæ hic ſubjicio, ad Exercita-ınem transgredere, quam poſt Spicilegium & Particularum Catalogum ɔes.

De vocabulis poeticis.

34. Articulum definitum poetæ veteres ſeparabant *de la*, *de lo*, *de le*, *de ne la*, pro *della*, *dello*, *delle*, *dei*, *nella*.

35. Vocabulis, quorum ultima ſyllaba accentu notatur, poetæ addunt , omiſſo accentu. *etade* pro *età*, *virtude* pro *virtù*.

36. In fine nominum pro *elli* & *egli* ponunt *ei*. *augei*, *bei*, *capei*; pro ʒelli, *belli*, *capelli*. ſic & *cavai*, pro *cavalli*.

37. Perſonam tertiam ſingularem Præteriti ſimplicis formant in *eo* & pluralem vero in *ar*, *ir*, *ur*, *aro*, *iro*, *orno*. e. g. *cadeo*, cecidit. *empio*, plevit. *morio*, mortuus eſt. *amar*, *amaro*, *amorno*, amarunt. *gir*, iverunt. ·, fuerunt.

38. Amant e diphthongis abjicere vocalem alterutram. e. g. *movo*, *vo*, *core*, *fele*; pro *muovo*, *nuovo*, *cuore*, *fiele*.

SPICILEGIUM

eorum,

QUÆ IN LEXICIS

reperiri non ſolent.

A.

cceſi, *e*, *ero*: accendi, it, erunt. ab *accendere*.

cceſo, Supinum. ab eodem.

Accorſi (*m'*) *e*, *ero*, (*ſ'*): animadverti, it, erunt. ab *accorgerſi*.

Accorto, Supinum. ab eodem.

Ad,

Ad, ante vocalem, pro *a* dativo articuli indefiniti.

Ademmo, poetice pro *avvedemmo*, animadvertimus, obſervavimus.

Afflisſi, *e*, *ero:* vexavi, contriſtavi, it, erunt. ab *affliggere*.

Afflitto, Supinum. ab eod.

Aggio, habeo. *aggia*, habeam, habeat. poetice.

Alma, anima, animus. poeticum.

Altri, pro *altro*, alius.

Andrò &c. ibo &c. *Andrei* &c. irem &c. ab *andare*.

Aperſi, *e*, *ero:* aperui, it, erunt. ab *aprire*.

Aperto, Supinum. ab eod.

Appaio, appareo. ab *apparire* ſeu *apparere*.

Apparſi, vel *Apparvi*, *e*, *ero:* apparui, it, erunt. ab eod.

Apparſo, Supinum. ab eod.

Applauſi, *e*, *ero:* plauſi, it, erunt. ab *applaudire* ſeu *applaudere*.

Applauſo, Supinum. ab eod.

Arrigo, Henricus.

Arſi, *e*, *ero:* uſſi, combuſſi, it, erunt. ab *ardere*.

Arſo, Supinum. ab eod.

Aſcoſi, *e*, *ero:* abſcondi, it, erunt. ab *aſcondere*.

Aſcoſo, *Aſcoſto*, Supinum. ab eod.

Ave, habet. poetice.

Avemo, habemus. poetice.

B.

Bebbi, *e*, *ero:* bibi, it, erunt. a *bevere* ſeu *bere*.

Beuvi, *e*, *ero:* bibi, it, erunt. a *bevere*, ſeu *bere*.

C.

C' ante *h*, pro *che*. e. g. *c'hai?* quid habes?

Caddi, *e*, *ero:* cecidi, it, erunt, a *cadere*.

Caggio, cado. *caggiamo*, cadimus. *caggiono*, cadunt. *Caggia* &c. cadam, as, at &c. poetice.

Calſe, interfuit, **es iſt daran gelegen geweſen.** a *calere*.

Campidoglio, Capitolium.

Ce cum Affixo, pro *ci*, nobis, nos.

Cene, reſpondet gallico *y en.* latine vel omnino omitte, vel expone per *aliqui.* e. g. *cene ſono*, *il y en a*, ſunt aliqui, ſunt qui &c.

Ceſſi, *e*, *ero:* ceſſi, it, erunt. Sed hoc in Compoſitis: nam ipſum Verbum *cedere* Præteritum habet legitimum.

Ceſſo, Supinum, eorundem nempe Compoſitorum: ipſum enim *cedere* habet *ceduto*.

Che. 1. qui, quis? &c. 2. ut, quod, quam ſeu quantum, quia. 3. poſtquam. *parlato ch'ebbe*, ut finem loquendi fecit. 4. *il che*, id quod. 5. *non che*, nedum. 6. *che che*, quidquid.

Chi. 1. quis? &c. 2. *chi* ... *chi* ... alius ... alius ... 3. *chi che*, quisquis.

Chieggo, peto. *Chiegga* &c. petam, rogem. a *chiedere*.

Chieſi, *e*, *ero:* petii, it, ierunt. ab eodem.

Chieſto, Supinum. ab eod.

Chiuſi, *e*, *ero:* clauſi, it, erunt. a *chiudere*.

Chiuſo,

uſo, Supinum. ab eod.

1. nobis, nos. 2. particula relati-
va, gallice *y*, nobis hier, da, hic.
e. g. *non ci è più ſperanza*, nulla jam
hic ſpes eſt. *c'è una torre*, eſt hic
turris.

ſi, e, ero: cinxi, it, erunt. a *cin-
gere.*

to, Supinum. ab eod.

, id eſt.

, e, ero: Præteriti ſimplicis per-
ſona prima, tertia, & ultima. ab in-
uſitato, ſed Compoſitorum plurium
fonte, *cidere.*

, Supinum. ab eod.

ſi, e, ero: cluſi, it, erunt. in Com-
poſitis Verbi *chiudere.*

ſo, Supinum eorundem.

, mit den. pro *coi*, *con i.*

li, colligis, collige. a *cogliere.* Apud
quosdam mit den, pro *con gli.*

, mit den. pro *con i*, *con li.*

, *collo*, mit dem. *colla*, mit der. *col-
le*, mit den. plur. gen. fem. *colli*,
mit den. plur. gen. maſc.

lei, illa. *coloro*, illi, illæ.

lgo, colligo: *colgono*, colligunt: *col-
ga* &c. colligam, as, &c. a *cogliere.*

ſi, e, ero: collegi, it, erunt. ab
eodem.

lto, Supinum. ab eod. Subſtantive,
cultus.

mparſi, e, ero: comparui, it, erunt.
a *comparire.*

mparſo, Supinum. ab eod.

mpiei, abſolvi, implevi. a *compire*,
a *compiere* legitimum eſt.

mpiuto, Supinum. ab iisdem.

nceputo, Supinum. a *concepire*, con-
cipere.

Conobbi, e, ero: cognovi, it, erunt.
a *conoſcere.*

Conoſciuto, Supinum. ab eod.

Coperſi, e, ero: operui, it, erunt. a
coprire.

Coperto, Supinum. ab eod.

Corre, pro *cogliere*, colligere, depre-
hendere. item, currit, a *correre.*

Corrò &c. colligam &c. *correi* &c. col-
ligerem &c. a *cogliere.*

Corſi, e, ero: cucurri, it, erunt. a
correre.

Corſo, Supinum. ab eod.

Coſſi, e, ero: coxi, it, erunt. a *cuo-
cere.*

Coſtei, iſta. *coſtoro*, iſti, iſtæ.

Cotto, Supinum. a *cuocere.*

Crebbi, e, ero: crevi, it, erunt. a
creſcere.

Creſciuto, Supinum. ab eod.

Crocifiſſi, e, ero: cruci affixi, it, erunt.
a *crocifiggere.*

Crocifiſſo, Supinum. ab eod.

Cucio &c. neo: *cucia* &c. neam &c. a
cucire.

Cui, cujus.

D.

Da. 1. articulus indefinitus ablativi.
2. apud. *da voi*, apud vos. 3. inſtar.
parla da pazzo, loquitur inſtar ſtulti.

Dà, dat, da. a *dare.*

Dai, das. ab eod. Eſt & articulus,
von den.

Danno, dant. a *dare.* Subſtantive,
damnum.

Darò &c. dabo &c. *darei* &c. darem
&c. a *dare.*

De', debet. poetic. Eſt & articulus genitivi plur. maſcul.
Deano, debeant. poet.
Debba vel *debbia* &c. debeam &c. *debbe*, debet: *debbo*, debeo: *debbono*, debent. a *dovere*.
Dee, debet. poet.
Degg', *deggio*, debeo: *deggi*, debes: *deggiono*, debent: *deggia* &c. debeam &c. poet.
Dei, Dii. 2. debes, debeas. 3. articulus genitivi plur. maſc.
Demmo, dedimus. a *dare*.
Denno, debent. poet. 2. olim, dederunt.
Deo, debeo: *deono*, debent. poetice.
Deſſi &c. darem &c. a *dare*.
Deſſo, pro *eſſo*, ipſe. (Poſt Verba *Eſſere* & *Parere*.)
Deſte, dediſtis: *deſti*, dediſti. a *dare*. *Deſti*, a *deſtare*, excitare, legitimum eſt.
Detti, *e*, *ero*: dedi, it, erunt. a *dare*.
Detto, Supinum. a *dire*, dicere. Subſtant. dictum.
Deve, debet: *devi*, debes, debe: *devo*, debeo: *devono*, debent. a *dovere*.
Dì, dic, dicis. a *dire*. item, dies.
Dia, dem, des, det. *diano*, dent. a *dare*.
Dica &c. dicam, as, at &c. a *dire*.
Dicemmo, diximus: *dicendo*, dicens. ab eod.
Diceſſi &c. dicerem &c. *diceſte*, dixiſtis: *diceſti*, & poetice *diceſtu*, dixiſti. ab eod.
Diceva &c. dicebam &c. ab eod.
Dico &c. dico &c. ab eod.
Diè, dedit. a *dare*.
Diedi, *e*, *ero*: dedi, it, erunt. ab eod.
Diei, dedi. (olim.) ab eod.
Dienno, dederunt. (olim.) ab eod.
Dier, *dieron*, dederunt. poet.
Difeſi, *e*, *ero*: defendi, it, erunt. a *difendere*.
Difeſo, Supinum. ab eod.
Diino, dent. a *dare*.
Diſſi, *e*, *ero*: dixi, it, erunt. a *dire*.
Diſſuaſi, *e*, *ero*: diſſuaſi, it, erunt. a *diſſuadere*.
Diſſuaſo, Supinum. ab eod.
Diſtinſi, *e*, *ero*: diſtinxi, it, erunt. a *diſtinguere*.
Diſtinto, Supinum. ab eod.
Diviſi, *e*, *ero*: diviſi, it, erunt. a *dividere*.
Diviſo, Supinum. ab eod.
Dò, do. a *dare*.
Dobbiamo, debemus, debeâmus: *dobbiate*, debeatis. a *dovere*.
Doglia &c. doleam, querar &c. *dogliamo*, querimur, amur. a *dolere*. Subſt. dolor.
Doglio, queror: *dogliono*, dolent, queruntur. ab eod.
Dolga &c. querar &c. *dolgo*, queror: *dolgono*, queruntur, dolent. ab eod.
Dolſi, *e*, *ero*: queſtus ſum, dolui &c. ab eod.
Dorrò &c. dolebo, querar &c. *dorrei* &c. quererer, dolerem &c. ab eod.
Dotto, Supinum. ab inuſitato *ducere*, cujus tamen crebra ſunt Compoſita. (item, doctus.)

uole, dolet, queritur: *duoli*, quereris, querere. a *dolere*.
urre, pro *Ducere*, in ſolis Compoſitis uſitatum.
urrò &c. ducam &c. *durrei* &c. ducerem &c. ab eod.
uſſi, *e*, *ero*: Præteritum ſimplex ejusdem.
uto, *Dutto*, Supinum ejusdem.

E.

, pro *ei*, is; vel etiam il.
co, ecce. Recipit Affixa (§ 16) inſtar Verborum. e. g. *eccoci*, ecce nos. *eccole*, en illas.
l, et. pro *e*, ſequente vocali.
gli, is, ille. nonnunquam & ii, illi. *Eglino*, ii, illi.
, is. nonnunquam & ii.
le, vel potius *Elleno*, ipſæ, illæ.
mpiuto, Supinum. ab *empire*, implere.
rrigo, Henricus.
rſi, *e*, *ero*: erexi, it, erunt. ab *ergere*.
rto, Supinum. ab eod.
ſco &c. exeo &c. *eſca* &c. exeam &c. *eſcendo*, exiens, exeundo. ab *uſcire*.
ſtinſi, *e*, *ero*: extinxi, it, erunt. ab *eſtinguere*.
ſtinto, Supinum. ab eod.

F.

a, (rectius *fa*) facit, fac. a *fare*.
aci, facias. ab eod.
accia &c. faciam, as &c. *facciamo* facimus, faciamus: *facciano* & *faccinò*, faciant. ab eodem.
accio, facio. poeticum.
ace, facit. poet.
Facemmo, fecimus: *facendo*, faciens, faciendo. a *fare*.
Faceſſi &c. facerem &c. *faceſte*, *ſti*: feciſtis, ſti. ab eod.
Faceva &c. faciebam &c. ab eod.
Fai, facis. ab eod.
Fanno, faciunt. ab eod.
Fara, eſſet. poeticum.
Farò &c. faciam, es &c. *farei* &c. facerem &c. a *fare*.
Fatto, Supinum. ab eod. Subſtant. factum.
Fe, fecit. ab eod. *fare*. Subſt. fides.
Fea, faciebat. a *fare*.
Feci, *e*, *ero*: feci, it, erunt. ab eod.
Federigo, Fridericus.
Fei, feci: *femmo*, fecimus: *fenno*, *fer*, *fero*, *ferono*, fecerunt: *feo*, fecit: *feſti*, *feſte*, feciſti, feciſtis. poetic.
Ferſi, *e*, *ero*: Præteritum ſimplex Compoſitorum ex *ferire*, quod legitimum eſt.
Ferto, Supinum eorundem.
Feſſo, Supinum. a *fendere*, findere. Subſtant. fiſſura.
Fia, erit, fit. *fian*, erunt, ſint.
Fie, erit: *fieno*, erunt: *fii*, ſit. poet.
Finſi, *e*, *ero*: finxi, it, erunt. a *fingere*.
Finto, Supinum. ab eod.
Fiſſi, *e*, *ero*: fixi, it, erunt. a *figgere*.
Fitto, Supinum. ab eod.
Fò (rectius *fo*) facio. a *fare*.
For, *foro*, fuerunt. poet.
Foſſino, eſſent. poet.
Franſi, *e*, *ero*: fregi, it, erunt. a *frangere*.
Franto, Supinum. ab eod.
Friſſi, *e*, *ero*: frixi, it, erunt. a *friggere*.
Fritto, Supinum. ab eod.

Fue, fuit. poeticum.

Fuſi, *e*, *ero:* fudi, it, erunt. a *fondere.*

Fuſo, Supinum. ab eod.

G.

Geltrude, Gertrudis.

Giaccia &c. jaceam &c. *giacciamo*, jacemus, jaceamus. a *giacere.*

Giaccio, jaceo. (Subſt. glacies.) *giacciono*, jacent. ab eod.

Giaciuto, Supinum. ab eod.

Giacomo, Jacobus.

Giacopo, idem.

Giacqui, *e*, *ero:* jacui, it, erunt. a *giacere.*

Gioſeppe, Joſephus.

Giovanni, Joannes.

Gire, ire. poet.

Girolamo, Hieronymus.

Giunſi, *e*, *ero:* perveni, aſſecutus ſum, junxi, &c. a *giungere.*

Giunto, Supinum. ab eod.

Giuſeppe, Joſephus.

Gli. 1. ei, illi, ihm. 2. eos, illos. 3. cum Affixis fit *glie*, ihm, ihr. ut, *glielo dirò*, ich will es ihm (ihr) ſagen.

Goffredo, Godefridus, Godefredus.

Gran, magnus, magna. nonnunquam magni, magnæ.

Guglielmo, Guilielmus.

H.

Haggio, habeo. poet.

Halmi, pro *me l'ha*, er hat mirs. e.g. *halmi conceſſo*, conceſſit id mihi. poet.

Harò &c. habebo &c. *harei*, haberem: *haria*, *harian:* haberet, ent. poet.

Have, habet. poet.

I.

I', ego. poet.

Il, pro *lo*, eum, id.

Inceſi, *e*, *ero:* incendi, it, erunt. ab *incendere.*

Inceſo, Supinum. ab eod.

Intriſi, *e*, *ero:* maceravi, ſubegi, it, erunt. ab *intridere.*

Intriſo, Supinum. ab eod.

Invaſi, *e*, *ero:* invaſi, it, erunt. ab *invadere.*

Invaſo, Supinum. ab eod.

Io, ego.

Ire, ire. poet.

L.

La. 1. articulus, die. 2. eam.

Labbia, labra. poet.

Le. 1. articulus, die. 2. ei, ipſi, ihr. 3. eas, ipſas.

Lei, ipſa, illa.

Len, pro *gliène.* v. *Gli* & *Ne.* poet.

Leſſi, *e*, *ero:* legi, it, erunt. a *leggere.*

Letto, Supinum. ab eod. Subſtant. lectus, alveus fluminis.

Li. 1. eos, illos. 2. articulus maſc. plur. die. 3. nonnunquam pro *gli*, ihm.

Lo. 1. articulus, ante *s* durum. der, den. 2. eum, id.

Loro. 1. iis, eos, eas. tranſit etiam in reliquos caſus: *di*, *a*, *da loro.* 2. ihr, ihre. *la loro caſa*, eorum (earum) domus.

Luciuto, Supinum. a *lucere*, lucere.

Lui,

ri, ille.
Luigi, Ludovicus, Aloyſius.
Luſſi, *e*, *ero:* luxi, it, erunt. ab *lucere.*

M.

Mai, nunquam; etiam adjuncto *non.* e. g. *mai più non rivolge il paſſo in dietro*, nunquam retro jam pedem refert.
Me, me: *di*, *a*, *da me:* mei, mihi, a me.
Me', melius. poeticum.
Meco, mecum.
Medemo, *medeſimo*, ipſe, idem.
Merſi, *e*, *ero:* merſi, it, erunt. a *mergere.*
Merſo, Supinum. ab eod.
Meſſi, *e*, *ero:* poſui, it, erunt. a *mettere.*
Meſſo, Supinum. ab eod.
Mi, mihi, me.
Miei, mei. pluralis a *mio*, meus.
Mila, millia.
Miſi, *e*, *ero:* poſui, it, erunt. a *mettere.*
Mogli, feminæ. pluralis a *moglie.*
Morrò &c. moriar &c. *morrei* &c. morerer &c. a *morire.*
Morto, Supinum. ab eod.
Morſi, *e*, *ero:* momordi, it, erunt. a *mordere.*
Morſo, Supinum. ab eod.
Moſſi, *e*, *ero:* movi, it, erunt. a *muovere.*
Moſſo, Supinum. ab eod.
Munſi, *e*, *ero:* mulxi, it, erunt. a *mungere.*
Munto, Supinum. ab eod.
Muoio, morior: *muoiamo*, morimur: *muoiono*, moriuntur: *muoia* &c. moriar, aris &c. a *morire.*
Muore, moritur: *muori*, moreris, morere. ab eodem.

N.

Nacqui, *e*, *ero:* natus ſum, natus eſt, nati ſunt. a *naſcere.*
Naſcoſi, *e*, *ero:* abſcondi, it, erunt. a *naſcondere.*
Naſcoſto, *Naſcoſo*, Supinum. ab eod.
Nato, Supinum. a *naſcere*, naſci.
Ne. 1. nobis, nos. 2. particula relativa, gallice *en*; nobis, inde, ejus, eorum, earum, de hoc. e. g. *ne volete?* viſne inde aliquid? *ne ſono tre giorni*, triduum inde elapſum eſt. *mene pento*, pœnitet me ejus rei. *gliene dirò*, dicam ei de hoc.
Ne', in ben. e. g. *ne' pericoli*, in periculis.
Ned (olim ſcribebatur ſequente vocali) nec.
Negli, *nei*, ut *ne'*.
Nel, *nello*, in dem. *nella*, in der. *nelle*, in den. *Nel* poeticum, ex *nè*, neque, & *il.*
Niente. 1. nihil. 2. aliquid. e. g. *chi vuol niente*, *venga:* qui aliquid cupit, veniat.
Nociuto, Supinum. a *nuocere*, nocere.
Nocqui, *e*, *ero:* nocui, it, erunt. ab eod.
Noi, nos.
Nol, non eum, non id.

O.

Od (ſequente vocali, pro *o*) vel, aut.

Odo, audio: *odi*, audis, audi: *ode*, audit: *odono*, audiunt: *oda* &c. audiam, as &c. ab *udire*.

Offerrei &c. offerrem &c. ab *offerire*.

Offeſi, *e*, *ero*: offendi, it, erunt. ab *offendere*.

Offeſo, Supinum. ab eod.

P.

Paio, videor: *paiono*, videntur: *paiamo*, videmur, videamur: *paia* &c. videar &c. a *parere*.

Parrò &c. videbor &c. *parrei* &c. viderer &c. ab eod.

Parſi, *e*, *ero*: viſus ſum, viſus eſt, viſi ſunt. ab eod.

Parſo, Supinum. ab eod.

Parvi, *e*, *ero*: viſus ſum, viſus eſt, viſi ſunt. ab eod.

Paſciuto, Supinum. a *paſcere*, paſcere.

Pè, *pei*, durch die, für die.

Pel, *pella*, *pelle*, *pello*: durch vel für den, die, den.

Per. 1. pro, per. 2. *per me*, quod ad me attinet. *per quel che vedo*, ut video. 3. *è per morire*, proximus morti eſt. 4. *per grande che ſia*, quantumvis magnus ſit.

Percoſſi, *e*, *ero*: percuſſi, it, erunt. a *percuotere*.

Percoſſo, Supinum. ab eod.

Perſi, *e*, *ero*: amiſi, it, erunt. a *perdere*.

Perſo, Supinum. ab eod.

Perſuaſi, *e*, *ero*: perſuaſi, it, erunt. a *perſuadere*.

Perſuaſo, Supinum. ab eod.

Peſi, *e*, *ero*: pendi, ſolvi, it, erunt. a *pendere*.

Peſo, Supinum. ab eod. Subſtant. pondus.

Piaccio, placeo: *piacciono*, placent: *piacciamo*, placemus, placeamus: *piaccia* &c. placeam &c. à *piacere*.

Piaciuto, Supinum. ab eod.

Piacqui, *e*, *ero*: placui, it, erunt. ab eod.

Pianſi, *e*, *ero*: flevi, it, erunt. a *piangere*.

Pianto, Supinum. ab eod.

Pier, *Pietro*, Petrus.

Pinſi, *e*, *ero*: pinxi, it, erunt. a *pingere*, coloribus exprimere. 2. impuli, it, erunt. a *pingere*, ſeu *pignere*, impellere.

Pinto, Supinum. ab iiſdem.

Piobbe, *Piouve*, Præterit. a *piovere*, pluere.

Pitto, Supinum. a *pingere*, pingere.

Pongo, pono: *pongono*, ponunt: *pongbiamo*, ponimus, amus: *ponga* &c. ponam, as &c. a *ponere*.

Ponno, poſſunt. poeticum.

Poria, poſſem, poſſet. poeticum.

Porre, ponere. Affixa ei detrahunt ultimam ſyllabam § 16.

Porrò &c. ponam &c. *porrei* &c. ponerem &c. a *ponere*.

Porſi, *e*, *ero*: porrexi, it, erunt. a *porgere*.

Porto, Supinum. ab eod. Subſtant. portus.

Poſi, *e*, *ero*: poſui, it, erunt. a *ponere*.

Poſſo, poſſum: *poſſono*, poſſunt: *poſſiamo*, poſſumus, poſſimus: *poſſa* &c. poſſim &c. a *potere*.

Poſto, Supinum. a *ponere*, ponere.

Po-

tenno, (apud antiquos) potuerunt.
eſi, *e*, *ero:* cepi, accepi, it, erunt. a *prendere*.
eſo, Supinum. ab eod.
eſſi, *e*, *ero:* preſſi, it, erunt. a *premere*.
eſſo, Supinum Compoſitorum ab eod.
oteſſi, *e*, *ero:* protexi, it, erunt. a *proteggere*.
otetto, Supinum. ab eod.
unſi, *e*, *ero:* pupugi, it, erunt. a *pungere*.
unto, Supinum. ab eod.
uò (poetice *puote*) poteſt: *puoi*, potes. a *potere*.
ure, tamen, quidem. Sæpe eſt merus pleonaſmus.

Q.

uale, qualis. Si præcedat articulus definitus, qui, quæ &c.
uegli, illi. item, ille.
uei, *que'*, illi.
uel, ille. nonnunquam pro *quel che*, id quod. e. g. *ſo quel diſſero*, ſcio quid dixerint.
ueſti, hi. Sæpe, hic.

R.

Raſi, *e*, *ero:* raſi, it, erunt. ab *radere*.
Raſo, Supinum. ab eod.
Regi, Reges. poeticum.
Reſi, *e*, *ero:* reddidi, effeci, it, erunt. ab *rendere*.
Reſo, Supinum. ab eod.
Reſſi, *e*, *ero:* rexi, it, erunt. ab *reggere*.
Retto, Supinum. ab eod.
Ridolfo, Rudolphus, Rodulphus.
Rifleſſi, *e*, *ero:* reflexi, perpendi, it, erunt. a *riflettere*.
Rifleſſo, Supinum. ab eod.
Rimango, remaneo: *rimangono*, remanent: *rimanga* &c. remaneam &c. ab *rimanere*.
Rimarrò &c. remanebo &c. *rimarrei* &c. remanerem &c. ab eod.
Rimaſi, *e*, *ero:* remanſi, it, erunt. ab eod.
Rimaſo, Supinum. ab eod.
Riſi, *e*, *ero:* riſi, it, erunt. ab *ridere*.
Riſo, Supinum. ab eod. Subſtant. riſus.
Riſpoſi, *e*, *ero:* reſpondi, it, erunt. a *riſpondere*.
Riſpoſto, Supinum. ab eod.
Roſi, *e*, *ero:* roſi, it, erunt. ab *rodere*.
Roſo, Supinum. ab eod.
Rotto, Supinum. ab *rompere*, rumpere.
Ruggiero, Rogerius.
Ruppi, *e*, *ero:* rupi, it, erunt. a *rompere*.

S.

Sà (rectius *ſa*) ſcit. a *ſapere*.
Saglio, aſcendo: *ſagliono*, aſcendunt: *ſagliamo*, aſcendimus, amus: *ſaglia* &c. aſcendam, as &c. a *ſalire*.
Sai, ſcis. a *ſapere*.
Salgo, aſcendo: *ſalgono*, aſcendunt: *ſalga* &c. aſcendam, as &c. a *ſalire*.
Salſi, *e*, *ero:* aſcendi, it, erunt. ab eod.
San, divus, ſanctus.
Sanno, ſciunt. a *ſapere*.
Sappi, ſcito: *ſappia* &c. ſciam, as &c. *ſappiamo*, ſcimus, ſciamus. ab eod.

Sar-

Sarrei &c. (apud veteres) aſcenderem &c. a *ſalire.*

Satti? vedeturne tibi? cenſen' tu? poeticum.

Scelſi, e, ero: ſelegi, it, erunt. a *ſcegliere.*

Scelto, Supinum. ab eod.

Sceſi, e, ero: deſcendi, it, erunt. a *ſcendere.*

Sceſo, Supinum. ab eod.

Sciogli, ſolvis, ſolve. ab *ſciegliere.*

Sciolgo, ſolvo: *ſciolgono*, ſolvunt: *ſciolga* &c. ſolvam, as &c. ab eod.

Sciolſi, e, ero: ſolvi, it, erunt. ab eod.

Sciolto, Supinum. ab eod.

Sciorre, pro *ſciogliere*, ſolvere.

Sciorrò &c. ſolvam, es &c. *ſciorrei* &c. ſolverem &c. ab eod.

Scorſi, e, ero: vidi, duxi, it, erunt. a *ſcorgere.* 2. a *ſcorrere*, percurrere, populari.

Scorto, Supin. a *ſcorgere*, cernere, præire.

Scoſſi, e, ero: concuſſi, excuſſi, it, erunt. a *ſcuotere.*

Scoſſo, Supinum. ab eod.

Scriſſi, e, ero: ſcripſi, it, erunt. a *ſcrivere.*

Scritto, Supinum. ab eod.

Se. 1. ſi. 2. pronomen ſui, ſibi, ſe. 3. man. e.g. *allora potrà giudicarſene*, alsdann wird man davon urtheilen können.

Se', es. nonnunquam pro *ſe i*, wann die. e.g. *ſe' preghi vagliono*, ſi preces valent.

Seco, ſecum, cum illo, cum illa, cum illis.

Seggo, ſedeo; *ſeggono*, ſedent. vel etiam *ſeggio*, *ſeggiono. ſeggiamo*, ſedemus, ſedeamus: *ſegga* &c. ſedeam &c. a *ſedere.*

Sel, ſi eum, ſi id.

Sendo, Participium Præſentis ab *eſſere*, eſſe. cum ſit, cum eſſet &c.

Seppi, e, ero: ſcivi, it, erunt. a *ſapere.*

Sete, eſtis. poet. Subſt. ſitis.

Si. 1. ſibi, ſe. 2. man. *ſi dice*, man ſagt. *un giorno potrà dirſi*, eines Tags wird man ſagen können. *ſi cercano mezzi*, man ſuchet Mittel.

Siedo &c. ſedeo &c. *ſiedi*, ſede: *ſieda* &c. ſedeam &c. a *ſedere.*

Sò (rectius *ſo*) ſcio. a *ſapere.*

Sofferrei &c. tolerarem &c. a *ſoffrire* vel *ſofferire.*

Soglio, ſoleo: *ſogliono*, ſolent: *ſogliamo*, ſolemus, amus: *ſoglia* &c. ſoleam &c. ab *ſolere.* Subſt. *ſoglia*, & *ſoglio*, limen.

Solito, Supinum. ab eod. *ſolere.*

Solſi, e, ero: ſolvi, it, erunt. a *ſolvere.*

Soluto, Supinum. ab eod.

Sorſi, e, ero: enatus ſum, ſurrexi, it, erunt. a *ſorgere.*

Sorto, Supinum. ab eod.

Sovra, ſupra. poeticum.

Spanſi, e, ero: expandi, effudi, it, erunt. a *ſpandere.*

Spanto, Supinum. ab eod.

Sparſi, e, ero: fudi, it, erunt. a *ſpargere.*

Sparſo, Supinum. ab eod.

Spene, ſpes. poetice.

Spenſi, e, ero: extinxi, it, erunt. a *ſpegnere.*

Spento, Supinum. ab eod.

Spinſi, e, ero: impuli, it, erunt. a *ſpingere.*
Spinto, Supinum. ab eod.
Spirto, ſpiritus. poeticum.
Stà (rectius *ſta*) ſtat, ſta. a *ſtare.*
Sta, pro *queſta*, hæc. *ſta mane*, *ſta ſera*, *ſta notte*, hoc matutino tempore, hoc veſpere, hac nocte.
Stai, ſtas. a *ſtare.*
Stanno, ſtant. ab eod.
Starò &c ſtabo &c. *ſtarei* &c. ſtarem &c. ab eod.
Ste, ſtetit. poetice.
Stemmo, ſtetimus. a *ſtare.*
Steſſi &c. ſtarem &c. *Steſti*, *ſteſte:* ſtetiſti, is. a *ſtare.*
Stetti, *e*, *ero:* ſteti, it, erunt. a *ſtare.*
Stia &c. ſtem &c. *ſtiano* & *ſtiino*, ſtent. ab eod.
Stò (rectius *ſto*). ab eod.
Stretto, Supinum. a *ſtringere*, ſtringere.
Strinſi, *e*, *ero:* ſtrinxi, it, erunt. ab eod.
Struſſi, *e*, *ero:* deſtruxi, it, erunt. a *ſtruggere.*
Strutto, Supinum. ab eod.
Su', über die.
Svelſi, *e*, *ero:* evulſi, it, erunt. a *ſvellere.*
Svelto, Supinum. ab eod.
Sul, *ſulla*, *ſulle*, *ſullo:* über den, die, den.
Sunſi, *e*, *ero:* Præteritum ſimplex ab inuſitato *ſumere*, cujus tamen plura Compoſita vigent.
Sunto, Supinum. ab eod.
Suoi, ſui &c. ejus, eorum, earum.
Suole, ſolet: *ſuoli*, ſoles, ſole. ab *ſolere.*
Surſi, *e*, *ero:* ut *ſorſi* &c.
Surto: ut *ſorto.*

T.

Taccio, taceo: *tacciono*, tacent: *tacciamo*, tacemus, amus: *taccia* &c. taceam &c. a *tacere.*
Taciuto, Supinum. ab eod.
Tacqui, *e*, *ero:* tacui, it, erunt. ab eod.
Tai, tales. poet.
Te, te. *di*, *a*, *da te:* tui, tibi, a te.
Teco, tecum.
Tengo, *ono:* teneo, tenent: *tenga* &c. teneam &c. a *tenere.*
Tenni, *e*, *ero:* tenui, it, erunt. ab eod.
Terrò &c. tenebo &c. *terrei* &c. tenerem &c. ab eod.
Terſi, *e*, *ero:* terſi, it, erunt. a *tergere.*
Terſo, Supinum. ab eod.
Teſi, *e*, *ero:* tetendi, it, erunt. a *tendere.*
Teſo, Supinum. ab eod.
Teſſi, *e*, *ero:* texui, it, erunt. a *teſſere.*
Ti, tibi, te.
Tiello, tene id, habe. ex *tieni lo.* poet.
Tiene, tenet: *tieni*, tenes, tene. a *tenere.*
Togli, tollis, tolle. a *togliere.*
Tolgo, *ono:* tollo, unt: *tolga* &c. tollam, as &c. ab eod.
Tolſi, *e*, *ero:* ſuſtuli, it, erunt. ab eod.
Tolto, Supinum. ab eod.
Tommi, tolle mihi. poet.
Torrò &c. tollam, es &c. *torrei* &c. tollerem &c. a *togliere.*
Torſi, *e*, *ero:* torſi, curvavi, it, erunt. a *torcere.*
Torto, Supinum. ab eod.

Toſi, *e*, *ero:* totondi, it, erunt. a *tondere*.

Toſo, Supinum. ab eod.

Traggo &c. traho &c. *traggi*, trahe: *tragga* &c. traham, as &c. a *traere* ſeu *trarre*.

Traghiamo, trahimus, amus. ab eod.

Trarre, pro *traere*, trahere. unde *trarrò* &c. traham, es &c. *trarrei* &c. traherem &c.

Traſſi, *e*, *ero:* traxi, it, erunt. ab eod.

Tratto, Supinum. ab eod.

Tu (apud veteres poetas *tue*) tu.

Tuoi, pluralis a *tuo*, tui.

Tutto, omnis, totus. 1. amat poſt ſe articulum definitum. e. g. *tutti gl'i uomini*, omnes homines. *tutte le caſe*, omnes domus. *tutta la terra*, tota regio, totus orbis terrarum. 2. *tutti e tre*, alle drey. *tutt'e dieci*, alle zehen. 3. *il tutto*, omnia, totum.

V.

V', pro *ove*, ubi. poeticum.

Và, (rectius *va*) it, i. ab *andare*.

Vado, eo: *vada* ſeu *vadi*, eam, eas, eat: *vadano* & *vadino*, eant. ab eod.

Vaglio, valeo: *vagliamo*, valemus, amus: *vaglia* &c. valeam &c. a *valere*.

Vai, is. ab *andare*.

Valſi, *e*, *ero:* valui, it, erunt. a *valere*.

Valſo, poetice Supinum. ab eod.

Vanno, eunt. ab *andare*.

Varrò &c. valebo &c. *varrei* &c. valerem &c. a *valere*.

Uccisi, *e*, *ero:* occidi, it, erunt. ab *uccidere*.

Ucciſo, Supinum. ab eod.

Ve. 1. cum Affixo, vobis, vos. e. g. *voglio darvelo*, volo id vobis dare. 2. poetice pro *ove*, ubi.

Vè, vide. poeticum.

Veddi, *e*, *ero:* vidi, it, erunt. a *vedere*.

Veggio, *iono:* video, ent. poetice.

Veggo, video: *veggiamo*, videmus, amus: *veggono*, vident: *vegga*, *vegghi* &c. videam, as &c. a *vedere*.

Veglio, ſenex. poeticum. item, vigilo.

Vegno, venio: *vegniamo*, venimus. a *venire*.

Velle, imo & *vel*, velle. poet.

Vene, ut *Cene*.

Vengo, *ono:* venio, unt: *venga*, *venghi* &c. veniam, as &c. a *venire*.

Venni, *e*, *ero:* veni, it, erunt. ab eod.

Venuto, Supinum. ab eod.

Ver, erga. poeticum.

Verrò &c. veniam, es &c. *verrei* &c. venirem &c. a *venire*.

Vi. 1. vobis, vos. 2. particula relativa, Gallorum *y*, ibi, eo. ut: *non v'è più grazia*, non jam ibi eſt gratiæ locus. *v'è una legge*, eſt ibi lex. *non poſſo andarvi*, non poſſum eo ire.

Vidi, *e*, *ero:* vidi, it, erunt. a *vedere*.

Viene, venit; *vieni*, venis, venito. a *venire*.

Vinſi, *e*, *ero:* vici, it, erunt. a *vincere*.

Vinto, Supinum. ab eod.

Viſſi, *e*, *ero:* vixi, it, erunt. a *vivere*.

Viſſuto, Supinum. ab eod.

Viſto, Supinum. a *vedere*, videre.

Unſi, *e*, *ero:* unxi, it, erunt. ab *ungere*.

Unto, Supinum. ab eod.

Vo, eo. ab *andare*.

Vo',

Vò, volo. poetice.
Voglio, *ono*: volo, unt: *vogliamo*, volumus, velimus: *voglia* &c. velim &c. a *volere*.
Voi, vos.
Volli, *e*, *ero*: volui, it, erunt. a *volere*.
Volſi, *e*, *ero*: verti, it, erunt. a *volgere*. 2. apud quosdam, volui, it, erunt.
Volto, Supinum. a *volgere*, vertere. Subſtant. vultus.
Uomini, homines.
Vorrò &c. volam &c. *vorrei* &c. vellem &c. a *volere*.
Voſco, vobiſcum. poet.
V. S. pro *Voſſignoria*, Veſtra Dominatio.
Vuò, volo. poeticum.
Vuoi, vis. a *volere*.
Vuole, vult. ab eodem.

CATALOGUS PARTICULARUM,

quæ Verbis Compoſitis præfiguntur.

A - *ſcrivere*, adſcribere.
Ab - *battere*, dejicere.
Ac - *carezzare*, blandiri.
Ad - *domandare*, petere.
Af - *fermare*, affirmare.
Ag - *giungere*, adjungere.
Al - *legare*, allegare.
All - *oppiare*, ſopire.
Am-*manſare*, manſuefacere.
An - *noiare*, tædio afficere.
Ante - *porre*, anteponere.
Anti - *mettere*, anteferre.
Anzi - *venire*, antevenire.
Ap - *prendere*, percipere.
Ar - *recare*, afferre.
Aſ - *ſaggiare*, guſtare.
At - *torcere*, contorquere.
Av - *venire*, accidere.
Bene - *dire*, bene precari.
Bis - *cantare*, cantitare.
Circon - *ſcrivere*, circumſcribere.
Co - *adunare*, in unum redigere.
Cog - *nominare*, cognominare.
Com - *muovere*, commovere.
Con - *durre*, ducere.
Contra * - *ire*, adverſari.
Cor - *reggere*, corrigere.
De - *creſcere*, decreſcere.
Di - *battere*, diſcutere, collidere.
Dif - *fondere*, diffundere.
Dis - *ubbidire*, non parere.
Diſap - *provare*, improbare.
E - *leggere*, eligere.
Ec - *cedere*, excedere.
Eſ - *agitare*, exagitare.
For - *fare*, peccare.
Fra - *porre*, interponere.
Il - *luſtrare*, illuſtrare.
Im - *mergere*, immergere.
In - *fingere*, ſimulare.

* *Contra* in meliore orthographia geminat plerumque ſequentem literam, *contraddire*, *contraffare*, *contrapporre*.

Infra-mettere, interponere.
Im-alzare, (ut hodie ſcribunt) extollere.
Inter-cedere, intercedere.
Intra-prendere, ſuſcipere.
Intro-durre, introducere.
Ir-rigare, irrigare.
Mal-fare, male agere.
Male-dire, maledicere.
Man-tenere, conſervare, tueri.
Miſ-pregiare, ſpernere.
Miſau-venire, male evenire.
O-mettere, omittere.
Oc-correre, occurrere.
Of-ferire, offerre.
Om-mettere, omittere.
Op-primere, opprimere.
Oſ-ſervare, obſervare.
Ot-tenere, obtinere.
Per-venire, pervenire.
Poſ-ſedere, poſſidere.
Pre-figgere, conſtituere.
Preſup-porre, ponere, ſumere.
Pro-cacciare, procurare, parare.
Prov-vedere, proſpicere.
R-intenerire, rurſus emollire.
*Ra****-ſciugare*, ſiccare, abſtergere.
Raf-forzare, denuo munire.
Ral-lentare, relaxare.
Rav-volgere, involvere.
Re-aſſumere, reſumere.
Red-arguire, redarguere.
Retro-pignere, retrorſum impellere.
Ri-cercare, requirere.
Ria-ſcendere, iterum aſcendere.
Rin-chiudere, includere.
S-venire, deficere animo.
Scom-porre, turbare, diſjicere.
Scon-figgere, profligare, refigere.
Se-durre, a recto abducere.
*So****-ſcrivere*, ſubſcribere.
Soddis-fare, ſatisfacere.
Soll-alzare, aliquantum attollere.
*Sopra****-ſtare*, eminere.
Sopran-tendere, præeſſe.
Sor-prendere, deprehendere.
Soſ-tenere, ſuſtinere.
Sotto-porre, ſupponere, ſubjicere.
Sovra-ſtare, eminere.
Stra-pagare, ultra debitum ſolvere.
*Su****-vertire*, evertere.
Tra-gittare, tranſire, trajicere.
Traſ-correre, tranſcurrere.
Vili-pendere, parvi facere.

** Etiam hæ particulæ jus idem hodie obtinent. Sic ſcribitur e. g. *raddomandare*, *ſommergere*, *ſovvenire*, *ſoprammettere*, *ſupporre*.

EXERCITATIO,

ipſo facto demonſtrans, poſſe ex pauciſſimis his, quæ præmiſi, obviam quamque libri italici partem, ope Lexici, recte explicari.

Ex Narrationibus Parnaſſiis Trajani Boccalini, P. I Narr. 88.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
La ſpecie tutta delle Pecore ha mandati a queſta Corte quattro ſuoi Ambaſciadori,

10 11 12 13 14 15 16 17
, *i quali queſta mattina ſono ſtati ammeſſi all' audienza Reale di ſua Ma-*
18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28
t: *onde un molto grande, e ben' ornato Caſtron Puglieſe, diſſe, che le*
9 30 31 32 33 34 35 36 37 38
ore beniſſimo conoſcevano, che quello Iddio, che aveva creato tutte le coſe,
9 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49
o gli animali tutti avea uſata tanta carità, così eccellente giuſtitia, che con
50 51 52 53 54 55 56 57
valenti doni di vertù aveva compenſate l'imperfettioni, & i difetti loro.

Compendii gratia D. ſignificabit *Dictionarium*, obvium qualecunque, do non deterrimæ notæ; *Sp.* meum *Spicilegium*; § 1, § 2. &c. numerum itutionum, quas propoſui.

D. ſpecies. *la* articulus (§ 1.) die.

D. *tutto*, totus, omnis. *o* mutato in *a* femininum fit (§ 4.)

D. *Pecora*, Ovis. In numero plurali (§ 3) *a* femininum tranſit in *e*. *delle* rticulus femininus in genitivo pluralis numeri (§ 1.) *ovium*.

D. *mandare*, mittere. Characteriſtica *are* (§ 6) primæ Conjugationis eſt: n qua (§ 9) Præteritum compoſitum Indicativi in tertia perſona ſinguari habet *ha ato:* ergo, *are* Characteriſtica mutata in *ato*, fit *ha mandato*, & ſignificat Miſit. Cur autem ſcribitur *mandati*, non *mandato?* Reſponleo, quia convenire Participium hoc in genere & numero debet cum uo Subſtantivo, mox ſecuturo, nimirum vocabulo *Legatos*: atqui *o* in plurali fit *i* (§ 3.)

2 6) D. *queſto*, hic; *Corte*, Regia, Palatium. Nomen hoc femininum ex *queſto* facit *queſta* (§ 4.) Articulus indefinitus *a* (§ 2) Dativum indicat. Senſus ergo eſt: miſit huic Regiæ, ſeu, ad hanc Regiam. De Apollinis palatio ſermo eſt.

D. quatuor.

Sp. ſui.

D. *Ambaſciatore*, Legatus. Pluralis (§ 3) mutat *e* in *i*. *quatuor ſuos Legatos.*

) Sp. *quale* cum articulo definito eſt relativum *qui*. *e* in *i* mutatum, oſtendit (§ 3) eſſe pluralem, cujus & articulus *i* (§ 1) præcedit. welche, qui.

) D. *queſto*, hic. Feminino genere (§ 4.) *queſta*.

12) D. tempus matutinum. dieſen Morgen: hodie mâne. Sed Itali, ut Germani, per accuſativum efferunt.

13) Paulo majore hic attentione opus eſt. Participium *ammeſſi* cum non ſit legitimum ſeu regulare, a me in Spicilegio praſtandum eſt, quippe in quo anomala omnia me explanaturum profeſſus ſim. Atqui abeſt, inquies. Fateor, ſi Compoſitum quæris: ſed ſimplex reſpiciendum eſt. Si Catalogum Particularum conſulis, vides, vocabulum hoc ex *am* & *meſſi* conflatum eſſe debere: neque enim eſt particula alia, quæ huc trahi ullo modo poſſit. *Meſſo* vero (unde pluralis *meſſi* naſcitur) in Spicilegio Supinum eſſe dicitur Verbi *mettere*: *ammeſſi* ergo ab *ammettere* profluit, quod, ſi e Dictionario petis, idem eſt ac Admittere. Habemus igitur participium ſive ſupinum *admiſſi*. Memento, Paſſivum apud Italos (§ 10) componi ex ſupino ſeu participio & Verbo *Eſſere*. hujus forma (§ 8) oſtendit, *ſono ſtati* reſpondere noſtro Fuerunt, utpote perſonam ultimam Præteriti compoſiti in Indicativo. Quare, conjunctio Verbo auxiliari cum primario, ſenſus prodit; *fuerunt admiſſi*.

14 & 15) DD. alloquium regium. Apoſtrophus articuli (§ 19) *alla* indicat, quæ Dativi nota eſt (§ 1), & latino more exponitur, *ad alloquium regium*.

16) D. *ſuo*. Femininum (§ 4.) *ſua*. articulus indefinitus (§ 2) genitivi ſignum eſt. ſeiner, ſuæ.

17) D. Majeſtas. Suæ Majeſtatis, Apollinis. Tota ſententia hæc eſt: *Gens ſeu ſpecies tota Ovium miſit ad hanc* (Apollinis) *Regiam quatuor ſuos Legatos, qui hodie mane admiſſi ſunt ad regium ſuæ Majeſtatis alloquium.*

18) D. unde, quapropter. 19) D. *uno*, unus, quidam. *o* (§ 20) per aphæreſin omittitur. 20 & 21) DD. valde magnus. 22) D. &. 23) D. *bene*, bene. Apoſtrophus (§ 19) locum implet literæ *e*. 24 - 26) DD. ornatus Vervex Apulus. 27) Sp. dixit.

28) Sp. quod. 29) ut 3. ſed nominativo caſu: ejus enim proprius eſt articulus *le* (§ 1.) 30) D. *bene*, bene. unde ſuperlativus (§ 5) optime. 31) D. *conoſcere*, cognoſcere. Characteriſtica *ere* (§ 6) ſecundæ Conjug. in qua (§ 9) terminatio *evano* in Indicativo perſona ultima eſt Imperfecti. *cognoſcebant.* Proinde connecte ſententiam: *quapropter ingens quidam & bello ornatus Vervex Apulus dixit*, *Oves probe agnoſcere*, &c. ſeu, *quod Oves probe agnoſcerent*, &c.

32) Sp. quod. 33 - 35) DDD. ille Deus, qui. 36) D. *creare*, condere, creare. Characteriſtica (§ 6) primæ Conjug. in qua *aveva ato* (§ 9) eſt

Plus-

Plusquamperfectum Indicativi. creaverat. 37) D. *tutto*, omnis. femininum *tutta* (§ 4), & hujus numerus pluralis *tutte* (§ 3.) Requirit poſt ſe articulum definitum (Sp. *Tutto*) qui hic eſt *le*. 38) D. *coſa*, res. pluralis, quia *a* femininum (§ 3) in *e*.

39) D. erga. 40) D. *animale*, animans. pluralis (§ 3.), quia *e* in *i*. gli (§ 1) articulus. 41) D. *tutto*, omnis. pluralis (§ 3.) *o* in *i*. *erga animantes omnes.* 42) D. *uſare*, uti. Characteriſtica *are* (§ 6) primæ Conjug. in cujus Indicativo Plusquamperfectum (§ 9) habet *aveva ato. avea* idem eſt ac *aveva*, ut habes (§ 7) ad calcem. & participium fit generis feminini (*a'o* mutando in *ata*) ut conſentiat cum ſequente ſuo ſubſtantivo *carità*. itaque, *uſus fuerat.* 43 & 44) DD. tanta benevolentia. 45-47) DDD. tam eximia juſtitia. Conjungamus hoc modo: *quod ille Deus, qui res omnes condidit, erga omnes animantes tanta uſus ſit benevolentia, tam eximia juſtitia, ut* &c.

48) Sp. ut. 49) D. cum. 50) D. æqualis, æquus, ejusdem pretii. pluralis (§ 3.) *e* in *i*. 51) D. *dono*, donum. pluralis, quia *o* in *i*. 52) D. virtus. articulus *di* (§ 2) genitivum efficit. æqualibus donis virtutis, ſeu pretii naturalis. 53) D. *compenſare*, latine idem. ut n. 36 & n. 42. *compenſaverat.* 54-56) DDD. infirmitates & defectus. 57) Sp. earum. *ut æqualibus naturæ donis infirmitates defectusque earum compenſarit.*

58 59 60 61 62 63 64 65 66
Perciocchè ſebbene la Divina Maeſtà aveva creata la Lepre con indicibil timidità,
67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77
co' denti acuti, e ſenza cuor di mordere, l' aveva nondimeno dotata di un piede
78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88
tanto veloce, che l' aſſicurava dal dente di qualſivoglia più feroce animale: e che
89 90 91 92 93 94 95 96 97
la Volpe di ragione non ſi poteva dolere di eſſere ſtata creata tarda al corſo,
98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109
avendole ſua Divina Maeſtà dato una ſagacità tale d'ingegno, che con molta facilità
110 111 112 113
ſchivava l'inſidie di qualſivoglia fiera.

58 & 59) DD. nam quamvis. 60) D. *Divino*, Divinus. femininum (§ 4) mutato *o* in *a*. *la* articulus (§ 1) nominativo caſu. Articulos, & generis ac numeri mutationes deinceps omitto. 61) D. Majeſtas. 62) ut n. 36, & n. 42. creaverat, condiderat. 63-66) DDD. Leporem cum inenarrabili timiditate. *indicibil* per aphæreſin (§ 20) literæ *e*. 67) Sp. mit den.

68-72)

68 72) DDD. dentibus acutis, & ſine animo ſeu audacia mordendi. *da* ante *mordere* (§ 13) per gerundium explicandum eſt.

73) Sp. *la*, eam. intellige, Leporem: nam *Lepre*, ut modo vidiſti, femininum eſt. 75) D. nihilominus. 74 & 76) D. *dotare*, ornare, dotare. Plusquamp. Indicativi (§ 9.) dotaverat, ornaverat. 77-79) DDD. pede tam celeri. 80) Sp. ut. 81) ut modo, n. 73. 82) D. *aſſicurare*, tutum præſtare. In prima Conjug. (§ 9) Imperf. Indicativi. 83) D. a dente. 84) D. cujuslibet. 85) ſignum comparativi & ſuperlativi (§ 5.) 86 & 87) DD. ferocioris, vel ferociſſimi, animalis. Argumentum Vervecis totum eſt: *Nam etſi Divina Majeſtas indiderit Lepori incredibilem timiditatem, dentesque acutos dederit, ſed ſine mordendi audacia: nihilominus eum pede tam veloce donavit, ut tutum eum præſtaret a dente ferociſſimæ cujuslibet belluæ.*

88 & 89) DD. & quod Vulpes. 90) D. ratio, jus. prudenter, jure. 91) D. non. 93) D. *potere*, poſſe. Secundæ Conjug. Imperfectum Indicativi (§ 9.) poterat. 92 & 94) D. *ſi dolere*, vel *dolerſi*, conqueri. 95) D. *creare*, condere, creare. Præteritum Infinitivi Paſſivi, quod (§ 10) ex ſupino ſeu participio, & auxiliari *Eſſere* coaleſcit. *Eſſere ſtato* (§ 8) eſt *fuiſſe*. itaque, Procreatam ſe fuiſſe. 96 & 97) DD. tardam ad curſum. 98 & 102) D. *dare*, dare. *avendo dato* (§ 9) eſt Participium Præteriti: quod (§ 15) commode ſolvitur per *cum* aut *quia*: quia Deus ei dedit, cum Deus ei dederit &c. Affixum (§ 16) *le*, Sp. ei, ipſi. 99-101) DDD. ſua Divina Majeſtas. 103-109) DDD. calliditatem talem ingenii, ut multa cum facilitate. 110) D. *ſchivare*, evitare. Primæ Conjug. (§ 9) Imperf. Indicat. 111-113) DDD. inſidias cujuslibet feræ. *Et Vulpem* (pergebat Vervex) *jure queri non poſſe, procreatam ſe fuiſſe tardam ad curſum, cum Divina Majeſtas largita ei ſit calliditatem ingenii talem, ut facile admodum evitet inſidias cujuslibet feræ.*

114 115 116 117 118 119 120
Solo le Pecore eſſendo ſtate create d'una indicibile ſtupidezza d'ingegno, ſenza
121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131
cuore, ſenza velocità di piedi, e ſenza quei denti da mordere, parea loro da quella
132 133 134 135 136 137 138 139
Divina carità eſſere ſtate abbandonate, che aveva moſtrata ſomma dilettione anco
140 141 142 143
verſo le fiere ſolo dannoſe.

114 & 115) DD. Tantummodo Oves. 116) D. *creare*, condere, creare. *eſſendo ſtate*, Participium Præteriti (§ 8.) ſolvatur (§ 15) per *cum*, *quia* &c. cum fuerint, *create*, procreatæ. 117-128) DDD. ineffabili ſtupiditate

tate ingenii, ſine animo, ſine pedum velocitate, & ſine illis (Sp. *quei*) dentibus ad mordendum. nam *da* ante *mordere* (13) per gerundium exponitur.

129) D. *parere*, videri. *eva* (§9) Imperf. Indicativi: ſed, ut ad finem ejus Tabellæ monui, *v* ſæpe omittitur. *videbatur.* 130) Sp. iis. 131-133) DDD. ab illa Divina caritate. 134) D. *abbandonare*, derelinquere. ut n. 95. derelictas ſe fuiſſe.

135) Sp. quæ. 136) D. *moſtrare*, oſtendere. Plusquamp. Indicat. (§ 9.) oſtenderat. 137-143) ſummum amorem etiam erga feras tantum perniciosas.

144 145 146 147 148 149 150 151 152
Onde la ſpecie tutta delle Pecore, per non eſſere più lungo tempo la calamita di tutte
153 154 155 156 157 158 159 160
le oppreſſioni più lagrimevoli, inſtantemente chiedeva denti lunghi, e corna acute,
161 162
per farſi riſpettare.

144) D. unde, quamobrem. 145-147) ut n. 1-3. 148) *per* (§ 13) inſtar gerundii explicandum eſt: um nicht zu ſeyn. 149) D. *lungo*, longus. *più* ſignum comparativi (§5.) 150) D. tempus. längere Zeit, diutius. 151) D. magnes. 152-154) DDD. oppreſſionum omnium maxime lacrymabilium. *tutte* poſt ſe poſcit articulum definitum. (Sp. *Tutto.*) *più*, præcedente *le*, nota ſuperlativi (§ 5.) 155) D. impenſe, enixe. 156) D. *chiedere*, petere. Secundæ Conjug. (§ 9) Imperf. *petebat.* 157) D. dentes. 158) D. *lungo*, longus. *h* anaphoniæ gratia interponitur (§ 28) nulla ſenſus mutatione. 159) D. *corno*, cornu. Pluralis in *a* (§ 26), ubi, licet hic non præeat articulus *le*, dignoſci tamen poteſt ex ſequente vocabulo feminino. 160) D. acuta. 161 & 162) *per* ut n. 148. D. *fare*, facere. affixum (§ 16) facere ſe. D. *riſpettare*, revereri. um ſich in Ehren halten zu machen. *Quamobrem tota Ovium gens, ne diutius magnes eſſet oppreſſionum omnium maxime flebilium, enixe petebat dentes longos, & acuta cornua, ut reverentiam ſibi compararet.*

163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173
Riſpoſe Apollo, che le Pecore non conoſcevano, che tra tutti i quadrupedi, che vivo-
174 175 176 177 178 179 180 181 182
no ſopra la terra, non altro animale ſi trovava più privilegiato e favorito da Dio
183 184 185 186 187 188 189 190 191 192
di eſſe: perche ove gli altri con mille ſtenti, & infiniti pericoli erano forzati pro-

 cacciarſi

193 194 195 196 197 198 199 200
cacciarſi il cibo, alle ſole pecore dagli ſteſſi buomini, ſignori di tutte le fiere,
201 202 203 204 205 206 207 208
padroni della terra, erano riſerbati e fino a gran prezzo comperati i paſcoli; e
209 210 211 212 213 214 215 216
che la notte con carità e diligenza eſquiſita erano guardate e difeſe nelle mandre,
217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227
da' nemici loro. E che per le doti tanto ſingolari di molti beni, che le Pecore
228 229 230 231 232 233 234
apportano agli buomini, eſſendo riputate la delitia e la ricchezza del genere humano,
235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245
accadeva, ch' eſſe erano la più numeroſa ſpecie di animali, che viva ſopra la terra.

163) Sp. reſpondit. 164) Apollo. 165) Sp. quod. 166) D. Oves. 167) ut n. 31. non cognoſcebant. 168) Sp. quod. 169 - 171) DDD. inter omnes quadrupedes. 172) Sp. qui. 173) D. *vivere*, latine idem. Præſens Indicat. (§ 9.) vivunt. 174 & 175) DD. ſuper terram. 176 - 178) DDD. non aliud animal. 179) Sp. *ſi*, ſe. D. *trovare*, reperire. Primæ Conjugat. (§ 9) Indicativi Imperfect. ſich befände. 180 & 181) DD. magis (§ 5) eximium & amatum. 182) D. a Deo. 183) quam ipſas, nimirum Oves. D. *eſſo*, is, ipſe. *di* ideo, quia comparativus (§ 5) genitivum regit. *Reſpondit Apollo, non agnoſcere Oves, inter omnes quadrupedes, quæ ſuper terram vivunt, non aliud animal inveniri magis ipſis eximium, magisve a Deo amatum.*

184) D. quia. 185) D. ubi, dum. 186 - 190) alia (animalia) per mille labores & infinita pericula. 191) D. *forzare*, cogere. Ex *era*, erat, (§ 8), & ſupino ſeu participio *forzato* (§ 9) naſcitur Paſſivum (§ 10.) cogebantur. 192) D. procurare ſibi. 193) D. cibum. 194 - 202) DDD. ſolis Ovibus ab ipſis hominibus, dominis omnium ferarum, dominatoribus terræ. Si *buomo* & *buomini* in D. non invenias, quærendum *uomo* & *uomini*, (§ 22.) Sp. *uomini*, homines. 203) D. *riſerbare*, reſervare. Imperfect. Paſſiv. ut n. 191. reſervabantur. 204 - 208) DDD. imo & magno pretio emebantur D. *comperare*, jungendum n. 203) paſcua. *Nam dum alia* (animalia) *per mille labores & infinita pericula coguntur ſibi cibum procurare, ſolis Ovibus ab ipſis hominibus, dominis ferarum omnium, dominatoribus terræ, reſervari, imo & magno pretio emi paſcua.*

209) Sp. quod. 210 - 213) noctu, amore & induſtria ſingulari. 214 & 215) D. *guardare*, cuſtodire. Sp. *difeſo*, Supinum a *difendere*, protegere, defendere. cuſtodiebantur, & defendebantur. ut n. 191. 216) Sp. *nelle*, in

in den. D. *mandra*, ſtabulum. in ſtabulis. 217) D. ab hoſtibus. 218) Sp. ſuis. *Et noctu, amore ac induſtria ſingulari, cuſtodiri eas & protegi in ſtabulis adverſus hoſtes.*

219) Sp. quod. 220-225) propter dotes adeo ſingulares multorum bonorum. 226) Sp. quæ. 227) D. Oves. 228) D. *apportare*, afferre. Primæ Conjug. (§ 9) Indicat. Præſens. afferunt. 229) Sp. hominibus. 230) D. *riputare*, exiſtimare. Participium Præſentis Paſſivi, quod (§ 10) ex *eſſendo* (§ 8), & ſupino ſeu participio *riputato* conſtat. Solvitur (§ 15) per *cum*. cum exiſtimentur. 231-234) DDD. deliciæ ac divitiæ generis humani. 235) D. *accadere*, evenire. Secundæ Conjug. Imperfectum Indicat. (§ 9.) eveniebat. 236) Sp. ut. 237) D. illæ. 238) *erano* (§ 8.) erant. 239) D. *numeroſo*, frequens. ſuperlativus (§ 5.) frequentiſſima. 240 & 241) DD. ſpecies animalium. 242) Sp. quæ. 243) D. *vivere*, vivere. Secundæ Conjugat. (§ 9) Præſens Conjunctivi. vivat. 244 & 245) DD. ſuper terram. *Denique propter dona tam ſingularia multorum bonorum, quæ Oves hominibus afferunt, cum deliciæ divitiæque generis humani exiſtimentur, id evenire, ut frequentiſſima ſit animalium ſtirps, quæcunque in terra degunt.*

EXERCITATIO ALTERA,
POETICA.

Torquatus Taſſus Hieroſolymam Liberatam ita inchoat:

1 2 3 4
Canto l'arme pietoſe, e 'l Capitano,
5 6 7 8 9
Che 'l gran ſepolcro liberò di Criſto:
10 11 12 13 14
Molto egli oprò col ſenno, e con la mano,
15 16 17 18 19
Molto ſoffrì nel glorioſo acquiſto:
20 21 22 23
E in van l' inferno vi s' oppoſe, e in vano
24 25 26 27 28
S' armò d' Aſia e di Libia il popol miſto,
29 30 31 32 33
Che favorillo il Cielo: e ſotto a i ſanti
34 35 36 37 38
Segni riduſſe i ſuoi compagni erranti.

 1) D.

1) D. *cantare*, canere. Primæ Conjug. Indicat. Præſens (§ 9) cano. 2-4) DDD. arma pia, & ducem. 'l pro *il* (§ 27) reciſo *i*. 5) Sp. qui. 6 & 7) Sp. magnum. D. ſepulcrum. 'l ut modo n. 4. 8) D. *liberare*, liberare. Primæ Conjug. Præteritum ſimplex (§ 9) liberavit. 9) Chriſti. *Cano arma religioſa, eumque ducem, qui magnum Chriſti ſepulcrum liberavit.*

10 & 11) DD. Multum ille. 12) D. *operare* & *oprare*, agere. ut n. 8. egit. 13 & 14) Sp. *col*, mit dem, pro *con il*. DD. conſilio, & manu. 15) D. Multum. 16) D. *ſoffrire*, pati. Tertiæ Conjug. Præteritum ſimplex (§ 9.) paſſus eſt. 17) Sp. in dem. 18 & 19) in glorioſa adeptione. *Multa ille fecit, conſilio, & manu, multa tulit in glorioſa hac expeditione.*

20 & 23) D. incaſſum. 21) D. Styx. 22) Compoſitum *op-poſe*. (v. Catalogum Particularum.) Sp. *poſe*, poſuit, a *ponere*. D. *opponere*, latine idem. Ergo, oppoſuit. *s'* pro *ſi*. Sp. ſe. Sp. *vi*, particula relativa. darwider. 24) D. *armare*, latine idem. ut n. 8. ſe armavit. 25-28) DD. Aſiæ & Libyæ populus mixtus. 29) Sp. quia. 30) D. *favorire*, favore proſequi. ut n. 16. *favorì*, favit. Affixum *lo* Sp. eum. duplex *l* (§ 17) ob accentum Verbi abſorptum. 31) D. Cœlum. *Incaſſum ſe illi Styx oppoſuit, incaſſum armavit ſe mixta Aſiæ & Afri æ gens: Cœlum favebat.*

32-34) DDD. & ſub ſancta ſigna. *ai* pro *ai* (§ 34.) 35) Compoſitum (v. Catal. Partic.) *ri-duſſe*. Sp. *duſſe*, Præteritum ſimplex ab inuſitato *durre* ſeu *ducere*. D. *ridurre*, *riducere*, reducere. Ergo, reduxit. 36) Sp. ſuos. 37 & 38) DD. ſocios errantes. *Et ſub ſancta ſigna errantes ſocios reduxit.*

39 40 41 42 43
O Muſa tu, che di caduchi allori
44 45 46 47
Non circondi la fronte in Helicona:
48 49 50 51 52 53 54
Ma ſu nel cielo infra i beati Cori
55 56 57 58 59
Hai di ſtelle immortali aurea corona:
60 61 62 63 64 65
Tu ſpira al petto mio celeſti ardori,
66 67 68 69 70 71
Tu riſchiara il mio canto, e tu perdona,
72 73 74 75 76 77 78
S' inteſſo fregi al ver, s' adorno in parte
79 80 81 82 83
D' altri diletti, che de' tuoi, le carte.

Digitized by Google

39) O Muſa. 40 & 41) tu, quæ. 42-44) DDD. non caducis laureis. *caduchi* (§ 28) inter *c* & *i* interponit *h* anaphonicum. 45) D. *circondare*, circumdare. Primæ Conjug. Præſens Indicat. (§ 9.) circumdas. 46-54) DDD. frontem in Helicone: ſed ſupra in (Sp. *nel*, in dem) cœlo inter beatos Choros. 55) ab auxiliari *avere* (§ 7.) habes. 56-59) DDD. ex ſtellis immortalibus auream coronam.

60) Sp. Tu. 61) D. *ſpirare*, aſpirare. Imperat. primæ (§ 9.) aſpira. 62-65) DD. pectori meo cœleſtes ardores. 66) Sp. tu. 67) D. *riſchiarare*, illuſtrare. Imperat. primæ (§ 9.) illuſtra. 68 & 69) DD. meum carmen. 70 & 71) D. *perdonare*, ignoſcere. ut n. 67. & tu ignoſce. 72) Sp. *ſe*, ſi. 73) D. *teſſere*, intexere. ut n. 1. intexo. 74 & 75) ornamenta veritati. 76) Sp. *ſe*, ſi. 77) D. *adornare*, latine idem. ut n. 1. adorno. 78) D. ex aliqua parte. 79-83) DDD. aliis oblectamentis, quam tuis, meas has chartas.

84 85 86 87 88 89 90 91
Sai, che là corre il mondo, ove più verſi
92 93 94 95
Di ſue dolcezze il luſinghier Parnaſo,
96 97 98 99 100
E che 'l vero condito in molli verſi
101 102 103
I più ſchivi allettando ha perſuaſo.
104 105 106 107 108
Così a l' egro fanciul porgiamo aſperſi
109 110 111 112
Di ſoave licor gli orli del vaſo:
113 114 115 116 117 118
Succhi amari ingannato in tanto ei beve,
119 120 121 122
E da l' inganno ſuo vita riceve.

84) Sp. ſcis. 85) Sp. quod. 86) D. eo. 87) D. *correre*, currere. Secundæ Conjug. Præſens Indicat. (§ 9.) currit. 88) D. mundus. 89 & 90) DD. ubi plus. 91) D. *verſare*, fundere. Præſens Conjunctivi primæ (§ 9.) fundat. 92-95) DDD. ſuarum ſuavitatum, blandiens Parnaſſus. *Scis*, o Muſa, *eo currere pleroſque, ubi plus illecebrarum ſuarum blandiens Parnaſſus profundit.*

96) Sp. quod. Proximum *i* eliditur (§ 27.) 97-100) veritas condita mollibus verſibus. 101) D. faſtidiens. Superlativus (§ 5.) faſtidioſiſſimos.

102) D. *allettare*, allicere. alliciendo. 103) D. *perſuadere*, perſuadere. Sp. *perſuaſo*, ejus ſupinum. *ha* cum ſupino (§ 9) eſt Præteritum Indicativi. ergo, perſuaſit. *Et* (ſcis) *veritatem molli verſu conditam, etiam faſtidioſiſſimos quosque alliciendo, perſuaſiſſe.*

104-106) DDD. ſic ægroto infanti. *fanciullo* ex gemino *l* (§ 21) per aphæreſin alterum amittit. 107) D. *porgere*, porrigere. Præſens Indicat. primæ (§ 9.) porrigimus. 108-112) DDD. aſperſa dulci liquore labra vaſis.

113) D. *ſucco*, ſuccus. Anaphonicum *b* (§ 28) inter *c* & *i*. 114) D. amaros. 115) D. *ingannare*, decipere. Supinum (ſeu Participium) primæ (§ 9) deceptus. 116) D. interea. 117) Sp. is, ille. 118) D. *bevere*, bibere. Præſens Indicat. ſecundæ (§ 9.) bibit. 119 & 120) DD. & ex fraude ſua. 121) D. vitam. 122) D. *ricevere*, recipere. ut. n. 118. recipit. *Succos amaros deceptus bibit ille interea, ſuaque ex fraude vitam bourit.*

A P P E N D I X

De Pronunciatione

Linguæ Italicæ,

quatenus a latina differt.

1. *Ce*, *ci*, pronunciantur ut tſche, tſchi. *Cicerone*, Cicero. lege Tſitſcherone. Si poſt *ci* ſequatur alia vocalis, *i* obſcure auditur. *ciancie*, nugæ; *laccio*, laqueus; *ciurma*, turba; l. tſchiantſchie, latſchio, tſchiurma, vocali i pæne ſuppreſſa.

2. *Che*, *chi*, ut ke, ki. *cheto*, quietus; *chitarra*, cithara; l. keto, kitarra.

3. *Ge*, *gi*, ut dſche, dſchi, ſed quam leniſſime. *gente*, gens, natio; *giraſole*, heliotropium; l. dſchente, dſchiraſole. Etiam hic, ſi poſt *gi* ſequatur vocalis, *i* vix auditur. *giacere*, jacere; *leggiamo*, legimus; *giudice*, judex; l. dſchiatſchere, ledſchiamo, dſchiuditſche, ita ut i poſt g obſcure tantum ſonet.

4. *Ghe*, *ghi*, ut ge, gi, ſine aſpiratione. *piaghe*, vulnera; *ghirlanda*, corolla; l. piage, girlanda.

5. *Gl* ut hiſpanicum *ll*, aut luſitanicum *lh*; ſeu ut *ll* gallicum poſt *ai*, *ei*, *œi*, & *oui* ſonat. Auditur nimirum, ante literam l, quoddam g blæ-

blæſum ſeu imperfectum, a me deinceps per g *curſivum* indicandum. Si autem illud *i*, quod poſt *gl* reperitur, aliam poſt ſe vocalem habet, in eandem cum ea ſyllabam coaleſcit. *foglio*, pagina; *moglie*, uxor; l. foglio, moglie.

6. *Gn* ut in gallico; ſeu ut hiſpanicum *n con tilde*, vel *nh* luſitanicum: videlicet ante literam n ſonat g blæſum ſeu imperfectum, poſt eam autem j conſonans. *ragno*, araneus; *ſognare*, ſomniare; l. ragnjo, ſognjar. Si poſt *gn* occurrat *i* vocalis, j conſonans non auditur. *degni*, digni; l. degni.

7. *H* nunquam ſonat. *ho*, habeo; *hai*, habes; *ha*, habet; l. o, ai, a.

8. *S* poſt aliam conſonantem pronunciatur paulo durius, ita ut quodammodo ad ſch germanicum accedat. Id per *s curſivum* deſignabo. *manſo*, manſuetus; *corſo*, curſus; l. manſo, corſo. *Così*, ſic; l. coſsì.

9. *Sce*, *ſci*, ut ſche, ſchi. *diſcepolo*, diſcipulus; *ſcienza*, ſcientia; l. diſchepolo, ſchiendſa.

10. *Ti*, ſequente vocali, ut ci, ſeu lene zi, in iis vocabulis, in quibus Latini eadem pronunciatione utuntur. *natione*, natio; *gratia*, gratia; lege, imo ad normam emendatæ orthographiæ etiam ſcribe, *nazione*, *grazia*.

11. *V* conſonans, ut apud Gallos, Hiſpanos, Luſitanos; id eſt, non ut v vel f germanicum, ſed ſono inter f & w medio. *va*, it; *verità*, veritas; non *fa*, *ferità*.

12. Diphthongus *uo* ut *o*. *buono*, bonus; *uomo*, homo; l. bono, omo. *Tuo*, tuus; *ſuo*, ſuus; *virtuoſo*, virtute præditus; *duoi* (quod tamen rarius eſt) duo; l. tuo, ſuo, virtuoſo, duoi.

13. In *uv* ſeu *vv* muta eſt prima litera, & tantum ſimplex v conſonans auditur. *auvelenare* ſeu *avvelenare*, veneno inficere; *ſouvenire* aut *ſovvenire*, ſubvenire; l. avelenare, ſovenire.

14. *Z* leniter, ut ds. *zefiro*, zephyrus; l. dſefiro.

EXEMPLUM.

Celeber Veneronius paucis his verbis regulas omnes complexus eſt:

Ciaſcheduno fa, che, come non v'è coſa, che più diſpiaccia a Dio, che
Tſchaskeduno ſa, ke, come non v'è coſa, ke più diſpiatſchia a Dio, ke
l'in-

l'ingratitudine, ed inoſſervanza de' ſuoi precetti; coſì non v'è niente che
l'ingratitudine, ed inoſſervandſa de' ſuoi pretſchetti; coſsì non v'è niente ke
cagioni maggiormente la deſolatione di queſto Univerſo, che la cecità
cadſchioni madſchiormēte la deſolacione di queſto univerſo, ke la tſchetſchità
e ſuperbia degli huomini, la (negbittoſa inavvertenza e) pazzia de' gentili,
e ſuperbia degli omini, la negittoſa inavertendſa e padſſía de' dſchentili,
l'ignoranza ed oſtinatione de' Giudei e Sciſmatici.
l'ignjorandſa ed oſtinacione de' Dſchiudéi e Schiſmátitſchi.

Quilibet ſcit, quemadmodum non eſt res ulla, quæ Deo magis diſpliceat, quam ingratus animus ſuorumque præceptorum violatiò; ita nihil eſſe, quod magis promoveat orbis terrarum ruinam, quam cæcitatem & ſuperbiam hominum, oſcitantem negligentiam & ſtultitiam Ethnicorum, ignorantiam denique & pervicaciam Judæorum atque Schiſmaticorum.

INSTI-

INSTITUTIONES
HISPANICÆ.

1. **A**rticulus definitus, Germanis der & die, Hiſpanis eſt hujusmodi:

	Maſculini Singularis.	*Pluralis.*	*Feminini Singularis.*	*Pluralis.*
Nom. & Acc.	*el*, der, den.	*los*, die.	*la*, die.	*las*, die.
Genit. & Abl.	*del*, *de el*, des, von dem.	*de los*, der, von den.	*de la*, der, von der.	*de las*, der, von den.
Dativ.	*al*, *a el*, dem.	*a los*, den.	*a la*, der.	*a las*, den.

Ante feminina, quæ primam literam habent *a*, non ponitur *la*, ſed *el*. e.g. *el alma*, anima: *del alma*, animæ.

2. Articulus indefinitus eſt *de* & *a*, quorum hoc Dativi ſignum, illud Genitivi & Ablativi. Servit nominibus propriis, pronominibus, articulo unitatis ein, eine, & fere iis, in quibus Germani articulum der, die, das, omittunt.

3. Pluralis fit addito *s* vel *es*. e.g. *cabeça*, capùt: *cabeças*. *eſpiritu*, ſpiritus: *eſpiritus*. *ley*, lex: *leyes*. *verdad*, veritas: *verdades*. *carcax*, pharetra; *relox*, herologium; *carcages*, *reloges*, literis cognatis.

4. Adjectiva in *o* femininum faciunt in *a*. ut *poderoſo*, *poderoſa*, potens. Cetera ſunt generis communis.

5. Comparativus fit, præponendo *mas*; ſuperlativus in *iſſimo*, vel præmittendo *muy*, aut *mas* cum articulo definito. *doto*, doctus: *mas doto*, doctior: *dotiſſimo*, *muy doto*, valde doctus: *el mas doto*, omnium doctiſſimus.

6. Verborum tres ſunt Conjugationes, quæ terminatione Infinitivi tanquam Characteriſtica diſcerni poſſunt. Primæ Infinitivus in *ar*, ſecundæ in *er*, tertiæ in *ir* definit. Antequam Conjugationum Tabella exhibeatur, Verba auxiliaria *Habere* & *Eſſe* proponam, e quibus Hiſpani, ut Germani, Galli, Itali, aliique, Verborum tempora conficiunt. Habere ſignificat *Aver* ſeu *Haver*, & *Tener*; Eſſe, *Ser*, & *Eſtar*. Verum ne copia lectorem obruam, ſolò *Aver* & *Ser* contentus, duo reliqua in Spicilegium differo, ſuo tempore illic facile reperienda. In Tabella Conjugationum, ut in

 Galli

Gallicis & Italicis feci, ſolas pono terminationes, in quarum locum ſi Characteriſticam Verbi (perfecti, ſeu regularis) ſubſtituas, ejusdem ſignificationem interprete Lexico deprehendere proclive eſt. Sic ſi e. g. legas *pintaredes*, in Conjugationum Tabella terminatio *aredes* quærenti ſe offeret in Futuro Conjunctivi, ſub perſona ſecunda pluralis numeri, in ſerie 1, ſeu Conjugatione prima. Hujus ergo Characteriſticam *ar* loco *aredes* animo concipe, & habebis *pintar*. Lexicon quodvis docebit, *pintar* eſſe noſtrum *pingere*. Unde nullo negotio efficitur, vocabulo *pintaredes* reſpondere ex Futuro Conjunctivi latinum *pinxeritis*. Eodem modo invenies, *juzgad* eſſe noſtrum *judicate*: quoniam *ad* ſecunda perſona pluralis eſt in Imperativo Conjugationis primæ, & *ad* in *ar* Characteriſticam mutato, prodit *juzgar*, quod *judicare* ſignificat.

7. Conjugatio Verbi *Aver*, Habere.

	Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Indicat. Præſ.	*be,*	*bas,*	*ba:*	*avemos (bemos)*	*aveis (beis)*	*ban.*
Imperfect.	*avia*	*avias,*	*avia:*	*aviamos,*	*aviades,*	*avian.*
Præt. ſimpl.	*uve*	*uviſte,*	*uvo:*	*uvimos,*	*uviſtes,*	*uvieron.*
Præt. Comp.	*be avido,*	*bas avido,*	*ba avido:*	*avemos (bemos) avido,*	*aveis (beis) avido,*	*ban avido.*
Pluſquamp.	*avia avido,*	*avias avido,*	*avia avido:*	*aviamos avido,*	*aviades avido,*	*avian avido.*
Futurum.	*avrè,*	*avràs,*	*avrà:*	*avremos,*	*avreis,*	*avràn.*
Imperativ.		*ave:*		*ayamos,*	*aved.*	
Conj. Præſ.	*aya,*	*ayas,*	*aya:*	*ayamos,*	*ayais,*	*ayan.*
Imperf. I.	*uvieſſe,*	*uvieſſes,*	*avieſſe:*	*uvieſſemos,*	*uvieſſedes,*	*uvieſſen.*
Imperfect. II.	*uviera (avria)*	*uvieras (avrias)*	*uviera (avria):*	*uvieramos (avriamos)*	*uvierades (avriades)*	*uvieran (avrian).*
Præteritum.	*aya avido,*	*ayas avido,*	*aya avido:*	*ayamos avido,*	*ayais avido,*	*ayan avido.*
Pluſquamp.	*uvieſſe,*	*uviera* &c. ut Imperf. I & II, addito ubique *avido.*				
Futurum.	*uviere,*	*uvieres,*	*uviere:*	*uvieremos,*	*uvieredes,*	*uvieren.*

Infinitivi Præſens. *aver.* Præterit. *aver avido.* Particip. Præſentis. *aviendo;* Præteriti. *aviendo avido.* Supinum. *avido.*

8. Con-

8. Conjugatio Verbi *Ser*, Eſſe.

	Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Indicat. Præſ.	*ſoy,*	*eres,*	*es:*	*ſomos,*	*ſois,*	*ſon.*
Imperfect.	*era,*	*eras,*	*era:*	*eramos,*	*erades,*	*eran.*
Præter.ſimpl.	*fui,*	*fuiſte,*	*fue:*	*fuimos,*	*fuiſtes,*	*fueron.*
Præt. Comp.	*he ſido,*	*has ſido,*	*ha ſido:*	*avemos ſido,*	*aveis ſido,*	*han ſido.*
Plusquamp.	*avia ſido,*	*avias ſido,*	*avia ſido:*	*aviamos ſido,*	*aviades ſido,*	*avian ſido.*
Futurum.	*ſerè,*	*ſeràs,*	*ſerà:*	*ſeremos,*	*ſereis,*	*ſeràn.*
Imperativus.		*ſei (ſe):*		*ſeamos,*	*ſed.*	
Conjunct. Præſ.	*ſea,*	*ſeas,*	*ſea:*	*ſeamos,*	*ſeais,*	*ſean.*
Imperfect. I.	*fueſſe,*	*fueſſes,*	*fueſſe:*	*fueſſemos,*	*fueſſedes,*	*fueſſen.*
Imperfect. II.	*fuera, (ſeria)*	*fueras (ſerias)*	*fuera (ſeria):*	*fueramos (ſeriamos)*	*fuerades (ſeriades)*	*fueran (ſerian).*
Præteritum.	*aya ſido,*	*ayas ſido,*	*aya ſido:*	*ayamos ſido,*	*ayais ſido,*	*ayan ſido.*
Plusquamp.	*uvieſſe,*	*uviera* &c. ut Imperf. I	& II § 7,	addito ubique		*ſido.*
Futurum.	*fuere,*	*fueres,*	*fuere:*	*fueremos,*	*fueredes,*	*fueren.*

Infinitivi Præſens. *ſer.* Præterit. *aver ſido.* Particip. Præſentis. *ſiendo;* Præteriti. *aviendo ſido.* Supinum. *ſido.*

9. Tabella III Conjugationum.

		Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Indicativi Præſens.	1.	*o*	*as*	*a:*	*amos*	*ais*	*an.*
	2.	*o*	*es*	*e:*	*emos*	*eis*	*en.*
	3.	*o*	*es*	*e:*	*imos*	*is*	*en.*
Imperfect.	1.	*ava*	*avas*	*ava:*	*avamos*	*avades*	*avan.*
	2.	*ia*	*ias*	*ia:*	*iamos*	*iades*	*ian.*
	3.	*ia*	*ias*	*ia:*	*iamos*	*iades*	*ian.*
Præter.ſimplex.	1.	*è*	*aſte*	*ò:*	*amos*	*aſtes*	*aron.*
	2.	*ì*	*iſte*	*iò:*	*imos*	*iſtes*	*ieron.*
	3.	*ì*	*iſte*	*iò:*	*imos*	*iſtes*	*ieron.*
Præt. compoſ.		*he*	*has*	*ha*	*avemos (hemos)*	*aveis (heis)*	*han.*
		1. *ado.*	2. *ido.*	3. *ido.*			
Plusquamperf.		*avia*	*avias*	*avia*	*aviamos*	*aviades*	*avian.*
		1. *ado.*	2. *ido.*	3. *ido.*			
Futurum.	1.	*arè*	*aràs*	*arà:*	*aremos*	*areis*	*aràn.*
	2.	*erè*	*eràs*	*erà:*	*eremos*	*ereis*	*eràn.*
	3.	*irè*	*iràs*	*irà:*	*iremos*	*ireis*	*iràn.*
Imperativus.			1. *a:*		*emos*	*ad.*	
			2. *e:*		*amos*	*ed.*	
			3. *e:*		*amos*	*id.*	

		Ego.	Tu.	Ille.	Nos.	Vos.	Illi.
Conjunctivi Præſens.	1.	*e*	*es*	*e:*	*emos*	*eis*	*en.*
	2.	*a*	*as*	*a:*	*amos*	*ais*	*an.*
	3.	*a*	*as*	*a:*	*amos*	*ais*	*an.*
Imperfect. I.	1.	*aſſe*	*aſſes*	*aſſe:*	*aſſemos*	*aſſedes*	*aſſen.*
	2.	*ieſſe*	*ieſſes*	*ieſſe:*	*ieſſemos*	*ieſſedes*	*ieſſen.*
	3.	*ieſſe*	*ieſſes*	*ieſſe:*	*ieſſemos*	*ieſſedes*	*ieſſen.*
Imperfect. II.	1.	*ara* (*aria*)	*aras* (*arias*)	*ara* (*aria*):	*aramos* (*ariamos*)	*arades* (*ariades*)	*aran* (*arian*).
	2.	*iera* (*eria*)	*ieras* (*erias*)	*iera* (*eria*):	*ieramos* (*eriamos*)	*ierades* (*eriades*)	*ieran* (*erian*).
	3.	*iera* (*iria*)	*ieras* (*irias*)	*iera* (*iria*):	*ieramos* (*iriamos*)	*ierades* (*iriades*)	*ieran* (*irian*).
Præteritum.		*aya*	*ayas*	*aya*	*ayamos*	*ayais*	*ayan.*
		1. *ado.* 2. *ido.* 3. *ido.*					
Plusquamperf.		*uvieſſe*, *uviera* &c. ut Imperf. I & II § 7, addito ubique 1. *ado.* 2. *ido.* 3. *ido.*					
Futurum.	1.	*are*	*ares*	*are:*	*aremos*	*aredes*	*aren.*
	2.	*iere*	*ieres*	*iere:*	*ieremos*	*ieredes*	*ieren.*
	3.	*iere*	*ieres*	*iere:*	*ieremos*	*ieredes*	*ieren.*

Infinitivi Præſens.	1. *ar.* Præter. *aver* 1. *ado.*	Particip. Præſentis.	1. *ando.*
	2. *er.* 2. *ido.*		2. *iendo.*
	3. *ir.* 3. *ido.*		3. *iendo.*
	Præteriti. *aviendo* 1. *ado.* 2. *ido.* 3. *ido.*		
	Supinum. 1. *ado.* 2. *ido.* 3. *ido.*		

Ad hujus Tabellæ normam conjuga *Hablar*, loqui, *Reſponder*, reſpondere, *Añadir*, adjungere.

10. Paſſivum fit, cum ante ſupinum ſeu participium Verbi ponitur auxiliare *Ser*, ut *es amado*, amatur; *ſomos amados*, amamur.

11. Quod multa Verba loco auxiliaris *Aver* conſtruantur cum *Ser*, in interpretanda ſententia nihil impedit.

12. Quorum Infinitivus terminatur ſyllaba *ſcer*, ſeu quod idem eſt, *cer*, in prima perſona Præſentis Indicativi habent *ſco* ſeu *zco*; in Præſenti autem Conjunctivi perſonas ſingularis numeri formant in *ſca* vel *zca*, *ſcas* vel *zcas*, *ſca* vel *zca*; pluralis, in *ſcamos*, *ſcais*, *ſcan*, vel *zcamos*, *zcais*, *zcan*. e. g. *pareſca*, appareat, videatur, vel *parezca*, a *parecer*. *ſe reconozcan* vel *reconoſcan*, agnoſcant ſe, a *reconocer* ſeu *reconoſcer*. *merezco* vel *mereſco*, mereor, a *merecer* ſeu *mereſcer*.

13. Quorum Infinitivus in *zir* definit, primam perſonam ſingularem Præſentis Indicativi, & totum Præſens Conjunctivum per *zg* flectunt. *in-*

tro-

troduzir, introducere: *introduzgo*, introduco: *introduzga*, *as*, *a*; introducam, as, at: *introduzgamos*, *ais*, *an*; introducamus, atis, ant.

14. *De*, *a*, *por*, *para*, ante Infinitivos Verborum ſenſum gignunt noſtris Gerundiis vel parem, vel affinem. *el motivo de creer*, ratio credendi. *eſto es para cenar*, hoc ad cœnandum ſervatur. *por impedir mi deſſeo*, ad impediendum deſiderium meum.

15. Verba *Aver* & *Tener* ante Inſinitivos, vel nudos, vel particula *de* munitos, eandem vim habent, quam noſtrum Futurum. *he de ir*, *tengo de ir*, ibo. *no ha de ſer quanto eſperas*, non erit (tantum) quantum expectas. *ten cuidado de los pobres*, *y tener lo ha de ti Dios:* ſuſcipe curam pauperum, & curam tui habebit DEus.

16. Participia explicare licet per particulas *dum*, *cum*, *quia*, *poſtquam* &c. e. g. *no podiendo acabar*, *paſſè a*... cum finire non poſſem, tranſii ad.... *promulgada la ley*, *dixo el Emperador*.... promulgata lege, dixit Cæſar &c.

17. Participia Præſentis *do* in *te* mutato fiunt nomina. *amante*, *filoſofante*, *governante*, amator, philoſophus, gubernator; ex *amando*, *filoſofando*, *governando*.

18. Sæpe Verbis adduntur Affixa, ita ut ex Verbo & Pronomine unum vocabulum conflетur. *lealos*, legat illos: ex *lea* & *los*. Affixis accedentibus, ultima Verbi litera nonnunquam abjicitur, mutatur, transfertur. abjicitur *d* & *s* in Imperativis: *acordaos*, erinneret euch, pro *acordad*. *andemonos*, auferamus nos, abeamus, pro *andemos*. mutatur *r* Infinitivi in *l*: *veello*, videre illum vel illud; *hazello*, id facere; *dezille*, ei dicere; pro *veer*, *hazer*, *dezir*. transfertur poſt primam Affixi literam in Imperativo: *veeldos*, videte illos; *dezilde*, dicite ei; *hazeldo*, id facite; pro *veedlos*, *dezidle*, *hazedlo*.

19. Pronomina emphaſis cauſſa geminant. *no ſe buſca a ſi*, non quærit ſe ipſum. *a ſi meſmo ſi condena*, ſe ipse damnat. *grande es*, *a quien ni la felicidad le deſvanece*, *ni la adverſidad le desluſtra*, magnus eſt, quem nec felicitas extollit, nec infelicitas obſcurat. ubi pronomini relativo *quien* additur *le*. Cum aliis quoque nominibus reperitur pronomen, ſolius elegantiæ, non ſenſus gratia appoſitum. e. g. *mandole Dios a Moyſes eſta ceremonia*, ritum hunc DEus Moyſi mandavit. *ſe quieres ſaber la razon*, *el Autor ſe la diò al Letor*, rationem ſi noſſe cupis, eam Auctor Lectori expoſuit. Vides etiam ex his exemplis (*a ſi*, *a quien*), id quod Hiſpanis eſt frequentiſſimum, particulam *a*, Dativo (§ 1 & 2) per ſe debitam, Accuſativo quoque jungi ſolere.

20. Adverbia paſſim fiunt ex adjectivis, addendo *mente*. *ſabiamente*, ſapienter; a *ſabio*, ſapiens. *delgadamente*, delicate; a *delgado*, delicatus.

De uſu Lexicorum, & Spicilegii noſtri.

21. *De* ſæpe coaleſcit cum pronominibus, quorum prima litera eſt *e*. ut *deſte*, hujus: *deſſos*, horum: *del*, ejus (hominis): *dello*, ejus (rei): pro *de eſte*, *de eſſos*, *de el*, *de ello*.

22. Litera *b* in multis promiſcue uſurpatur vel omittitur, in ipſo adeo Verbo auxiliari *Aver*, & *Haver*, *uviere* & *huviere* &c. Sic & promiſcue ſunt in non paucis literæ *b* & *v*, *z* & *c*, *i* & *y*, e. g. *bolver* aut *volver*, *cubrir* & *cuvrir*, *placer* & *plazer*, *leido* aut *leydo* &c. Itaque ſi horum alterum non reperias, alterum inveſtigabis.

23. Ex *ct*, *pt*, *ſc*, prior litera ſæpe omittitur. Ita ſcribitur *docto* & *doto*, *Eſcriptura* & *Eſcritura*, *acontecer* & *aconteſcer*.

24. *O* & *ue*, *e* & *ie*, *i* & *e*, apud Hiſpanos cognatæ ſunt literæ. Igitur ſi eorum alterum non occurret, altero utere, quod innumeris hæſitationibus te expediet. Sic ſi legas *duermo*, dormio, *contiendo*, contendo, *ſigue*, ſequitur: in Lexico non reperies verba hæc, niſi cognatas ſubſtitueris, & *dormir*, *contender*, *ſeguir*, quæſieris.

25. In Nominibus & Verbis anaphoniæ gratia ſæpe litera *c* in *qu*, & *g* in *gu* mutatur. *rico*, dives: *riquiſſimo*, ditiſſimus. *ſacar*, protrahere: *ſaquè*, protraxi. *negar*, negare: *negueinos*, negemus.

26. Hiſpanorum Diminutiva in *illo*, *ico*, *uelo*, *ejo*, *ito*, & *eta* deſinunt. e. g. *muchacho*, puer: *muchachillo*, puerulus. *coſa*, res: *coſilla*, res exigui momenti. *aſno*, aſinus: *aſnico*, aſellus. *hijo*, filius: *hijuelo*, filiolus, *hijuela*, filiola. *baril*, dolium: *barilejo*, dolium minoris formæ. *pequeño*, parvus: *pequeñito*, parvulus. *camara*, cubiculum: *camareta*, cubiculum anguſtum. Nonnunquam intercedit levis aliqua acceſſio, aut mutatio. e. g. *Rey*, Rex. *Reyezuelo*, Regulus. *cuerpo*, corpus. *cuerpezuelo*, corpuſculum. *necio*, hebes, obtuſus: *neçuelo*. *loco*, delirus: *loquillo*, *loquilla*.

27. Si Compoſita in Lexico non reperiantur, ad Simplicia converti neceſſe erit: quæ ut agnoſcantur citius, attexam Spicilegio Catalogum Particularum, unde ſua Hiſpani Compoſita ordiuntur.

28. Ingenti vocabulorum numero ut Spicilegium meum exonerem, Tabellam hanc præmitto, quæ certorum Temporum affinitatem docebit, conſtituta veluti ſtirpis loco ſecunda perſona ſingulari Præteriti ſimplicis. ea in *ſte* deſinit, ac tria Conjunctivi Tempora ſic progenerat.

Muta-

Digitized by Google

Mutato *ſte* in *ſſe* vel *eſſe*, oritur Imperfectum I Conjunctivi.
— — *ra* vel *era*, — Imperfectum II ejusdem.
— — *re* vel *ere*, — Futurum Conjunctivi.

Sic ex *bablaſte*, locutus es, naſcuntur *bablaſſe* ac *bablara*, loquerer, & *bablare*, locutus fuero; ex *leiſte*, legiſti, *leieſſe* ac *leiera*, legerem, & *leiere*, legero. Jam, Lector Benevole, brevitatis ergo Spicilegium cum Particularum Catalogo tranſili, & ad ipſam Exercitationem accede.

SPICILEGIUM

eorum, QUÆ IN LEXICIS reperiri non ſolent.

A.

A. 1. Articulus indefinitus dativi. § 2. 2. ante Infinitivos Verborum. § 14. eo revocari poteſt hic loquendi modus: *a no ſaber yo ſu ſciencia, le tuviera por necio:* niſi ſcirem doctrinam hominis, imperitum eum exiſtimarem. 3. pro *ba*, habet.

Abierto, Supinum. ab *abrir*, aperire.

Abſorto, Supinum. ab *abſorber*, abſorbere.

Abſuelto, Supinum. ab *abſolver*, abſolvere.

Anduve, *anduviſte*, *anduvo*: *imos*, *iſtes*, *ieron*. ivi, iviſti, ivit: ivimus, iiſtis, ierunt. ab *andar*.

Aquella, illa, illam. *aquellos*, illi, illos. *aquello*, illud.

Aquelotro, alter ille, alterum illum; alterum illud.

Aqueſſa, hæc, iſta; hanc, iſtam. *aqueſſos*, hi, iſti; hos, iſtos. *aqueſſo*, hoc, iſtud.

Aqueſta, iſta, iſtam. *aqueſtos*, iſti, iſtos. *aqueſto*, iſtud.

Ay, eſt, ſunt; adeſt, adſunt. e. g. *ay buenas nuevas*, adſunt bona nova. *no ay otro remedio*, non eſt remedium aliud.

B.

Benito, Benedictus.

B. L. M. in epiſtolarum clauſulis; pro *Beſo Las Manos*, oſculor manus.

Buelto, Supinum. a *bolver*, vertere.

C.

Cabrè &c. Futurum. *Cabria* &c. Imperfect. Conjunctivi. a *caber*, capere, obtingere, capere ſe, capi.

Catalina, Catharina.

Caygo, cado: *cayga*, &c. cadam, as, at &c. a *caer*.

Cien,

Digitized by Google

Cien, centum.

Cojo, colligo: *coja* &c. colligam, as, at &c. a *coger*.

Colijo ſeu *Collijo*, colligo, conjicio: *colija* &c. ſeu *collija* &c. colligam, conjiciam &c. a *coligir*, *colligir*, ſeu *colegir*.

Comigo, mecum.

Con ſigo, ſecum: *con tigo*, tecum.

Cubierto, Supinum. a *cubrir*, tegere.

Cupe, *cupiſte*, *cupo*: *cupimos*, *iſtes*, *ieron*: Præterit. ſimplex. a *caber*, de quo ſupra.

D.

Dè, *des*, *dè*: *demos*, *deis*, *den*. dem, des, det: demus, detis, dent. a *dar*.

Depreſſo, Supinum. a *deprimir*, deprimere.

Deſpierto, Supinum. a *deſpertar*, excitare.

Di, dic. a *dezir*. *Di*, *diſte*, *diò*: *dimos*, *diſtes*, *dieron*. dedi, dediſti, &c. a *dar*.

Dicho, Supinum. a *dezir*, dicere.

Diego, Didacus, Jacobus.

Dificilimo, difficillimus.

Digo, dico. *digamos*, dicamus. *diga* &c. dicam, as, at &c. a *dezir*.

Dirè &c. dicam, dices &c. *diria* &c. dicerem &c. ab eodem.

Dixe, *dixiſte*, *dixo*: *diximos*, *dixiſtes*, *dixeron*. dixi, dixiſti &c. ab eod.

Doy, do. a *dar*.

Durmamos, dormiamus. *durmiendo*, dormiens, dormiendo. *durmieſſe* &c. dormirem &c. a *dormir*: quod & in aliis Temporibus aliquoties *o* in *u* mutat.

Duxe, *duxiſte*, *duxo*: *duximos*, *duxiſtes*, *duxeron*. Præteritum ſimplex. a *duzir*, in ſe inuſitato, ſed in Compoſitis frequente.

E.

El, is, ille.

Elijo, eligo. *elija* &c. eligam, as, at &c. ab *eligir* ſeu *elegir*.

Ella, ea, illa. *ellos*, ii, illi. *ello*, id, illud.

Elotro, alter ille, alterum illum; alterum illud.

En, ante Infinitivos Verborum, cum, dum &c. *en eſcrivir yo eſte librillo*, cum libellum hunc ſcriberem.

Enrique, Henricus.

Eſcrito, Supinum. ab *eſcrivir*, ſcribere.

Eſpreſſo, Supinum. ab *eſprimir*, exprimere.

Eſſa, ipſa, ipſam. *eſſos*, ipſi, ipſos. *eſſo*, ipſum, id.

Eſſotro, *eſſotra*: alter hic, altera hæc; alterum hunc, alteram hanc.

Eſta, hæc, hanc. *eſtos*, hi, hos. *eſto*, hoc.

Eſtà, ſtat, ſta; eſt, eſto. *eſtàs*, ſtas; es. *eſtàn*, ſtant; ſunt. ab *eſtar*.

Eſtè, ſtem, ſtet; ſim, ſit. *eſtès*, ſtes; ſis. *eſtèn*, ſtent; ſint. ab eod.

Eſtevan, Stephanus.

Eſtotro, *eſtotra*, alter hic, altera hæc; alterum hunc, alteram hanc.

Eſtoy, ſum; ſto. ab *eſtar*.

Eſtuve, *eſtuviſte*, *eſtuvo*: *eſtuvimos*, *iſtes*, *ieron*. ſteti &c. fui &c. ab eodem.

Expreſſo, Supinum. ab *exprimir*, exprimere.

Fa-

F.

Fadrique, Federicus, Fridericus.
Felipe, Philippus.
Fue, fuit. nonnunquam, fui.
Fuemos, *fueſte*, *fueſtes*: fuimus, fuiſti, fuiſtis.

G.

Geronimo, Hieronymus.
Gil, Ægidius.
Gran, magnus, magna.

H.

Hago, facio. *hagamos*, faciamus. *haga* &c. faciam, as, at &c. ab *hazer*.
Harè &c. faciam, es, et &c. *haria* &c. facerem &c. ab eod.
Haz, fac. ab eod.
Hecho, Supinum. ab eod. Subſtantive, factum.
Hia, *hias*, *hia*, cum Infinitivis uſurpantur hoc modo: *eſcrivirte hia*, ſcripſiſſem tibi: *dezirme hias*, dixiſſes mihi: *hazerte hia injuria*, injuriam tibi intuliſſet.
Hize, *heziſte*, *hizo*: *hezimos*, *heziſtes*, *hizieron*. feci &c. ab *hazer*.
Hiziera &c. facerem &c. *hiziere* &c. fecero. *hizieſſe* &c. facerem &c. ab eod.

I.

Jago, rectius *Yago*, Jacobus.
Jamas, nunquam. ſi cum *ſiempre* conjungitur, ſemper.
Impreſſo, Supinum. ab *imprimir*, imprimere.
Jorge, Georgius.
Iſabel, Iſabella, Eliſabetha.
Juan, Joannes.

L.

La. 1. articulus femininus, die. 2. eam.
Las. 1. articulus femininus pluralis numeri, die. 2. eas.
Le, ei (ihm, ihr), eum, eam.
Les, iis.
Lo. 1. eum. 2. ante adjectiva, *lo bueno*, das gute; *lo malo*, das böſe; *lo qual*, id quod. 3. es. e. g. *no lo ſabe*, er weis es nicht. 4. *lo que*, quod, id quod. *yo sè lo que diràs*, ſcio id quod dicturus es.
Los. 1. articulus maſc. plur. die. 2. ii, illi; eos, illos.
Luys, Ludovicus.
Luzbel, Lucifer, Satanas.

M.

Mayor, major. *el mayor*, maximus: *la mayor*, maxima.
Me, mihi, me.
Mi. 1. mihi, me. 2. meus, mea; meum, meam.
Miguel, Michael.
Mis, mei, meæ; meos, meas.
Muerto, Supinum. a *morir*, mori.
Muramos, moriamur. *muriendo*, moriendo, moriens. *murieſſe* &c. morerer &c. ab eod. *morir*, quod & in aliis Temporibus ſæpius *u* pro *o* habet.

N.

Nos, nos, nobis, nos.
Noſotros, *noſotras*, nos.

O.

Opreſſo, Supinum. ab *oprimir*, opprimere.

Os, vobis, vos.

Oya &c. audiam, as, at &c ab *oir*.

Oye, audit, audi. *oyen*, audiunt. *oyes*, audis. ab eod.

Oygo, audio. *oyga* &c. audiam, as, at &c. ab eod.

P.

Pablo, Paulus.

Para con, erga.

Pedro, Petrus.

Plego, placeo. *plega* &c. placeam &c. a *plazer*.

Pluge, *plugiſte*, *plugo: plugimos*, *iſtes*, *ieron*, placui &c. ab eod.

Podrè &c. potero &c. a *poder*.

Pou, pone. a *poner*.

Pondrè &c. ponam &c. ab eod.

Pongo, pono. *ponga* &c. ponam, as, at &c. ab eod.

Por. 1. per, pro. 2 *por . . . que*, quantumvis. e. g. *por juſto que ſea*, quantumvis juſtus ſit. 3. cum Infinitivis Verborum, propter, quia &c. *por ſer tan marañoſo pleito*, eo quod cauſſa tam implicata ſit. *por aver ſido hombre deshoneſto*, quod is homo inhoneſtus fuiſſet. eodem modo dicitur, omiſſo *ſer*: *enſoberveçerſe por poderoſo*, ſuperbire potentiæ cauſſa.

Pornè &c. ponam, es, et &c. a *poner*.

Preſo, Supinum. a *prender*, arripere, capere.

Pude, *pudiſte*, *pudo: pudimos*, *iſtes*, *ieron*, potui &c. a *poder*.

Pueſto, Supinum. a *poner*, ponere.

Puſe, *puſiſte*, *puſo: puſimos* &c. poſui &c. ab eod.

Q.

Qualesquiera, qualescunque, quicunque.

Quando menos, minimum, ſaltem. e. g. *paſſaron quando menos cinco meſes*, effluxere minimum quinque menſes.

Que. 1. ut, quod, quam, quia. 2. qui, quis? &c. 3. *que tal*, pro *qual*, qualis. 4. nonnunquam eſt pleonaſmus.

Quepo, capio, capio me &c. *quepa* &c. capiam, capiar, capiam me &c. a *caber*.

Querrè &c. volam &c. *querria* &c. vellem &c. a *querer*.

Queſimos, voluimus. *queſiſte*, *iſtes*: voluiſti, ſtis. ab eod.

Quien, qui, quis? &c. *por quien*, pro quibus.

Quier, fac velis. Imperativus. a *querer*.

Quiſe, volui. *quiſo*, voluit. *quiſieron*, voluerunt. ab eod.

Quiſiera &c. vellem &c. *quiſiere* &c. voluero &c. *quiſieſſe* &c. vellem &c. ab eod.

R.

Ramon, Raymundus.

Repreſſo, Supinum. ab *reprimir*, reprimere.

Rijo, rego. *rija* &c. regam, as, at &c. ab *regir*.

S.

Saber, ſcire. *es a ſaber*, nimirum, videlicet.

Sabe-

Sabete, nonnunquam pro *ſabe*, ſcito.
Sabrè &c. ſciam, es, et &c. a *ſaber*.
Salirè &c. exibo &c. a *ſalir*.
Salgo, exeo. *ſalga* &c. exeam &c. ab eod.
Se. 1. ſibi, ſe. 2. ante aliud pronomen, ei, iis. e. g. *ſe lo mandè*, imperavi id ei, vel eis. 3. man. *ſe verà todo*, apparebunt omnia, man wird alles ſehen. *ſe tratan coſas notables*, aguntur res memorabiles. *noteſe la diferencia*, obſervetur differentia. 4. ab auxiliari *Ser* (§ 8), es, ſeu eſto.
Sè, ſcio. a *ſaber*.
Sepa &c. ſciam, as, at &c. ab eod.
Si. 1. ſui, ſibi, ſe. 2. ſi. 3. reſponſio affirmantis, ita, equidem.
Similimo, ſimillimus.
Suelto, Supinum. a *ſoltar*, ſolvere, laxare,
Supe, *ſupiſte*, *ſupo*: *ſupimos*, *iſtes*, *ieron*, ſcivi &c. a *ſaber*.
Supreſſo, Supinum. a *ſuprimir*, ſupprimere.
Sus, ſui, ſuæ; ſuos, ſuas; ejus, eorum, earum. Interjectio, eja! age!

T.

Te, tibi, te.
Ten, habe, tene. a *tener*.
Tendrè &c. tenebo, habebo &c. *tendria* &c. tenerem, haberem &c. ab eod.
Tengo, teneo, habeo. *tengamos*, teneamus, habeamus. *tenga* &c. teneam, habeam &c. ab eod.
Ternè &c. habebo, tenebo &c. *ternia* &c. tenerem, haberem &c. ab eod.
Ti, tibi, te.
Todo, totus, omnis. relinquit nomini ſequenti articulum definitum. e. g. *todos los ſiglos*, omnia ſecula. *todo el mundo*, totus mundus.
Traxe, *traxiſte*, *traxo*: *traximos*, *iſtes*, *eron*, geſſi, tuli &c. a *traer*.
Traygo, gero. *trayga* &c. geram, feram, as, at &c. ab eod.
Truxe, *truxiſte*, *truxo*: *truximos*, *iſtes*, *eron*, tuli, geſſi &c. ab eod.
Tu, tu.
Tus, tui, tuæ; tuos, tuas.
Tuve, *tuviſte*, *tuvo*: *tuvimos*, *iſtes*, *ieron*, tenui, habui &c. a *tener*.

U.

U, ſeu *ù*, pro *ò*, vel *o*, aut, ſeu.
Va, it. *vamos*, imus, eamus. *van*, eunt. *vas*, is. *vays*, itis. ab *andar*.
Valgo, valeo, juvo. *valga* &c. valeam, juvem &c. a *valer*.
Vaya, *as*, *a*: *vamos*, *vays*, *vayan*. eam &c. ab *andar*.
Ve, i, apage. ab *andar*.
Vè, videt, vide. a *ver* ſeu *veer*.
Vèn, veni. a *venir*.
Vèn, vident. a *ver* ſeu *veer*.
Vendrè &c. veniam, es, et &c. *vendria* &c. venirem &c. à *venir*.
Vengo. venio. *venga* &c. veniam, as, at &c. ab eod.
Vernè &c. veniam, es, et &c. *vernia* &c. venirem &c. ab eod.
Vès, vides. a *ver* ſeu *veer*.
Vete, apage. ex *ve* & *te*.

Vide, vidi. *vido*, vidit. a *ver* ſeu *veer*.
Vine, veni. *vino*, *ieron*, venit, venerunt. a *venir*.
V. M. pro *Vueſtra Merced*, ſeu, ut pronunciatur, *Vueſléd*, Veſtra Dominatio.
Vos, vos, vobis, vos.
Voſotros, *voſotras*, vos.
Voy, eo. ab *andar*.

Y.

Yago, Jacobus.
Yo, ego.

CATALOGUS PARTICULARUM,

quæ Verbis Compoſitis præfiguntur.

A - guardar, expectare.
Ab - uſar, abuti.
Ad-miniſtrar, adminiſtrare.
Ante - poner, anteferre.
Ar - rebañar, coacervare.
Aſ - ſaltar, invadere.
Ben - dezir, bene precari.
Bien - aventurar, fortunare.
Co - mover, commovere.
Com - partir, diſpertire.
Con - turbar, perturbare.
Contra - hazer, imitando exprimere.
Cor - regir, corrigere.
D - eſcrivir, deſcribere, exſcribere.
De - terminar, determinare.
Deſ - cubrir, detegere.
Di - fundir, diffundere.
Diſ - poner, diſponere.
E - negrecer, nigrum fieri.
Em - bolver, involvere.
En - torcer, torquere, diſtorquere.
Entre - cortar, bifariam ſecare.
Eſ - coger, eligere.
Ex - heredar, exhæredare.
Im - poner, imponere.
In - formar, edocere.
Inter - romper, interrumpere.
Intro - duzir, introducere.
Mal - uſar, abuti.
Man - tener, tueri, ſervare.
Menoſ - preciar, parvi facere.
O - poner, opponere.
Per - jurar, pejerare.
Poſ - poner, poſtponere.
Pre - deſtinar, deſtinare &c.
Preſu - poner, ponere, ſumere.
Pro - meter, promittere.
R - eſcrivir, reſcribere.
Re - quemar, iterum comburere.
So - llevar, ſublevare.
Sob - ornar, ſubornare.
Sobre - cargar, nimis onerare.
Su - poner, ponere, ſumere.
Super - abundar, abundare.
Suſ - pender, ſuſpendere.
Tra - luzir, lucem transmittere,
Traſ - trocar, invertere.

EXER-

EXERCITATIO;

ipſo facto demonſtrans, poſſe ex pauciſſimis his, quæ præmiſi, obviam quamque libri hiſpanici partem, ope Lexici, recte explicari.

Ex Hieronymi Curitæ Hiſtoria Aragoniæ, L. 20 Annal. c. 92.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
Deſta ſuerte quedò el Rey tan bienaventurado y vitorioſo con triumpho de immortal
14 15 16 17 18 19 20 21 22 23
memoria, y diò ſin a tan ſanta empreſa, y conquiſta.

Compendii gratia D. ſignificabit *Dictionarium*, obvium qualecunque, modo non deterrimæ notæ; *Sp.* meum *Spicilegium*; § 1, § 2, &c. numerum Inſtitutionum, quas propoſui.

1) *Deſta* coaleſcit (§ 21) ex *de* & *eſta*. Sp. *eſta*, hæc. *de* ſignum genitivi & ablativi, ſeu articulus indefinitus (§ 2) ante pronomen demonſtrativum.

2) D. ſors, eventus, ratio, modus. *hac ratione, hoc modo.* Eſt hic epilogus narrationis de Granatenſi urbe & regno, Maurorum poteſtati a Ferdinando II Rege extortis.

3) D. *quedar*, manere, perſiſtere. Characteriſtica *ar* (§ 6) primæ Conjugationis eſt: in qua (§ 9) *ò* eſt terminatio perſonæ tertiæ ſingularis in Præterito ſimplici Indicativi. *permanſit.*

4) articulus definitus (§ 1.) der.

5) D. Rex.

6) D. tam.

7) D. felix.

8) D. &.

9) D. victor.

10) D. cum.

11) D. triumphus. *cum triumpho.* Latino more dicimus: perſtitit Rex .. poſitus triumpho.

12) articulus indefinitus (§ 2) genitivi nota.

13) D. immortalis.

14) D. memoria. Collige omnia in hanc ſententiam: *Huc ratione perſtitit Rex, tam felix, & victor, triumphi compos immortalis memoriæ.*

15) D. &.

16) Sp. *Di....* *dió.* dedit.

17) D. finis. impoſuit finem.

18) articulus indefinitus (§ 2) indicium dativi.

19) D. tam.

20) D. *ſanto*, ſanctus. femininum (§ 4) *o* in *a* mutato.

21) D. actio, cœptum, negotium.

22 & 23) DD. & victoria. *Et finem impoſuit actioni & victoriæ tam ſanctæ.*

24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35
Y vieron ſus ojos lo que tantos Reyes y Principes deſſearon, de ſojuzgar un reyno
36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47
de tantas ciudades, y de infinita muchedumbre de lugares, pueſtos en tan fuertes
48 49 50 51 52 53 54 55 56
y fragoſos montañas, de cuya poſſeſſion reſultava perpetua paz, y ſeguridad a todas
57 58 59 60
las provincias de Eſpaña.

24) D. *ver*, videre. Characteriſtica *er* (§ 6) ſecundæ Conjugationis: in qua *ieron* eſt terminatio perſonæ ultimæ in Præterito ſimplici. *viderunt.*

25) Sp. ſui, ejus. 26) D. *ojo*, oculus. pluralis (§ 3) addito *s.*

27) Sp. *lo que*, id quod.

28 - 30) DDD. tot Reges ac Principes. pluralis (§ 3) addito *s* vel *es.*

31) D. *deſſear*, deſiderare. Characteriſtica *ar* (§ 6) primæ Conjug. in qua (§ 9) *aron* finit Præteritum ſimplex. *deſiderarunt.*

32) gerundium zu (§ 14.) ſie haben gewunſchen dieſes Reich zu bezwingen.

33) D. ſubigere.

34) D. ein. articulus unitatis. 35 - 43) DDD. regnum tot urbium, & infinitæ multitudinis locorum. *de* articulus indefinitus (§ 2). femininum, *o* in *a* (§ 4.) pluralis, addito *s* aut *es* (§ 3.) Verum hæc deinceps omitto.

44) Sp. ſupinum a *poner*, ponere. intelligit Auctor munitiones & caſtella, *poſita* in montibus, ut mox ſubjicit. 45 - 49) DD. in tam editis & confragoſis montibus.

50) D.

50) D. cujus. refertur ad ſubſtantivum ſingulare femininum *muchedumbre.* 51) D. poſſeſſio. *ex cujus poſſeſſione.* 52) D. *reſultar*, oriri, naſci. Imperfectum Indicativi primæ Conjug. (§ 5. *naſcebatur.* 53-60) DDD. perpetua pax & ſecuritas omnibus Hiſpaniæ provinciis. *todas* poſt ſe amat articulum definitum. Sp. *Todo.* Senſus ita contexitur: *Et viderunt oculi ejus id quod tot Reges & Principes deſideraverant, ſubigere nimirum regnum tot urbium, & infinitæ multitudinis arcium, in tam editis & confragoſis montibus poſitarum: e cujus* (multitudinis) *poſſeſſione pax & ſecuritas omnibus Hiſpaniæ provinciis naſcebatur.*

61 62 63 64 65 66 67 68 69 70
Fue la fama deſto muy celebrada por todos los reynos y ſeñorios de la Chriſtiandad:
71 72 73 74 75 76 77 78 79
y fueſe eſtendiendo haſta las mas ultimas y remotas tierras del Turco y del Soldan,
80 81 82 83 84 85 86 87 88
con grande admiracion de la excelencia y poder de un Principe, que avia pueſto
89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
fin a una guerra tan continua y cruel, que por tantos ſiglos avia durado con una
101 102 103 104 105 106 107
nacion tan barbara y fiera, y tan enemiga y infiel.

61 & 65) D. *celebrar*, celebrare. Præteritum Paſſivi (§ 10), quod ex ſupino primæ (§ 9) & auxiliari *fue* (§ 8) conſtat. *celebrata eſt.* 62) D. fama. 63) Sp. *Eſta ... eſto*, hoc. *de eſto*, hujus (rei), coaleſcit (§ 21) in *deſto.* 64) D. valde.

66 - 70) DDD. per omnia regna & ditiones chriſtianæ gentis. *todos* cum articulo ſequente, ut n. 56.

71) & 72) *fue*, fuit. (§ 8.) Affixum (18) *ſe* pronomen. Sp. *ſe*, ſe. D. *eſtender*, extendere. Secundæ Conjug. (§ 9) Participium Præſentis. *extendens. fuit ſe extendens*, id eſt, *extendit ſe.* 73 - 79) DDD. uſque ad ultimas omnino & remotiſſimas Turcæ & Sultani regiones.

80 - 85) DDD. cum ingenti admiratione excellentiæ potentiæque Principis.

86) Sp. qui. 87 & 88) Sp. *pueſto*, Supinum a *poner*, ponere, imponere. *avia* cum Supino (§ 9) eſt Pluſquamperfectum Indicativi. *impoſuerat.* 89) D. finem. 90 - 93) DDD. bello tam continuo & crudeli.

94) Sp. quod. videlicet, bellum. 95 - 97) DDD. per tot ſecula. 98 & 99) D. *durar*, durare, perſeverare. Pluſquamperfectum, ut n. 87 & 88.

88. 100 - 107) DDD. cum gente tam barbara & fera, tamque inimica & infideli. Summa ergo hæc eſt: *Valde celebrata eſt ejus rei fama per regna omnia ac ditiones chriſtiani orbis: extenditque ſe ad ultimas omnino & remotiſſimas Turci ac Sultani provincias, ingenti cum admiratione de excellentia potentiaque Regis, qui finem impoſuiſſet bello tam diturno & crudeli, quod per tot ſecula geſtum erat cum gente tam barbara & fera, tamque inimica & infideli.*

EXERCITATIO ALTERA,
POETICA.

Don Quevedo, Calliopes ſeu Muſæ VIII Sylva ſeptima.

1 2
El Relox de arena.

3 4 5 6 7 8
Que tienes que contar, Relox moleſto,
9 10 11 12
En un ſoplo de vida desdichada,
13 14 15 16
Que ſe paſſa tan preſto?
17 18 19 20 21
En un camino, que es una jornada
22 23 24 25 26
Breve, y deſtrecha de eſte al otro polo,
27 28 29 30 31 32
Siendo jornada, que es un paſſo ſolo?

1 & 2) DD. Horologium ex arena. Die Sanduhr.

3) Sp. quid. 4) D. *tener*, habere: nam quia *tiener* non reperitur, pro diphthongo ſumenda eſt vocalis cognata *e*. (§ 24.) Secundæ Conjug. (§ 9) Indicativi Præſens *bahes*. 5) Sp. eſt pleonaſmus. germanice explicari poſſet per zu. 6) D. numerare. Quid habes numerare? Was haſt du zu zählen? 7 & 8) DD. horologium moleſtum! 9 - 12) DDD. in uno halitu, flatu, vitæ infelicis. 13) Sp. quæ. 14) D. *paſſar*, & *paſſarſe*, præterire. Primæ Conjug. (§ 9) Præſens Indicat. *praterit*. 15 & 16) DD. tam cito.

17 & 18) DD. in itinere. Intellige, quid numeras? quid metiris? 19) Sp. quod. 20) eſt. (§ 8.) 21) D. profectio unius diei. eine Tagreiſe. 22-26) DDD.

DDD. brevis, & anguſta, ab hoc ad alterum polum. 27) Verbi auxiliaris *Ser* (§ 8) Participium Præſentis. quare ſolvitur (§ 16), *cum ſit.* 28) ut n. 21. 29 & 30) ut n. 19 & 20. *quæ eſt.* 31 & 32) DD. unus ſolum paſſus. *Quid habes metiri, Horologium moleſtum, in uno halitu vitæ miſeræ, quæ tam celeriter præterit? in itinere, quod unius diei profectio eſt, brevis & anguſta, ab hoc ad illum polum, cum profectio ſit, quæ uno ſolum paſſu continetur?*

33 34 35 36 37 38 39
Que ſi ſon mis trabajos y mis penas,
40 41 42 43 44 45
No alcançaràs allà, ſi capaz vaſo
46 47
Fueſſes de las arenas,
48 49 50 51 52
Endonde el alto mar detiene el paſſo:
53 54 55 56 57
Dexa paſſar las horas ſin ſentirlas,
58 59 60 61
Que no quiero medirlas.

33 & 34) Sp. Sp. quod ſi, ſi vero. 35) ſunt, (§ 8.) 36 & 38) Sp. mei, meæ. 37 & 39) DD. labores, & pœnæ. Id eſt: ſi autem labores mei & arumnæ ſunt id, quod metiris.

40) D. non. 41) D. *alcançar*, pertingere. Primæ Conjug. (§ 9) Futurum Indicativi. *pertinges.* 42) D. eo, illuc. 43) D. ſi, etſi. 46) eſſes, (§ 8.) 45, 44, 47) DDD. vas capax arenarum. 48) D. ubi. 49 & 50) DD. altum mare. 51) D. *detener* pro *detiener*, mutando cognatas, (§ 24.) cohibere, ſiſtere. Secundæ Conjug. (§ 9) Indicat. Præſens. *cohibet.* 52) D. paſſum. *Quod ſi labores mei meæque ærumnæ ſunt*, quod metiris, *eo non pertinges, etſi vas fores illarum arenarum capax, ad quas altum mare ſuum paſſum* (impetum) *ſiſtit.*

53) D. *dexar*, ſinere. Primæ Conjug. (§ 9) Imperativus. *ſine.* 54-57) DDD. præterire horas, quin ſentiam illas. *ſin*, ſine. Sp. *las*, eas. affixum (§ 18.) ohne ſie zu empfinden.

58) Sp. quia. 59) D. non. 60) D. *querer* (permutando cognatas (§ 24.) nam *quierer* non invenies) velle. Secundæ Conjug. (§ 9) Indicat. Præſens. *volo.* 61) D. *medir*, metiri. affixum, ut n. 57. *Sine elabi horas non ſentienti: neque enim metiri eas placet.*

62 63 64 65 66 67
Ni que me notifiques di eſſa ſuerte
68 69 70
Los terminos forçoſos de la muerte:
71 72 73 74 75
No me hagas mas guerra,
76 77 78 79
Dexame, y nombre de piadoſa cobra,
80 81 82 83 84
Que harto tiempo me ſobra,
85 86 87 88
Para dormir debaxo de la tierra.

62) D. neque. Intellige ex verſu proxime ſuperiore *quiero:* neque volo. 63 & 64) Sp. Sp. ut mihi. 65) D. *notificar*, denunciare. Primæ Conjug. (§ 9) Conjunctivi Præſens: denuncies. *qu* pro *c* (§ 25) anaphoniæ gratia. 66 & 67) DD. hac ratione, hoc modo. 68 - 70) DDD. fines inevitabiles mortis. *Neque* volo, *ut hac ratione mihi ſignifices fines* (limites) *mortis inevitabiles.*

71) D. Non. 72 & 73) Sp. Sp. mihi facias. 74) D. amplius, ultra, mehr. 75) D. bellum. *Ne mihi amplius bellum inferas.* ne moleſtiam mihi porro exhibeas.

76) ſine me. *dexa*, ut n. 53. Sp. *me*, me. affixum (§ 18.) 77 & 78) DD. & nomen miſericordis. 79) D. *cobrar*, adipiſci. Primæ Conjug. (§ 9) Imperativus. *Sine me, & nomen miſericordis tibi compara.*

80) Sp. nam. 81 & 82) DD. ſatis temporis. 83) Sp. mihi. 84) D. *ſobrar*, ſupereſſe. Primæ Conjug. (§ 9) Indicat. Præſens. ſupereſt. 85 - 88) DDD. ad (§ 14) dormiendum ſub terra. *Nam ſatis mibi temporis ſupereſt, antequam ſub terra dormiam.*

89 90 91 92
No ſolo me apreſura
93 94 95 96
La muerte, pero abreviame el camino:
97 98 99 100
Pues con pie doloroſo,
101 102
Miſero peregrino,
103 104 105 106
Doy cercos a la negra ſepultura.

Bien

107 108 109 110 111 112
Bien ſè, que ſoy aliento fugitivo :
113 114 115 116 117 118 119
Ya ſè, ya temo, ya tambien eſpero,
120 121 122 123 124 125 126
Que he de ſer polvo, como tu, ſi muero;
127 128 129 130 131 132 133
Y que ſoy vidro, como tu, ſi vivo.

89 & 90) DD. non ſolum. 91) Sp. me. 92) D. *apreſurar*, urgere. urget, ut n. 84. 93) D. mors. 94) D. verum etiam. 95) D. *abreviar*, contrahere, breviorem facere. ut n. 84. cum Affixo (§ 18.) Sp. *me*, mihi. breviorem mihi facit. 96) D. viam. *Non ſolum urget me mors, verum etiam breviorem mihi viam efficit.*

97) D. ergo. 98) D. cum. 99 - 102) DDD. pede mœſto, infelix peregrinator. 103) Sp. do. a *dar*. 104) D. *dar cercos*, circuire, circum errare. 105 & 106) DD. nigrum tumulum. *Itaque triſti pede miſer viator circa nigrum tumulum erro.*

107) D. bene. 108) Sp. ſcio. 109) Sp. quod. 110) ſum, (§ 8.) 111 & 112) DD. halitus fugiens. 113, 115, 117) D. jam. 114) Sp. ſcio. 116) D. *temer*, timere. Secundæ Conjug. (§ 9) Indicativi Præſens: timeo, 118) D. etiam. 119) D. *eſperar*, ſperare. Primæ Conjug. (§ 9) Indicat. Præſens: ſpero. 120) Sp. quod. 121) *he*, habeo, (§ 7.) *ſer*, eſſe, (§ 8.) Modus loquendi (§ 15) Futurum ſignificans : ero. 122 - 124) DDD. pulvis, ſicut tu. 125) D. ſi. 126) D. *morir* (§ 24), mori. Tertiæ Conjug. (§ 9) Indicativi Præſens: morior. 127) & quod. 128) ſum, (§ 8.) 129 - 131) D. vitrum, ſicut tu. 132) D. ſi. 133) D. *vivir*, vivere. ut n. 126. vivo. *Sat ſcio, eſſe me halitum fugientem : Scio jam, jam timeo, jam etiam ſpero, fore me pulverem, ut tu es; ſi morior; & eſſe me vitrum, ut tu es, ſi vivo.*

A P P E N D I X

De Pronunciatione

Linguæ Hiſpanicæ, quatenus a latina differt.

1. *B* ante vocales pronunciatur ut v, id eſt, ſono inter f & w medico, *biuda*, vidua; *acabado*, finitus; lege viuda, acavado. Ante conſonantes ſonat ut noſtrum b. *blanco*, albus; *bablo*, loquor; l. blanco, hablo.

2. *C* cum exigua cauda, ſeu *ç*, ut s. *çapato*, calceus; *lança*, lancea; l. ſapato, lanſa.

3. *Ce*, *ci*, ut ſe, ſi. *cedro*, cedrus; *ciego*, cæcus; *accion*, actio; l. ſedro, ſiego, acſion.

4. *Ch* ut tſch. *dichoſo*, felix; *muchacho*, puer; l. ditſchoſo, mutſchatſcho.

5. *Ge*, *gi*, ut robuſtum che & chi germanicum. *genero*, genus; *fragilidad*, fragilitas; l. chenero, frachilidád.

6. *Gue*, *gui*, ut ge, gi. *guerra*, bellum; *neguemos*, negemus; *guia*, viæ dux; l. gerra, negemos, gia. Excipe *antiguedad*, antiquitas; *unguento*, unguentum; *verguença*, pudor; *arguir*, arguere; cum aliquot aliis parum uſitatis; l. antigwedád, ungwento, vergwenſa, arguír.

7. *H* plerumque mutum eſt. *hombre*, homo; *honeſto*, honeſtus; l. ombre, oneſto. Aſpiratio tum fit, cum hiſpanicum *h* ex latino *ſ* oritur, quod in vocabulis non paucis contingit. *hambre*, fames; *hierro*, ferrum; *hermoſo*, formoſus; *hablo*, loquor, a latino fabulor; *hijo*, filius; l. hambre, hierro, hermoſo, hablo, hicho. Denſa etiam eſt aſpiratio in iis, quæ inchoantur ab *hue. huevo*, ovum; *huelgo me*, lætor; l. pleno ore, huevo, huelgo me.

8. Conſonans *j* ut validum ch germanicum. *jardin*, hortus; *mejor*, melior, melius; l. chardín, mechór.

9. Duplex *l*, ſeu *ll*, ut *gl* Italorum, *lh* Luſitanorum, & *ll* Gallorum poſt *ai*, *ei*, & ſimiles diphthongos: auditur ſcilicet g blæſum ſeu imperfectum (quod per *g curſivum* indico) tum l ſimplex, cum j conſonante. *llama*, flamma; *lleno*, plenus; *cuchillo*, culter; gljama, gljeno, cutſchiglio; vel pro j conſonante pronuncia i vocalem, ſed ita, ut cum vocali ſequente in unam ſyllabam coeat; gliama & glieno diſſyllaba; cutſchiglio triſyllabum. *Illuſtre*, illuſtris, & ſimilia latini generis, lege, atque etiam ſcribe, iluſtre, per ſimplex *l*.

10. *N* cum ſigno *tilde*, id eſt *ñ*, ut *gn* Gallorum & Italorum, aut *nh* Luſitanorum: ſonat nimirum g imperfectum ſeu blæſum ante literam n, & poſt illam j conſonans. *ñudo*, nodus; *añadido*, adjunctus; *ſeñor*, dominus, domine; gnjudo, agnjádido, ſegnjór; vel etiam per i vocalem, ſed gniudo & ſegnior diſſyllaba, & agniadido quatuor ſyllabarum.

11. *Que*, *qui*, ut ke, ki. *quemado*, uſtus, combuſtus; *maquina*, machina; l. kemádo, mákina. Antiqua illa *quaſi*, quaſi; *qualidad*, qualitas; *quotidiano*, quotidianus; legenda ſunt, uti & pridem ſcribuntur, caſi, calidád, cotidiano.

12. *R*

12. *R* aſpere, propemodum ut rr. *rabia*, rabies; *arrancar*, avellere, evellere; l. fere ut rrávia, arrancárr.

13. *X* ut ch auſterum, quemadmodum de litera *j* & de ſyllabis *ge gi* dictum eſt. *xavali*, aper; *roxo*, ruber; *relox*, horologium; chavalí, rocho, relóch. ſic & *exercito*, exercitus; *exemplo*, exemplum; *luxuria*, luxuria; l. echerſito, echemplo, luchuria. In aliis autem originis latinæ vocabulis *ex* ante conſonantem ſonat ut es, ante vocalem ut egs vel ecs. *extenuado*, extenuatus; *examen*, examen; l. eſtenuadó, egſámen ſeu ecſamen.

14. *Z* ut *s*. *hazer*, facere; l. haſerr.

EXEMPLUM.

Guerra in Vita Sereniſſimæ Reginæ Mariannæ Auſtriacæ, Vidúæ Joannis V Regis Luſitaniæ, c. 10.

Que podria yo (verba ſunt ipſius Reginæ) *reſponder a mi Dios, y*
Ke podría yo reſpondér a mi Diós, y
mi Señor, que me ha llmado de honor, y colmado de riquezas, ſi de aquellos,
mi Segnjor, ke me a gljenádo de onor, y colmádo de rikeſas, ſi de akegljos,
a quienes por vaſſallos debo ſerles util, retiraſſe yo mi mano, y quando im-
a kienes por vaſſagljos devo ſerles útil, retiraſſe yo mi mano, y quando im-
ploran mi piedad, y carecen de todo ſocorro, ò los arrojaſſe de mi, deſti-
ploran mi piedád, y careſen de todo ſocorro, ò los arrochaſſe de mi, deſti-
tuidos del alivio que piden, ò de la eſperança de conſeguirle? . . . .
tuidos del alivio ke piden, ò de la eſperanſa de conſeg rle?
Que coſa mas digna de la Mageſtad, que hacer bien a los infelices? Por
Ke coſa mas digna de la Macheſtád, ke haſér vien a los infelices? Por
lo menos eſto me enſeñan muchos exemplos de Santos Reyes, y ſin-
lo menos eſto me enſegnjan mutſchos echemplos de Santos Reyes, y ſin-
gularmente Reynas, cuyo nombre y fama viviràn ſiempre en la eterni-
gularmente Reynas, cujo nombre y fama vivirán ſiempre en la eterni-
dad; no por el adorno mugeril, y lo precioſo de ſus joyas; no por el
dád; no por el adorno mucheríl, y lo preſioſo de ſus chojas; no por el
luxo, y las delicias; ſino por las obras de piedad, y miſericordia.
lucho, y las deliſias; ſino por las obras de piedád, y miſericordia.

Quid poſſem ego reſpondere DEO ac Domino meo, qui me implevit honoribus, & opibus cumulavit, ſi ab illis, quibus utpote ſubditis prodeſſe debeo, manum averterem, cumque meam pietatem implorent, & omni auxilio careant, eos a me repellerem, deſtitutos vel petito ſubſidio, vel etiam ſpe ejusdem conſequendi? . . . . . . Quæ demum res eſt Majeſtate regia dignior, quam bene de infelicibus mereri? Certe hoc me docent multa Sanctorum Regum, & præſertim Reginarum exempla, quarum nomen & fama ſemper in æternitate vivent; non propter mundum muliebrem, aut gemmas pretioſas; non luxus aut deliciarum ergo; ſed ob pietatis & miſericordiæ opera.

HEXA-

Digitized by Google

HEXAGLOTTI PRIMI

PARS II,

QUÆ

LIBROS

GRÆCOS, HEBRAICOS,

ET

CHALDAICOS,

INTRA DIEM UNUM,

SI VELIS,

INTELLIGERE ET EXPLICARE DOCET.

PRÆFATIO.

Priore hujus Bidui Parte linguas tres latinæ filias, gallicam, italicam, *biſpanicam, non multis paginis executus; Partem tibi alteram offero, Lector Candide, priore illa etiam breviorem, qua tres alias, græcam, bebraicam, chaldaicamque complector. Nota inter eruditos eſt Bobuslai noſtri Balbini brevitas, qui ſeculo proximo græcæ linguæ præceptis ita feliciter multos imbuit, ut uno die græce ſcribere non tantum emendate, verum etiam ornate & copioſe diſcerent. Id ille in ſuis Humaniorum Diſciplinarum Veriſimilibus ſic narravit, ut modum tamen, quo rem effecerat, ſilentio præteriret. Inceſſit me pridem cupido experiundæ ejusdem aleæ, & compoſitis mecum rationibus, ipſa re docui, non intra diem unum, ſed intra ſextam boram perveniri eo poſſe, quo Balbinus deduxit, quin etiam tantillo temporis intervallo condendorum verſuum artem adjeci. At nunc alia propoſita meta eſt: non jam græce ſcribendi, quod pauci cupiunt; ſed intelligendi celeritatem promitto, cujus rei utilitas latiſſime patet, ſive eloquentiæ omnisque eruditionis bumanæ fontes, ſive Divinos Libros, Concilia, & antiquiſſimorum Patrum monumenta ſpectamus. Hujus ego ſcopi memor, plurimas grammaticorum minutias ſciens effugio, ſine quarum plena notitia græce ſcribi pure non poteſt, legi commode & utiliter poteſt. Hac parſimonia factum, ut rem multi laboris ac temporis ad duas treſve boras reſtringerem, certiſſimaque teſte experientia faſtidium in deſiderium apud multos converterem. De Hebraicis & Chaldaicis quid ſit mei conſilii, ſuo loco aptius, quam bic in limine profitebor.*

Salve, Lector Optime, & quæſitam tuo ſolum commodo brevitatem experire.

INSTI-

INSTITUTIONES GRÆCÆ.

1. Græcarum literarum hæc eſt forma:

Α α. Β β ϐ. Γ γ. Δ δ. Ε ε. Ζ ζ. Η η. Θ ϑ θ. Ι ι. Κ κ. Λ λ. Μ μ. Ν ν. Ξ ξ. Ο ο. Π π. Ρ ϱ. Σ σ ς.
a. b. g. d. ē z. ē, vulgo i. th. i. k. l. m. n. x. ŏ p. r. ſ.
Τ τ ⅂. Υ υ. Φ φ. Χ χ. Ψ ψ. Ω ω.
t. hebraicum, ſive *u* gallicum. vulgo y. ph. ch. pſ. ō.

2. Spiritus aſper (ʽ) reſpondet noſtro *b.* e. g. ἁμα legitur *bama.* Spiritu leni (ʼ) & accentibus in univerſum abſtineo: quod pace illorum dictum ſit, qui tuentur. Liceat illis, arbitratu ſuo frui; & mihi, meo. Diſputandi neque locum feſtinatio, neque voluntatem rei parvitas mihi permittit.

Articulus. Nomen. Pronomen.

3. Græcorum articulus germanico der, die, das, eſt ſimilis. Tam ille, quam Nomina, & Verba, præter numerum ſingularem & pluralem etiam dualem habent, cum de duobus ſermo eſt, eum ego, nequid integritati deſit, addo quidem: Lector prudens rem uſus rariſſimi, quoties in Inſtitutionibus his occurret, tuto tranſiliat.

	Sing. Nom.	Gen.	Dat.	Acc.	Voc.	Dual. N. & A.	G. & D.	Plur. Nom.	Gen.	Dat.	Acc.	Voc.
Maſculin.	ὁ	τȣ	τῳ	τον	ω	τω	τοιν	οἱ	των	τοις	τȣς	ω
Feminin.	ἡ	της	τῃ	την	ω	τα	ταιν	αἱ	των	ταις	τας	ω
Neutr.	το	τȣ	τῳ	το	ω	τω	τοιν	τα	των	τοις	τα	ω

Ablativo Græci carent.

4. Declinationes ſimplices quinque ſunt. IV pariſyllabæ, quinta incrementum capit.

	S. n.	g.	d.	a.	v.	D. n. a. v.	g. & d.	P. n.	g.	d.	a.	v.
I.	ας, ης.	ȣ, ας.	ᾳ, ῃ.	αν, ην.	α, η.	α.	αιν.	αι.	ων.	αις.	ας.	αι.
II.	α, η.	ης, ας.	ῃ, ᾳ.	ην, αν.	η, α.	α.	αιν.	αι.	ων.	αις.	ας.	αι.
III.	ος, ον.	ȣ.	ῳ.	ον.	ε, ον.	ω.	οιν.	οι, α.	ων.	οις.	ȣς, α.	οι, α.
IV.	ως, ων.	ω.	ῳ.	ων.	ως, ων.	ω.	ῳν.	ῳ, ω.	ων.	ῳς.	ως, ω.	ῳ, ω.
V.	multiplex.	-ος.	-ι	-α, ν neutris ut n.	multiplex.	-ε.	-οιν.	-ες, -α.	ων.	σι, -ξι, ψι, εσι, ȣσι.	-ας, -α.	-ες, -α.

Explico

Explico Tabellæ uſum. Legis e. g. *των γλωσσων*, in Lexico reperis: Γλωσσα, *lingua*. των articulus, & ων terminatio tui nominis; geminum ſunt indicium genitivi pluralis. ſenſus eſt ergo *linguarum*. Fac, legere te abſque articulo χαρᾳ. In Lexico χαρα eſt gaudium. Tabella oſtendit, α nominativi ſingularis eſſe ſecundæ declinationis, in eaque ᾳ pertinere ad dativum ſingularem. habes igitur ſenſum, *gaudio*. Quod ſi reperias γλαυκωπα οφιν, Lexicon tibi ſuggerit γλαυκωψ, *caſius habens oculos*, & οφις, *ſerpens*. Γλαυκωψ habet incrementum, quia caſus obliqui ſunt una ſyllaba nominativo longiores: eſt igitur quintæ declinationis, cujus incrementa in Tabella deſigno per virgulam transverſam terminationi præpoſitam. In ea autem declinatione -α eſt accuſativus ſingularis. Idemque caſus eſt ν ſine virgula, ſeu ſine incremento: ac proinde & οφιν accuſativus eſt ſingularis in eadem declinatione quinta. Senſus ergo eſt, *caſium ſerpentem*.

5. Declinationes quinque contractæ, meræ propagines declinationis quintæ ſimplicium. Tabellæ ſequentis idem uſus eſt, qui præcedentis.

	S. n.	g.	d.	a.	v.	D. n. a. v.	g. & d.	P. n.	g.	d.	a.	v.
I.	ης, ες.	εος, ους.	εϊ, ει.	εα, η, ες.	ες.	εε, η.	εοιν, οιν.	εες, εις, εα, η.	εων, ων.	εσι.	εας, εις, εα, η.	εες, εις, εα, η.
II.	ις, ι.	ιος, εως.	ιι, ι, ει, εϊ.	ιν.	ι.	εε, η.	εοιν, ιοιν.	ιες, ις, εες, εις.	ιων, εων.	ισι, εσι.	ιας, ις, εας, εις.	ιες, ις, εες, εις.
III.	ευς.	εος, εως.	εϊ, ει.	εα.	ευ.	εε, η.	εοιν.	εες, εις.	εων.	ευσι.	εας, εις.	εες, εις.
IV.	ω.	οος, ους.	οϊ, οι.	οα, ω.	οι.	ω.	οιν.	οι.	ων.	οις.	ους.	οι.
V.	ας.	ατος, αος, ως.	ατι, αϊ, αι, ᾳ.	ας.	ας.	ατε, αε, α.	ατοιν, αοιν, ων.	ατα, αα, α.	ατων, αων, ων.	ασι.	ατα, αα, α.	ατα, αα, α.

6. Deſinentia in υς, gen. υος, in plurali nom. & voc. faciunt υες, υς acc. υας, υς.

7. Adjectiva trium terminationum ſic flectuntur:

Maſc.	ας.	εις.	ων.	ας.	υς.	ους.
Fem.	αινα.	εσσα.	ουσα.	α vel ασα.	εια.	ουσα.
Neutr.	αν.	εν.	ον.	αν.	υ.	ον.

duarum vero ſic:

Maſc. & Fem.	ης.	ων.	ις.	υς.	[illegible]	[illegible]
Neutr.	ες.	ον.	ι.	υ.	[illegible]	[illegible]

8. Comparativi deſinunt in τερος, Superlativi in τατος.

9. Pronomina, *Ego*, *Tu*, *Sui*, *Hic*, ita declinantur:

	S. n.	g.	d.	a.	D.n.& a.	g.& d.	P. n.	g.	d.	a.
Ego.	ἐγω.	ἐμȣ, μȣ.	ἐμοι, μοι.	ἐμε, με.	νω.	νῷν.	ἡμεις.	ἡμων.	ἡμιν	ἡμας.
Tu,	συ.	σȣ.	σοι.	σε.	σφω.	σφῷν.	ὑμεις.	ὑμων.	ὑμιν.	ὑμας.
Sui.		ȣ̔.	οἱ.	ἑ.	σφε.	σφιν.	σφεις.	σφων.	σφισι,	σφας.
Hic.	ȣ̔τος.	τȣτȣ.	τȣτῳ.	τȣτον.	τȣτω.	τȣτοιν.	ȣ̔τοι.	τȣτων.	τȣτοις.	τȣτȣς.
Hæc.	αὑτη.	ταυτης.	ταυτῃ.	ταυτην.	ταυτα.	ταυταιν.	αὑται.	τȣτων.	ταυταις.	ταυτας.
Hoc.	τȣτο.	τȣτȣ.	τȣτῳ.	τȣτο.	τȣτω.	τȣτοιν.	ταυτα.	τȣτων.	τȣτοις.	ταυτα.

Verbum.

10. Verba præter Vocem Activam & Paſſivam habent Mediam, latinis Deponentibus non abſimilem. Ultra latina Tempora addunt Aoriſtos, quos loco Præteriti, Imperfecti, & Præſentis uſurpant. Aoriſtus Aeolicus propemodum Modo noſtro Potentiali reſpondet. In Verbis conſideranda ſunt quatuor, Terminatio, Augmentum, Characteriſtica, & Penultima. Terminationem docebit Tabella Conjugationum: poſt quam de Penultimis dicam.

11. Augmentum Verba recipiunt ſui initio in Imperfecto, Præterito, Plusquamperfecto, Aoriſtis, & Paulo poſt Futuro. Aliud eſt ſyllabicum, aliud temporale: quorum illud Verbis a conſonante, iſtud a vocali initium ſumentibus adhibetur. Augmentum ſyllabicum eſt ε, cui in Præterito & Paulo poſt Futuro præponitur plerumque prima Verbi litera. e. g. τυπτω, *verbero:* ετυπτον, *verberabam:* τετυφα, *verberavi.* Si prima litera ſit ῥ, duplicatur id poſt ε ubique; ſi ϑ, φ, χ, præponitur literæ ε in Præterito τ, π, κ. e. g. ῥεω, *fluo:* ερρευσα, *fluxi.* ϑελω, *volo:* τεϑελημα, *volui.* φαινω, *oſtendo:* πεφαγκα, *oſtendi.* χαρασσω, *imprimo:* κεχαραχα, *impreſſi.* Plusquamperfecto ultra conſonantem Præteriti additur ε alterum: τετυφα, *verberavi:* ετετυφειν, *verberaveram.* Augmentum temporale mutat α & ε in η, ο in ω, αι in ῃ, οι in ῳ, αυ in ηυ, in quibusdam ε in ει, ευ in ηυ, ει in ῃ. Extra Indicativum jure ordinario ſolum Præteritum retinet augmentum. Compoſita plerumque augentur in medio, id eſt, poſt particulam præfixam, quæ ſi in vocalem deſinat, ea ab ε ſequente perſæpe eliditur. ut καταπινω, *abſorbeo:* κατεπινον, *abſorbebam.*

12. Pinax ſeu Tabella omnium Characteriſticarum pro Voce activa & paſſiva: nam Tempora Verbi medii cum activis fere conſentiunt. Dividuntur in ſex claſſes.

Præſ.

Digitized by Google

	Præſ. Imp. Aor. 2, & Fut. 2 act. & paſſ.	*Fut. 1 act. Aor. 1 act. & Aor. Æol.*	*Præt. Perf. & Pluſq. act.*	*Præt. Perf. & Pluſq. paſſ.*	*Aor. 1 paſſ. & Fut. 1 paſſ.*
I.	β. π. πτ. φ.	ψ.	φ.	μμ. ψ. πτ. φθ.	φθ.
II.	γ. κ. κτ. χ.	ξ.	χ.	γμ. ξ. κτ. χθ.	χθ.
III.	δ. τ. θ.	σ.	κ.	σμ. ς. στ. σθ.	σθ.
IV.	ζ. σσ. ττ.	ξ. σ.	χ. κ.	γμ. ξ. κτ. χθ vel σμ. σ. στ, σθ.	χθ. σθ.
V.	λ. μ. μν. ν. ρ.	λ. μ. ν. ρ.	κ. λκ. ρκ. γκ. μκ.	μ. στ. θ. vel λμ. λσ. λτ. λθ. vel ρμ. ρσ. ρτ. ρθ. &c.	νθ. λθ. ρθ. ρ.
VI.	*omnes vocales & diphthongi.*	σ.	κ.	μ. σ. τ. θ. vel σμ. σ. στ. σθ.	θ. vel σθ.

13. Tabula Conjugationis Verbi Activi.

		S. Ego.	Tu.	Ille.	D. Nos duo.	Vos duo.	Illi duo.	P. Nos.	Vos.	Illi.
Indicativi	Præſens.	ω	εις	ει.	—	ετον	ετον.	ομεν	ετε	ουσι.
	Imperf.	ον	ες	ε.	—	ετον	ετην.	ομεν	ετε	ον.
	Præter.	α	ας	ε.	—	ατον	ατον.	αμεν	ατε	ασι.
	Pluſq.	ειν	εις	ει.	—	ειτον	ειτην.	ειμεν	ειτε	εισαν.
	Aor. I.	α	ας	ε.	—	ατον	ατην.	αμεν	ατε	αν.
	Aor. II.	ον	ες	ε.	—	ετον	ετην.	ομεν	ετε	ον.
	Futur. I.	ω	εις	ει.	—	ετον	ετον.	ομεν	ετε	ουσι.
	Futur. II.	ῶ	εῖς	εῖ.	—	εῖτον	εῖτον.	οῦμεν	εῖτε	οῦσι.
Imperat.	Præſens.	—	ε	ετω.	—	ετον	ετων.	—	ετε	ετωσαν.
	Præter.	—	ε	ετω.	—	ετον	ετων.	—	ετε	ετωσαν.
	Aor. I.	—	ον	ατω.	—	ατον	ατων.	—	ατε	ατωσαν.
	Aor. II.	—	ε	ετω.	—	ετον	ετων.	—	ετε	ετωσαν.
Optativi	Præſens.	οιμι	οις	οι.	—	οιτον	οιτην.	οιμεν	οιτε	οιεν.
	Præter.	οιμι	οις	οι.	—	οιτον	οιτην.	οιμεν	οιτε	οιεν.
	Aor. I.	αιμι	αις	αι.	—	αιτον	αιτην.	αιμεν	αιτε	αιεν.
	Aor. II.	οιμι	οις	οι.	—	οιτον	οιτην.	οιμεν	οιτε	οιεν.
	Aor. Æol.	εια	ειας	ειε.	—	ειατον	ειατην.	ειαμεν	ειατε	ειαν.
	Futur. I.	οιμι	οις	οι.	—	οιτον	οιτην.	οιμεν	οιτε	οιεν.
	Futur. II.	οῖμι	οῖς	οῖ.	—	οῖτον	οίτην.	οῖμεν	οῖτε	οῖεν.
Conjunct.	Præſens.	ω	ῃς	ῃ.	—	ητον	ητον.	ωμεν	ητε	ωσι.
	Præter.	ω	ῃς	ῃ.	—	ητον	ητον.	ωμεν	ητε	ωσι.

Aor. I & II, ejuſdem terminationis cum Præſente & præterito.

Infinitiv. Præſ. ειν. Præt. εναι. Aor. I. αι. Aor. II. ειν. Futur. I. ειν. Fut. II. εῖν.

Particip. Præſ. ων, οντος. ουσα. ον, οντος. Præt. ως, οτος. υια. ος, οτος. Aor. I. ας, αντος. ασα. αν, αντος. Aor. II. ων, οντος. ουσα. ον, οντος. Fut. I. ων, οντος. ουσα. ον, οντος. Fut. II. ῶν, οῦντος. οῦσα. οῦν, οῦντος.

14. Tabula Conjugationis Verbi Paſſivi.

	S. Ego.	Tu.	Ille.	D. Nos duo.	Vos duo.	Illi duo.	P. Nos.	Vos.	Illi.
Indicativi Præſ.	ομαι	ῃ	εται.	ομεθον	εσθον	εσθον.	ομεθα	εσθε	ονται.
Imperfect.	ομην	ου	ετο.	ομεθον	εσθον	εσθην.	ομεθα	εσθε	οντο.
Præterit.	αι	αι	αι.	εθον	ον	ον.	εθα	ε	ται.
Plusquamperf.	ην	ο	ο.	εθον	ον	ην.	εθα	ε	ντο.
Aor. I.	ην	ης	η.	——	ητον	ητην.	ημεν	ητε	ησαν.
Aor. II.	ην	ης	η.	——	ητον	ητην.	ημεν	ητε	ησαν.
Futur. I.	ησομαι	ησῃ	ησεται.	ησομεθον	ησεσθον	ησεσθον.	ησομεθα	ησεσθε	ησονται.
Futur. II.	ησομαι	ησῃ	ησεται.	ησομεθον	ησεσθον	ησεσθον.	ησομεθα	ησεσθε	ησονται.
Paulo poſt Fut.	ομαι	ῃ	εται.	ομεθον	εσθον	εσθον.	ομεθα	εσθε	ονται.
Imperativi Præſ.	——	ου	εσθω.	——	εσθον	εσθων.	——	εσθε	εσθωσαν.
Præterit.	——	ο	ω.	——	ον	ων.	——	ε	ωσαν.
Aor. I.	——	ητι	ητω.	——	ητον	ητων.	——	ητε	ητωσαν.
Aor. II.	——	ηθι	ητω.	——	ητον	ητων.	——	ητε	ητωσαν.
Optativi Præſ.	οιμην	οιο	οιτο.	οιμεθον	οισθον	οισθην.	οιμεθα	οισθε	οιντο.
Præterit.	ημην	ηο	ητο.	ημεθον	ησθον	ησθην.	ημεθα	ησθε	ηντο.
Aor. I & II.	ειην	ειης	ειη.	——	ειητον	ειητην.	ειημεν	ειητε	ειησαν.
Fut. I & II.	ησοιμην	ησοιο	ησοιτο.	ησοιμεθον	ησοισθον	ησοισθην.	ησοιμεθα	ησοισθε	ησοιντο.
Paulo poſt Fut.	οιμην	οιο	οιτο.	οιμεθον	οισθον	οισθην.	οιμεθα	οισθε	οιντο.
Conjunct. Præſ.	ωμαι	ῃ	ηται.	ωμεθον	ησθον	ησθον.	ωμεθα	ησθε	ωνται.
Præterit.	ωμαι	ῃ	ηται.	ωμεθον	ησθον	ησθον.	ωμεθα	ησθε	ωνται.
Aor. I & II.	ω	ῃς	ῃ.	——	ητον	ητον.	ωμεν	ητε	ωσι.

Infinitivi Præſ. εσθαι. Præt. αι. Aor. I. ηναι. Aor. II. ηναι. Fut. I. ησεσθαι. Fut. II. ησεσθαι.
Paulo poſt Fut. εσθαι.

Particip. Præſ. ομενος. ομενη. ομενον. Præt. ενος. ενη. ενον. Aor. I & II. εις, εντος. εισα, εν, εντος.
Fut. I & II. ησομενος. ησομενη. ησομενον. Paulo poſt Fut. ομενος, ομενη. ομενον.

15. Tabula Conjugationis Verbi Medii.

		S. Ego.	Tu.	Ille.	D. Nos duo.	Vos duo.	Illi duo.	P. Nos.	Vos.	Illi.
Indicativi	Præſens.	ομαι	ῃ	εται.	ομεθον	εσθον	εσθον.	ομεθα	εσθε	ονται.
	Imperfect.	ομην	ου	ετο.	ομεθον	εσθον	εσθην.	ομεθα	εσθε	οντο.
	Præterit.	α	ας	ε.	——	ατον	ατον.	αμεν	ατε	ασι.
	Plusquamp.	ειν	εις	ει.	——	ειτον	ειτην.	ειμεν	ειτε	εισαν.
	Aor. I.	αμην	ω	ατο.	αμεθον	ασθον	ασθην.	αμεθα	ασθε	αντο.
	Aor. II.	ομην	ου	ετο.	ομεθον	εσθον	εσθην.	ομεθα	εσθε	οντο.
	Fut. I.	ομαι	ῃ	εται.	ομεθον	εσθον	εσθον.	ομεθα	εσθε	ονται.
	Fut. II.	ουμαι	ῇ	ειται.	ουμεθον	εισθον	εισθον.	ουμεθα	εισθε	ουνται.
Imperativi	Præſ.	——	ου	εσθω.	——	εσθον	εσθων.	——	εσθε	εσθωσαν.
	Præter.	——	ε	ετω.	——	ετον	ετων.	——	ετε	ετωσαν.
	Aor. I.	——	αι	ασθω.	——	ασθον	ασθων.	——	ασθε	ασθωσαν.
	Aor. II.	——	ου	εσθω.	——	εσθον	εσθων.	——	εσθε	εσθωσαν.

S. Ego.

	S. Ego.	Tu.	Ille.	D. Nos duo.	Vos duo.	Illi duo.	P. Nos.	Vos.	Illi.
Optativi Præſ.	οιμην	οιο	οιτο.	οιμεθον	οισθον	οισθην.	οιμεθα	οισθε	οιντο.
Præterit.	οιμι	οις	οι.	——	οιτον	οιτην.	οιμεν	οιτε	οιεν.
Aor. I.	αιμην	αιο	αιτο.	αιμεθον	αισθον	αισθην.	αιμεθα	αισθε	αιντο.
Aor. II.	οιμην	οιο	οιτο.	οιμεθον	οισθον	οισθην.	οιμεθα	οισθε	οιντο.
Fut. I. & II.	οιμην	οιο	οιτο.	οιμεθον	οισθον	οισθην.	οιμεθα	οισθε	οιντο.
Conjunctivi Præſ.	ωμαι	ῃ	ηται.	ωμεθον	ησθον	ησθον.	ωμεθα	ησθε	ωνται.
Præterit.	ω	ῃς	ῃ.	——	ητον	ητον.	ωμεν	ητε	ωσι.
Aor. I. & II.	ωμαι	ῃ	ηται.	ωμεθον	ησθον	ησθον.	ωμεθα	ησθε	ωνται.

Infinit. Præſ. εσθαι. Præt. εναι. Aor. I. ασθαι. Aor. II. εσθαι. Fut. I. εσθαι. Fut. II. εισθαι.

Particip. Præſ. ομενος. ομενη. ομενον. Præt. ως, οτος. υια. ος, οτος. Aor. I. αμενος. αμενη. αμενον. Aor. II. ομενος. ομενη. ομενον. Fut. I. ομενος, ομενη. ομενον. Fut. II. ουμενος. ουμενη. ουμενον.

Vides, Præſens & Imperfectum Medii, etſi ſenſu Activa, terminatione ubique cum Paſſivo convenire.

16. Penultima nonnunquam mutatur, hoc modo:

In Præterito Verborum quintæ Claſſis Penultima Thematis ε vel ει mutatur in α.

In Aoriſto primo eorundem α & αι in η, αι in α.

In Aoriſto ſecundo αι, αυ, ε, ει, ω, in α, nonnunquam ει in ι, ευ in υ, ου in ο. Si ſequantur duæ conſonantes, omittitur altera, ut τυπτω, ετυπον. Adde in IV Claſſe Verba illa, quæ Characteriſticam Futuri habent, ξ, hic ejus loco acquirere γ, quæ vero σ, hic habere δ.

In Futuro primo Verborum quintæ Claſſis αι fit α, ει fit ε. In Verbis ſextæ Claſſis α & ε plerumque in η tranſit, idque etiam in Præteritis, Plusquamperfectis, & Aoriſtis primis omnium Vocum ſervat.

In Paſſivo Præterito & Aoriſto primo ερ ſæpe in ρα mutatur.

In Præterito Medii αι in η vel η, ει in οι, item ε & ει in ο. Obſerva, Characteriſticam hujus Præteriti eandem eſſe, quæ Aoriſti ſecundi.

17. Verba VI Claſſis in αω, εω, & οω, contrahi ſolent in Præſenti & Imperfecto per omnes Modos, hac ratione:

αο & αω contrahitur in ω.
α cum alia quacunque vocali, in α.
εε in ει, εο in ου, ante alias vocales abjicitur.
ι ſubſcribitur. e. g. τιμαοιμι, τιμῳμι, *honorem.*
οε, οο, οου, in ου.
οη, & οω, in ω.
οῃ, οι, & οει, in οι, ſed in Infinitivo οειν in ουν.
υ ſemper abjicitur.

 18. La-

18. Laborioſis ambagibus Verborum in μι torquere te, Lector, nolo: quæ ex illis inuſitata ſunt, ſine diſpendio ignorare te patior; quæ uſitata, ope Lexici, de quo poſtea, & facili conjectura aſſequi licebit.

Conſtructio.

19. Apoſtrophus (') eſt ſignum omiſſæ vocalis aut diphthongi in fine vocabuli, cum ſequens a vocali vel diphthongo inchoatur. *βȣλομ' εγω*, pro *βȣλομαι*, *volo ego.* Si ſequens vocabulum notetur ſpiritu aſpero, & vox apoſtropho eliſa deſinat in π, κ, τ, mutatur π in φ, κ in χ, & τ in ϑ. *νυχϑ' ὁλην*, pro *νυκτα*, *totam noctem.*

20. Interpunctio cum latina convenit, niſi quod noſtrum colon (:) aut hypocolon (;) per punctum ſupra lineam exprimunt, & pro noſtro interrogandi ſigno (?) uſurpant id, quod nobis hypocolon eſt.

21. Quæ literis ι & ε finiuntur, euphoniæ gratia ſæpe ν recipiunt, ſi vocalis aut interpunctio major ſequatur.

22. Articulus ſæpe ſumitur ſubſtantive. *τα Πλατωνος*, *Platonis libri.* *τα εμȣ*, *res meæ.* *ὁ Φιλιππȣ*, *Philippi filius.* *οἱ εξω*, *externi*, *qui foris ſunt.* *τα εφ' ημιν*, *quæ in noſtra ſunt poteſtate*, *quæ in nobis ſita ſunt.*

23. Nominativus pro Vocativo, Atticiſmus eſt.

24. Subſtantiva nonnunquam omittuntur. *καϑ' ἑκαςην*, *quotidie*, *unaquaque*, nimirum *die.* *τῃ αυϱιον*, *cras*; *τῃ σημεϱον*, *hodie*; *τῃ χϑες*, *heri*; intellige *ἡμεϱᾳ*, *die* craſtino, præſente, heſterno.

25. Ablativum noſtrum abſolute poſitum fere Genitivo efferunt; Ablativum Inſtrumenti, Cauſſæ, ac Modi, plerumque Dativo. Tempus, ſive per *quando*, ſive per *quamdiu* interrogetur, Accuſativum, Genitivum, Dativum admittit. Locum aliquando ſyllabis Subſtantivo affixis deſignant. e. g. ab *ȣϱανος*, *cœlum*, fit *ȣϱανοϑεν*, *ȣϱανοϑε*, *de cœlo*, *ȣϱανοϑι*, *in cœlo.* ſic *αϑηνησι*, *Athenis*, *αϑηναζε*, *Athenas.*

26. Adjectivum neutrum cum articulo ſæpe ſubſtantive accipiendum eſt. *το αληϑες*, *veritas.* Adjectivum vero neutrum ſine articulo pro adverbio ſæpiſſime ponitur. *καλον*, *belle*, *bene.* *ταχιςα*, *celerrime.* deſinunt & in *ακις*, ſicque in adverbium transeunt. *πλειςακις*, *ſæpiſſime.*

27. Adjectiva, quæ ſcientiam, dignitatem, copiam, communionem, deſiderium, curam, & his contraria ſignificant; itemque comparativa, & quæ principio α privativum habent, aut in κος deſinunt, vel pretium, diverſitatem, & ordinem numeri denotant, Genitivo junguntur. *οινȣ μεςος*, *vino plenus.* *αναξιος αινȣ*, *indignus laude.* *μειζων μȣ δακτυλῳ*, *major me*, *uno digito.*

Digitized by Google

gito. επιθυμιων ανεϰατης, *cupiditatibus haud imperans.* ȣδενος δευτερος, *nulli ſecundus.*

28. Compoſita ex συν & ὁμȣ Dativum poſcunt.

29. Ubi Latini Pronomina ponunt poſſeſſiva, *meus*, *tuus*, *ſuus*, *noſter*, *veſter*, Græci fere primitiva & demonſtrativum uſurpant. πατηρ ἡμων, *pater noſter.* ὁ οικος σȣ, *domus tua.* εν ταις καρδιαις αυτων, vel ἁυτων, *in cordibus ſuis.*

30. Relativa nonnunquam Subſtantivi ſui præcedentis caſum ſequuntur. περι παντων, ὡν (pro ἁ) ηρξατο Ιησȣς ποιειν τε και διδασκειν. *de omnibus, quæ cœpit Jeſus facere & docere.*

31. Verba aliquando geminantur. εσι γραφων, *eſt ſcribens*, id eſt, *ſcribit.* ſic & τυγχανω, γινομαι, ὑπαρχω, & φυω Verbis adduntur. εχω γραφειν, *ſcripſi.* μελλω γραφειν, *ſcribam.*

32. Verbum ſingularis numeri paſſim jungitur Nominativo plurali.

33. Verba ſentiendi, & omnium ſenſuum, accuſandi, abſolvendi, admirandi, aberrandi, appetendi, æſtimandi, abundandi & egendi: abſtinendi, cedendi, conſequendi & privandi, contemnendi & negligendi, curandi, deſinendi & incipiendi, dimittendi & parcendi, diſcrepandi & diſtandi, dominandi, excellendi, & ſuperandi, emendi, fruendi, liberandi, participandi, petendi, prohibendi, ſeparandi, & Compoſita ex απο, εκ, & μετα Genitivo gaudent.

34. Verba adorandi, conſervandi, hortandi, jubendi, occurrendi, precandi, pugnandi, reprehendendi, ſequendi, utendi, & Compoſita ex αντι, εν, επι, παρα, περι, προς, συν & υπο, Dativum poſcunt.

35. Verba adulandi, benefaciendi, miſerendi, nocendi, Accuſativo junguntur.

36. Paſſiva cum Dativo conſtruuntur, vel beneficio præpoſitionis cum Genitivo.

37. Infinitivus cum articulo ſervit inſtar Gerundii, vel Subſtantivi. τȣ τυγχανειν, *potiundi gratia.* εν τω λαλειν, *in medio ſermone.* μετα το δειπνειν, *poſt cœnam.*

38. Particulas ὡςε & ὡς, *ita ut*, ſequitur Infinitivus.

39. Participia ſæpe latini Infinitivi loco adhibentur. παυȣ δακρυων, *deſine flens*, id eſt, *flere.*

40. Latinorum *dus*, *da*, *dum*, ſupplent Verbalia in εον, oriunda à Præterito paſſivo, rejecto ejus augmento. γραπτεον μοι λογον, *ſcribenda eſt*

eſt mihi oratio, a γεγραπται. Declinantur etiam Verbalia in modum Adjectivorum, τεος, τεα, τεον.

41. In quos caſus Verba beneficio Præpoſitionum transeant, dicere non eſt neceſſe, cum Præpoſitionum omnium regimina ſatis indicentur in Lexico, de quo jam memorandum eſt.

De Uſu Lexici.

42. Ad finem, qui a nobis hic quæritur, idoneum præ cæteris eſt Lexicon Cornelii Schrevelii, quippe quod vocabulis formatis plenum, linguæ græcæ tirones innumeris difficultatibus expedit, multoque magis legentibus, quam componentibus ſcriptum eſt. Quoniam tamen petere nemo ſanus poteſt, ut libro tantillo copioſiſſimi illius ſermonis græci vocabula ſingula contineantur: admonebo breviter, qua ratione ex iis, quæ recenſet, perveniri ad omiſſorum notitiam poſſit.

43. Compoſita, quibus præ populis aliis abundant Græci, quoties deſiderabuntur, redeundum ad ſimplicia erit: quæ ut apte ſecerni ab incipientibus poſſint, Catalogus deinde Particularum addetur, a quibus initium fieri Compoſitorum ſolet. Multa vero Compoſita non particulam aliquam, ſed Subſtantivum aut Adjectivum priore ſui parte collocatum habent, ut λογοδαιδαλος. earum vocum utramque ſi ſeorſum indages, ſenſus nullo negotio innoteſcet. λογος *verbum* eſt, Δαιδαλος artifex: λογοδαιδαλος ergo *verborum faber*.

44. Si Verbum, quale petis, non reperias, præfige vel detrahe augmentum (§ 11), ſive ſyllabicum, ſive temporale e.g. γεγραφα non occurret, ſed γραφω invenies. ησιμωκα non habet Schrevelius: at αισιμοω, *inſumo*, *impendo*, habet.

45. Sæpe facilis eſt divinatio ex cognatis. Non exponit Schrevelius, quid ſit πυρσευω, αναβασις, συνεχες. ſed Πυρσος, inquit, *fax* eſt, Αναβας *aſcendens*, Συνεχεως *aſſidue*. Proclive eſt hinc ſentire, quid ſuperiora illa ſibi velint, nempe, *facem præfero*, *aſcenſio*, *aſſiduum* ſive *aſſidue*. Si poſt hæc omnia unum aliquando vocabulum e ſexcentis non deprehendas, græcæ linguæ ubertati id condonandum erit, ſenſui non admodum obfuturum, &, ſi res mereri videbitur, e Lexico abundantiore petendum.

46. Numeri arithmetici ſunt ipſæ literæ alphabeti, quarum valorem ad cujusque literæ initium Schrevelius docet. Adde tantum ſigna ϛ & ϟ, quorum illud 6, hoc 90 ſignificat. Jam ſatis comparatus, Amice Lector, ad Exercitationem transgredere, omiſſis, quæ hic interjicio.

Poetica.

Poetica.

47. Mira eſt poetarum licentia in literis mutandis, recidendis, addendis. Paſſim diphthongos ſolvunt, α pro η, η pro α, ω pro ο, imo & pro ε ſcribunt, augmenta Verborum revellunt, literas metri cauſſa duplicant, ε vocabulis præfigunt aut interponunt; eadem audacia ab Lectore exponendi, qua ſcripſere.

48. In Declinationibus Nominum pariſyllabis Genitivum ſingularem ſæpe formant in ω, αω, εω, οιο, pluralem in αων & εων, Dativum pluralem in αισι, ησι, οισι. Syllabam φι caſibus omnibus affluunt. Dativum pluralem quintæ in εσι & εσσι finiunt. Incrementum ε per totam tertiam Contractarum in η mutant.

49. In Pronominibus, præter uſitatas formas (§ 9), & eas, quas ſuo loco Schrevelius explicat, etiam has ſibi finxere:

Ego. εμεο, μεο, μευ, *mei.* μοι, εμοιγε, *mibi.* ἡμεις, *nos.* ἁμεων, *noſtri.* ἡμεας, ἡμμεας, *nos.*
Tu. σεο, *tui.* ὑμεις, ὑμεας, *vos.* ſic & in ceteris caſibus. In ſingulari ubique additur γε.
Sui. ἑο, ἑοθεν, *ſui.* οἱ, *ſe.* σφωϊ, *ſibi duobus.* σφε, *ſe duos.* σφεας, σφεις, *ipſi.* σφω, *ſibi ipſis.*

In Poſſeſſivis eadem libertas, quæ in Primitivis, unde naſcuntur. Demonſtrativo ὅτος ubique ι adjiciunt.

50. Verborum Imperfecta & Aoriſtos formant in σκον. σκες, σκε &c. Augmentum Præteriti alienis etiam Temporibus & omnibus Modis addunt. κ, σ, τ, ante incrementa & ultimas ſyllabas omittunt. Pro Imperativo Genitivum pluralem Participii uſurpant. Terminationes εν, εθα, α, ησαν, mutant in εν, εθα, εο, εν. Interponunt α ante ultimas ſyllabas. Verba in μι fingunt, præfixo ι, & ante ι reduplicatione primæ literæ facta.

51. CATALOGUS PARTICULARUM,

quæ græcis vocabulis præfiguntur.

Α - βαρης, non oneroſus.
αμφ - επω, circumcirca perſequor.
αμφι - βαινω, circumeo.
αν - αιρεω, tollo.
ανα - πνεω, reſpiro.
ανθ - ιςημι, reſiſto.
αντ - αξιος, æqualis pretii.
αντι - κειμαι, opponor.
απ - ερχομαι, abeo, exeo.
αποθνησκω, morior.
αφ - αιρεω, aufero.
δι - ερχομαι, transeo. δι - πος, bipes.
δια - συρω, diſtraho.
δυς - εργος, piger ad opus.

O εγ-

εγ - γλυφω, *inſculpo.*
εις - αγω, *introduco.*
εκ - χεω, *effundo.*
ελ - λειπω, *relinquo.*
εμ - παιζω, *illudo.*
εν - τελλομαι, *jubeo.*
εξ - ωθεω, *expello.*
εσ - αγειρω, *congrego.*
ευ - οδοω, *proſperum iter præbeo.*
ἡμι - ωριον, *ſemibora.*
καθ - ευδω, *dormio.*
κατ - αρκεω, *ſufficio.*
κατα - ϛελλω, *reprimo,*
μεθ - επω, *inveſtigo.*
μετ - αλλαττω, *transmuto.*
μετα - ϛρεφω, *converto.*
ὁμο - θρονος, *particeps ſolii.*
παρ - αιθυσσω, *quatefacio.*
παρα - κλαιω, *juxta fleo.*
περι - ζωννυμι, *præcingo.*
προ - φθανω, *prævenio.*
προσ - πηγνυμι, *affigo.*
συ - ζητεω, *diſputo.*
συγ - καθιζω, *una colloco.*
συλ - λεγω, *colligo.*
συμ - πορευομαι, *una proficiſcor.*
συν - θλιβω, *comprimo.*
συρ - ραπτω, *conſuo.*
τρι - κεφαλος, *triceps.*
ὑπ - ακȣω, *obedio.*
ὑπερ - νικαω, *pluſquam vinco.*
ὑπο - πιπτω, *decido, delabor.*
ὑφ - ορασμαι, *ſuſpectum habeo.*

EXERCITATIO,

Diogenis Apophthegmata,

Ex Diogene Laertio in Vita.

[1] Αλȣς [2] και [3] πωλȣμενος [4] ηρωτηθη [5] τι [6] οιδε [7] ποιειν· [8] απεκρινετο, [9] Ανδρων [10] αρχειν. [11] και [12] προς [13] τον [14] κηρυκα, [15] Κηρυσσε, [16] εφη, [17] ει [18] τις [19] εθελοι [20] δεσποτην [21] ἀυτῳ [22] πριασθαι. [23] Κωλυθεις [24] καθιζεσθαι, [25] ȣδεν [26] εφη [27] διαφερειν, [28] και [29] γαρ [30] τȣς [31] ιχθυς, [32] ὁπως [33] αν [34] κεοιντο, [35] πιπρασκεσθαι.

1) L. (ita brevitatis ergo Schrevelii Lexicon indicabo) *captus.*
2) L. *et.*
3) L. Πωλεω, *vendo.* Participium Præſentis Paſſivi (§ 14.) πωλεομενος. Verba in εω (§ 17) contrahunt εο in ȣ. ergo πωλȣμενος, *dum venditur.*
4) L. ηρωτα ab ερωταω, *interrogo.* θ eſt Characteriſtica ſextæ Claſſis, ad quam Ver-

Verbum hoc pertinet (§ 12) in Aor. 1. Paſſivo. hujus tertia perſona ſingularis (§ 14) in Indicativo deſinit in η. ergo, *interrogatus eſt*.

5) L. *quid?*

6) L. *novi*, *noſti*, *novit*.

7) L. ποιει, *facit*, a ποιεω. Id in Infinitivi activi Tempore Præſenti (§ 13) facit ποιεειν, & (§ 17) ε abjicitur ante ει. ergo ποιειν, *facere*. Punctum ſupra lineam (§ 20) eſt colon.

8) L. απεκρινατο, 3 ſing. Aor. I med. ab *reſpondeo*. Ut Aoriſtus primus (§ 15) in ατο, ita proximus ei Aoriſtus ſecundus deſinit in ετο, eſtque ſenſus utriusque idem. *reſpondit*.

9) L. ανδρος, gen. ſing. ab ανηρ, *vir*. terminatio ων (§ 4) eſt nota Genitivi pluralis. ergo, *virorum*.

10) L. in Αρχει, αρχειν præſ. inf. act. ab αρχω, *impero*. Itaque narrationis hæc eſt ſeries: *Cum eſſet captus, & venderetur, interrogatus eſt, quid opificii noſſet*. (nam Conjunctivus noſter ſæpiſſime Græcis fit Indicativus.) *reſpondit*, *Hominibus imperare*. Verba dominandi (§ 33) Genitivum regunt.

11 & 12) L. *&*, *ad*.

13) articulus maſcul. (§ 3) accuſ. ſing.

14) L. Κηρυξ, υκος, *præco*. Eſt quintæ ſimplicium, quia incrementum habet (§ 4.) ac proin accuſativum ſingularem indicat, qui in ea Declinatione per-α terminatur. *præconem*.

15) L. Κηρυσσω, *prædico*, *publico*. Imperativi act. Præſ. (§ 13) in ε. *prædica*, *proclama*. 16) L. *dixit*.

17) L. *ſi*. 18) L. *aliquis*. 19) L. *velit*. 20) L. Δεσποτης, dominus. Primæ ſimpl. (§ 4) accuſ. ſing. *dominum*. 21) L. *ſibi ipſi*. 22) L. in Πριαμαι, *emere*. *Et ad præconem, Clama, inquit, nunquis velit ſibi dominum emere.*

23) L. in Κωλυω, *probibeo*, εκωλυθην, Aor. I paſſ. rejecto augmento ε, quia extra Indicativum (§ 11) & terminatione εις (§ 14) ex Particip. Aor. I aſſumpta, prodit κωλυθεις, *probibitus*. 24) L. Καθιζω, *ſedeo*. εδαι (§ 15) Præſ. Inf. Medii. *ſedere*.

25) L. *nullum*. ſive *nibil*. 26) ut n. 16. 27) L. Διαφερει, *intereſt*, *refert*. ειν (§ 13) Præſ. Inf. Act. *intereſſe*.

28 & 29) L. *nam &*. 30) articulus maſc. (§ 3) accuſ. plur. 31) L. *piſcis*. υς pro υας contractum (§ 6) accuſ. plur. *piſces*. 32) L. *quomodo*. 33) L. conjunctio expletiva. Latino more dicas, *quomodocunque*. 34) L. in Κειται, κειτο, *jacuerit*. nimirum ex Præſenti Opt. Med. (§ 15), cujus ultima

 per-

perſona in *αυτο.* ergo, *jacuerint.* 35) L. Πιπρασκω, *vendo.* ειδαι (§ 14) Præſ. Inf. Paſſ. *vendi. Probibitus ſedere, nibil ajebat intereſſe: nam & piſces, quomodocunque jacuerint, vendi.*

36 37 38 39 40 41 42 43 44 45
Εισαγαγοντος τινος αυτον εις οικον πολυτελη και κωλυοντος πτυσαι, επειδη
46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56
εχρεμψατο, εις την οψιν αυτȣ επτυσεν, ειπων, χειρονα τοπον μη ευρηκεναι.

36) L. in *εισαγαγη*, eſſe hunc Aor. II Conj. Act. ab *introduco.* *οντος* (§ 13) Genitivus Participii ab eodem Aoriſto. Genitivus hic abſolute poſitus (§ 25) eſt noſter Ablativus. ergo, *introducente.* 37) L. Τις, *τινος*, *aliquis, quidam. quodam.* 38) L. *αυτος*, *ipſe.* Tertiæ ſimpl. (§ 4) acc. ſing. *ipſum.* 39) L. *in.* 40) *οικος*, *domus.* Tertiæ ſimpl. (§ 4) accuſ. ſing. *domum.* 41) L. *πολυτελης*, *pretioſus.* Primæ Contractarum (§ 5) accuſ. ſing. *perornatam.*

42) L. &. 43) L. Κωλυω, *probibeo.* *οντος* (§ 13) Particip. Præſ. Act. in Genitivo (§ 25) abſolute poſito. *probibente.* 44) L. Πτυω, *exſpuo.* *σ* in Verbis ſextæ Claſſis (§ 12) eſt Characteriſtica Aoriſti primi, qui (§ 13) *αι* habet in Inf. *exſpuere.* 45) L. *poſtquam.* 46) L. Χρεμπτομαι, *ſcreo*, *πτ*, Characteriſtica Verborum primæ Claſſis (§ 12) in Aor. primo facit ψ. *ατο* (§ 15) Aor. I Med. *ſcreaverat.*

47) L. *in.* 48) articulus fem. (§ 3) accuſ. ſing. Articulos, ſatis jam notos, deinceps omitto. 49) L. Οψις, *vultus*, *facies.* Secundæ Contr. (§ 5) accuſ. ſing. *faciem.* 50) L. *αυτος*, *ipſe.* Tertiæ ſimpl. (§ 4) gen. ſing. *ipſius.* 51) Si *ε* augmentum rejeceris (§ 44), invenies Πτυω, de cujus Aoriſto I dictum eſt n. 44. *ε* (§ 13) terminatio Aor. I Ind. Act. *ν* euphonicum (§ 21.) *exſpuit.*

52) L. in Ειπω, *dicens.* 53) L. in *χειρον*, *χειρονος*, *pejoris.* accuſ. ſing. quintæ ſimplicium (§ 4), quæ ex incremento agnoſcitur. 54) L. Τοπος, *locus.* Tertiæ ſimpl. (§ 4) acc. ſing. *locum.* 55) L. *non.* 56) L. *reperire.* Collige: *Introducente eum quodam in domum perornatam, & vetante ſpuere, cum ſcreaſſet, in os bominis exſpuit, dicens, pejorem ſe locum baud reperiſſe.*

57 58 59 60 61 62 63 64
Φωνησας ποτε, Ιω ανθρωποι, συνελθοντων καθικετο τη βακτηρια, ειπων,
65 66 67 68
ανθρωπȣς εκαλεσα, ȣ καθαρματα.

57) L. Aor. I part. act. a *voco. cum vocaſſet, cum clamaſſet.* 58) L. *aliquando.* 59) L. *beu!* Narratio ipſa docet, hic interpretandum eſſe *beus.* 59) L. Ανθρωπος, *bomo.* Tertiæ ſimpl. (§ 4) Voc. plur. *bomines!*

61) L.

Digitized by Google

61) L. in συνελθεν, gen. plur. Aor. II part. act. a *convenio.* *cum conveniſſent.* 62) L. *percuſſit.* 63) L. *baculus.* Secundæ ſimpl. (§ 4) dat. ſing. Dativus Inſtrumenti (§ 25). *baculo.*

64) ut n. 52. 65) ut n. 60. accuſ. pl. *homines.* 66) L. in εκαλεσε, *vocavit.* Sed hic prima perſona, quia in α (§ 13). *vocavi.* 67) L. *non.* 68) L. non habet. ſed ex cognato Καθαρμος, *purgatio*, facile intelligitur, *purgamenta* dici. *Cum exclamaſſet, Heus homines! convenientes baculo percuſſit dicens, Homines vocavi, non purgamenta.*

69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81
Προς τους ειποντας, Γερων ει, και λοιπον ανες, Τι δε, εφη, ει δολιχον εδραμον,
82 83 84 85 86 87 88 89 90
προς τῳ τελει εδει με ανειναι, και μη μαλλον επιτειναι;

69) L. προς cum accuſativo, *ad.* 70) ut n. 52. ſed hic accuſativus plur. (§ 4) ab genitivo Participii οντος, (§ 13). *dicentes.* 71) L. *ſenex.* 72) L. *es.* 73 & 74) L. *& quod ſupereſt, & deinceps.* 75) L. *remitte.*

76 & 77) L. *Quid autem?* 78) L. *dixit.* 79) L. *ſi.* 80) L. *ſpatium* 12 *aut* 24 *ſtadiorum.* acc. ſing. 81) L. *cucurri.* 82) L. προς cum dativo, *ad, apud.* 83) L. dat. a *finis. ad finem.* 84) L. *oportebat.* Indicativus græcus pro latino Conjunctivo. 85) *me.* (§ 9.) 86) L. *remiſiſſe.* 87-89) L. *& non magis.* 90) L. Επιτεινω, *intendo.* Characteriſtica Verbi quintæ Claſſis (§ 12) in Aor. I Act. qui terminationem αι (§ 13) habet in Inf. *intendere.* Signum (;) interrogandi (§ 20.) *Ad dicentes, ſenex es, remitte jam aliquando. Quid enim, inquit, ſi in ſtadio cucuriſſem, ad finem oportebatne me remittere, an non potius contendere?*

91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Προς τους ἑρπυσαντας επι την τραπεζαν μυς, Ιδου, φησι, και Διογενης παρασιτους
101
τρεφει.

91) L. προς cum accuſativo, *ad.* 92) L. Ερπυζω, *ſerpo, repo, vado.* σ in Verbo quartæ Claſſis (§ 12) Characteriſtica Aoriſti primi, qui (§ 13) αντος habet in ejusdem Aoriſti Participio. ας (§ 4) in quinta ſimpl. eſt accuſ. plur. *adrepentes, accedentes.* 93) L. επι cum accuſ. *adverſus.* 94) L. *menſa.* Secundæ ſimpl. (§ 4) acc. ſing. *menſam.* 95) L. *mus.* Contractus accuſativus pl. (§ 6) *mures.*

96) L. *Ecce.* 97) L. *dicit.* 98 & 99) L. *& Diogenes.* 100) L. non habet. Divide ergo (§ 43) & in Σιτος reperies παρασιτὸς, *adulator*, ſeu *paraſitus*

 Tertiæ

Tertiæ ſimpl. (§ 4) acc. pl. *paraſitos.* 101) L. Τρεφω, *nutrio.* ει (§ 13) Præſ. Ind. Act. *Ad accedentes contra menſam* ſuam *mures, Hem, inquit, & Diogenes paraſitos alit.*

102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112
Εκ του βαλανειου εξιων, τῳ μεν πυθομενῳ ει πολλοι ανθρωποι λουνται, ηρνησατο·
113 114 115 116 117 118
τῳ δε, ει πολυς οχλος, ὡμολογησε.

102) L. *ex.* 103) L. *balneum* εκ regit genitivum, ut habet L. in *ex.* 104) L. non habet. Divide (§ 43) & L. in ων docebit, eſſe id Part. Aor. II. ab *eo.* εξ (§ 51) eſt *e* vel *ex. exiens.* 106) L. *quidem.* 105 & 107) L. πυθομενος. *quærens* Tertiæ ſimpl. (§ 4) dat. ſing. *quærenti.* 108) L. *an.* 109) L. in πολυς, gen. a *multus.* πολλοις, *multis.* ſic & πολλοι (§ 4) *multi.* 110) ut n. 60 & 65. Nom. plur. (§ 4.) *homines.* 111) L. Λουμαι, pro Λουομαι, *lavor.* ſic & λουνται, pro λουονται, Præſ. Ind. Paſſ. (§ 14). *lavantur.* More græco Indicativus pro Conjunctivo. 112) L. non habet. Rejice (§ 44) augmentum temporale, & (§ 11) pro η quære α. L. in Αρνεομαι, *negavit.*

114) L. *autem.* 113) intellige, *quærenti*, ex n. 105 & 107. 115) L. *an.* 116) L. *multus.* 117) L. *turba. multa turba.* 118) L. *confeſſus eſt. E balneo exiens, quærenti; an multi homines lavarentur, negavit; at roganti, multane turba, confeſſus eſt.*

119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130
Προς τον πυθομενον, ποιᾳ ὡρᾳ δει αριϛαν, Ει μεν πλουσιος, εφη, όταν θελῃ·
131 132 133 134 135
ει δε πενης, όνταν εχῃ.

119) ut n. 69. 120) ut n. 107. accuſ. ſing. 121) L. qualis. Secundæ ſimpl. (§ 4) dat. ſing. Eſt autem Dativus Temporis (§ 25.) 122) L. *hora.* Dativus, ut n. præcedente. *qua hora.* 123) L. *oportet.* 124) L. Αριϛαω, *prandeo.* Inf. Act. Præſ. ειν (§ 13) facit αριϛαειν. contractum (§ 17) αριϛᾳν, quia ι ſubſcribitur. *prandere.*

125-128) L. *ſi quidem dives, dixit.* 129) L. *cum.* 130) L. Θελω, *volo.* ῃ (§ 13) Præſ. Conj. Act. *vult, voluerit, velit.* Punctum ſupra lineam (§ 20) pro noſtro hypocolo. 131-134) L. *ſi vero pauper, cum.* 135) L. Εχω, *habeo.* ut n. 130. *Ad interrogantem, qua hora oporteret prandere, ſi quidem dives, inquit, cum voluerit; ſin pauper, cum habuerit.*

Τον

136 137 138 139 140 141 142 143
Τον κιθαρῳδον αει καταλειπομενον ὑπο των ακροατων ησπασατο, Χαιρε αλεκτωρ.
144 145 146 147 148 149 150 151 152
τῳ δε ειποντος, δια τι; ὁτι, εφη, ᾳδων παντας εγειρεις.

136) L. *citharœdus.* Tertiæ ſimpl. (§ 4) acc. ſing. 137) L. *ſemper.* 138) L. Καταλειπω, *relinquo.* ομενος (§ 14) Particip. Præſ. Paſſ Caſus (§ 4) eſt accuſ. ſing. *eum qui relinquebatur.* 139) L. *a*, cum genit. 140) L. in Ακροατηριον, *auditor.* Primæ ſimpl. (§ 4) gen. pl. *ab auditoribus.* 141) L. non habet. Quære, ut n. 112. L. Ασπαζομαι, *ſaluto. ſalutavit.* 142) L. in Χαιρω, *ſalve.* 143) L. *gallus.* 144) *vero.* 145) L. ut n. 70. ſed gen. ſing. isque abſolute poſitus (§ 25). *eo autem dicente.* 146 - 149) L. *propter quid?* (§ 20.) *quia*, *dixit.* 150) L. ᾳδω, *cano.* ων (§ 13) Particip. Præſ. Act. *canens.* 151) L. παντος, παντι, *omnis*, *omni.* ſic & accuſ. plur. (§ 4) quintæ ſimpl. *omnes.* 152) L. Εγειρω, *excito.* εις (§ 13) Præſ. Ind. Act. *excitas.* *Citharœdum, qui ſemper ab auditoribus deſerebatur, ſalutavit, Ave galle. illo autem dicente, quid ita? quia, inquit, canens omnes excitas.*

153 154 155 156 157 158 159
Ερωτηθεις, ποιον οινον ἡδεως πινει, εφη, τον αλλοτριον.

153) L. *interrogatus.* 154) L ποιος, *qualis.* Tertiæ ſimpl. (§ 4) accuſ. ſing. 155) L. *vinum.* accuſ. ſing. *quale vinum.* 156) L. *libenter.* 157) L. Πεινω, *bibo.* ει (§ 13) Præſ. Ind. Act. *bibit.* Latino more Conjunctivus, *biberet.* 158) L. *dixit.* 159) L. *alienus.* Tertiæ ſimpl. (§ 4) accuſ. ſing. *alienum.* *Rogatus, quod vinum* præ cæteris *libenter biberet, reſpondit, alienum.*

160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171
Ονειδιζομενος ποτε, ὁτι εν αγορᾳ εφαγεν, εν αγορᾳ γαρ, εφη, και επεινησα.

160) L. Ονειδιζω, *exprobro; convicior.* ομενος (§ 14) Particip. Præſ. Paſſ. *reprebenſus.* 161) L. *aliquando.* 162) L. *quod*, *quia.* 163) L. *in*, regit dativum. 164) L. *forum.* Secundæ ſimpl. (§ 4) dat. ſing. *in foro.* 165) L. εφαγε, *comedebat.* in Εφαγον additur ν euphonicum (§ 21).

166 & 167) *in foro.* ut n. 163 & 164. 168) L. *enim.* 169) L. *dixit.* 170) L. *&.* 171) L. in Πεινάντες (rejiciendum eſt enim augmentum ε ut dixi § 44) πεινάω, *eſurio.* Cum Verbum ſit ſextæ Claſſis (§ 12), σ eſt Characteriſtica Aoriſti I act. Penultima vero α (§ 16), ut in Futuro, ita in Aoriſto primo in η convertitur, tametſi in hoc Verbo πεινάω eadem Tempora etiam per α ſint uſitata. *Reprebenſus aliquando, quod in foro comederet, in foro enim, inquit, & eſurii.*

Αλεξανδρε

172 173 174 175 176 177 178 179 180 181
Αλεξανδρε ποτε επιςαντος αυτῳ, και ειποντος, Εγω ειμι Αλεξανδρος ὁ μεγας
182 183 184 185 186
βασιλευς· Καγω, φησι, Διογενης ὁ κυων.

172) L. *Alexandri.* 173) L. *aliquando.* 174) L. *inſtantis*, ab εφιςημι, *inſto*, *ſupervenio.* Genitivus abſolute poſitus (§ 25.) *Alexandro ſuperveniente.* 175) L. *ipſi.* 176) L. *&.* 177) ut n. 145. *dicentis.* Genitivus cum priore connexus. *dicente.* 178 - 182) L. *Ego ſum Alexander ille, rex magnus.* Punctum ſupra lineam (§ 20) hypocolon noſtrum eſt. 183 - 186) L. *Et ego, inquit, Diogenes canis.*

187 188 189 190 191
Ερωτηθεις ποθεν ειη, Κοσμοπολιτης, εφη.

187) L. *interrogatus.* 188) L. *unde.* 189) L. in Ειμι, *eſſet.* 190) L. non habet. Sed ſi dividas (§ 43), occurret in Lexico noſtro Κοσμος, *mundus*, & Πολιτης, *civis.* unde *mundi civis*, ſeu *mundanus.* quod & Socratis reſponſum fuit, rogantibus, cujas eſſet, reponere ſoliti, mundanum ſe eſſe, ut Cicero in Tuſculanis narrat. 191) L. *dixit.*

192 193 194 195 196 197 198 199 200 201
Ιδων ευπρεπη νεανισκον απρεπως λαλυντα, Ουκ αισχυνη, εφη, εξ ελεφαντινης
202 203 204 205
κολεϛ μολιβδινην ἑλκων μαχαιραν;

192) L. *intuens.* 193) L. *excellens.* Primæ Contr. (§ 5) accuſ. ſing. 194) L. *juvenis.* Tertiæ ſimpl. (§ 4) accuſ. ſing. 195) L. in Απρεπες, *indecore.* 196) L. Λαλεω, *loquor.* ων, οντος, ſeu λαλεων, λαλεοντος (§ 13) Part. Præſ. Act. quia Verbum eſt in εω (§ 17.) εο in ϛ contrahitur, λαλϛντος. a quo (§ 4) accuſ. ſingul. quintæ ſimpl. *loquentem.*

197) L. *Non.* 198) L. αισχυνω, *pudefacio.* η (§ 14) perſona ſecunda ſing. Præſ. Ind. Paſſ. *pudore afficeris, erubeſcis.* 199) L. *dixit.* 200) L. *ex.* cum genit. 201) L. in Ελεφας, *eburneus.* Tertiæ ſimpl. (§ 4) gen. ſing. 202) L. *vagina.* Tertiæ ſimpl. idem caſus. 203) L. in Μολιβδος, μολιβδινος, *plumbeus.* inde femininum μολιβδινη (§ 7) ος in η. quod in accuſ. ſing. (§ 4) ην facit. *plumbeam.* 204) L. Ελκω, *traho.* ων (§ 13) Part. Præſ. Act. *trahens.* 205 L. *gladius, culter.* αν (§ 4) accuſ. ſing. Signum interrogandi (§ 20.) *Videns decorum adoleſcentem indecore loqui. Non erubeſcis, inquit, e vagina eburnea plumbeum enſem ſeu cultrum educere?* Pro Infinitivo (§ 39) Participium *educens.*

EXER-

EXERCITATIO ALTERA,
POETICA.

Carmen Ariſtotelis in Hermian,

quod extat apud Athenæum *l.* 15 Δειπνοσοφιστων, & Diogenem Laertium *in Vita Ariſtot.*

1 2
Αρετα πολυμοχθε
3 4
Γονει βροτειῳ,
5 6 7
Θηραμα καλλιστον βιῳ,
8 9 10 11
Σας περι παρθενε μορφας,
12 13 14 15 16
Και θανειν ζηλωτος Ελλαδι ποτμος,
17 18 19 20
Και πονους τληναι μαλερους
21 22
Ακαμαντας. τοιον
23 24 25
Επι φρενα βαλλεις
26 27 28
Καρπον τ' αθανατον,
29 30 31 32 33
Χρυσου τε κρεσσω, και γονεων,
34 35 36
Μαλακαυγητοιο θ' ὑπνου.

1) L. Αρετη, *virtus.* η (§ 47) in α. 2) L. *laborioſus.* vocativus ſing. (§ 4) tertiæ ſimpl. 3) L. *generi.* 4) L. *mortalis, humanus.* dat. ſing. (§ 4) tertiæ ſimpl. *humano.* 5) L. non habet. Sed ex Θηραν, *venari*, haud difficulter conjicies, ſignificari *venationem*, *indaginem*, *inquiſitionem.* 6) L. καλλιστος, *pulcerrimus.* unde neutrum (§ 7) in ον, quia θηραμα neutrius eſt generis. 7) L. Βιος, *vita.* dat. ſing. (§ 4) tertiæ ſimpl. *vitæ.* *O Virtus laborioſa generi humano, inquiſitio vitæ pulcerrima!*

8) L. Σας, *tuas.* a σος, *tuus.* Eſt vero & alterum σας, ab eodem σος oriundum:

dum : nam σος (§ 7) in feminino genere fit ση, cujus genitivus ſing. (§ 4) eſt σης, & poetice (§ 47) η in α mutato, σας, *tuæ*. Sequentia oſtendent, poſterius hoc congruere præſenti loco. 9) L. *propter*, cum genit. 10) L. Παρθενος, *virgo*. ε (§ 4) voc. ſing. tertiæ ſimpl. 11) L. Μορφη, dorice μορφα, *forma*. inde (§ 4) gen. ſing. in ας. *Tuam propter, Virgo, formam.*

12) L. *&*. 13) L. *mori.* 14 & 16) L. *æmulanda ſors.* 15) L. Ελλαδος, gen. ab Ελλας, *Græcia*. dat. ſing. (§ 4) quintæ ſimpl. *Græciæ*. 17) L. *&*. 18) L. Πονος, *labor*. Tertiæ ſimpl. (§ 4) accuſ. plur. *labores*. 19) L. *paſſum eſſe*, ſeu *pati*, Aor. II. 20) L. *pernicioſos, graves*. caſus idem qui n. 18. 21) L. *indefeſſos*. ας (§ 4) accuſ. plur. quintæ ſimplic. *Propter tuam, Virgo, pulcritudinem, vel mori æmulanda ſors eſt Græciæ, & labores exantlare graves atque aſſiduos.*

22) L. *talem.* accuſ. ſing. (§ 4) tertiæ ſimpl. 23) L. επι cum accuſ. *ſuper*. 24) L. Φρενας, accuſ. plur. a Φρην, *mens*. α (§ 4) accuſ. ſing. ejusdem. *mentem, animum.* 25) L. Βαλλω, *jacio, immitto*. εις (§ 13) Præſ. Ind. Act. *immittis*. 26) L. *fructum*. accuſ. ſing. (§ 4) tertiæ ſimpl. 27) L. τε, *que, &*. ε (§ 19) per Apoſtrophum reciditur. 28) L. *immortalem*. caſus idem qui n. 26.

29) L. *auri*. genitivum hunc regit comparativus (§ 27) mox ſecuturus. quapropter latino more flectendum *auro*, videlicet *meliorem*, ut dicetur. 30) ut n. 27. 31) L. in Κρεσσονες, κρεσσων, *præſtantior*. κρεσσω, *præſtantiorem, meliorem*; ſcilicet fructum: neque enim referri alio poteſt. 32) L. *&*. 33) L. in Γονευς, *parentum*. latine *parentibus*, quia (§ 27) genitivus comparativi. 34) L. non habet: ac ne in magnis quidem Dictionariis reperitur. Sed adjumento eſt cognatum Μαλακος, *mollis*. οιο eſt poetica terminatio (§ 48) genitivi ſingularis. 35) L. θ' pro τε, *&*, ſequente aſpiratione. propter eam enim (§ 19) τ in θ mutatur. 36) L. *ſomni*. genitivus, ut n. 29, 33 & 34. *Tantum animo immittis fructum, qui & immortalis eſt, & auro, ac parentibus, mollique ſomno amabilior.*

37 38 39 40 41
Σευ δ' ἑνεκεν ὁ δῖος Ηρακλης,
42 43 44 45 46
Ληδας τε κουροι πολλ' ανετλασαν
47 48 49 50
Εργοις σαν αγρευοντες δυναμιν.
51 52 53 54
Σοις δε ποθοις Αχιλλευς,
55 56 57 58 59
Αιας τ' αιδαο δομους ηλθον.

37-41)

37-41) L. *Tui vero cauſſa divinus Hercules.* 42) Nomen proprium, *Ledæ.* nam Græcorum η, quod vulgo ut *i* pronunciatur, re vera latino *e* longo (§ 1) reſpondet. innumera id exempla docent. 43) L. *que.* 44) L. *juvenes*, filii. οι (§ 4) nomin. plur. tertiæ ſimpl. 45) L. *πολλα*, *multa.* Apoſtrophus (§ 19) α haurit. 46) L. non habet. Dividatur (§ 43) & ſeparata particula *ανα* ſeu *αν* (§ 51) inveſtigetur quod ſupereſt. L. Ετλην, *ſuſtinui*, ab ſtirpe τλαω ſeu ταλαω. Aoriſtus in *ην* quærendus (§ 14), quia, etſi paſſiva non eſt ſignificatio, paſſiva tamen eſt terminatio. *ησαν* (§ 14) in utroque Aor. Ind. eſt perſona ultima. unde, ſi poetice (§ 47) mutes η in α, provenit *ετλασαν*, & *ανετλασαν*, *ſuſtinuerunt.* L. in Ανατλας, *ανατλαω*, *perfero.*

47) L. Εργον, *opus.* Dativus Modi (§ 25) nobis ablativus, *operibus.* 48) pro *σην*, ut n. 8. *σας* pro *σης.* *tuam.* 49) L. in Αγρευτης, *αγρευω*, *venor.* *ων*, *οντες* (§ 13) Particip. Præſ. ες (§ 4) nom. plur. quintæ ſimpl. *venantes*, *aucupantes.* 50) L. in Δυναμει, *δυναμις*, *potentia.* Secundæ Contract. (§ 5) accuſ. ſing. *Tui autem amore divinus Hercules*, *Ledæque filii* (Caſtor & Pollux) *multa pertulere*, *factis tuam aucupantes vim.*

51) L. in Σοισι, *tuis.* 52) L. *vero.* 53) L. *deſideriis.* græce Dativus Modi (§ 25) nobis Ablativus. 54-56) L. *Achilles Ajaxque.* 57) L. *orci*, *mortis.* 58) L. *domos.* acc. pl. 59) L. *veni*, Aor. II Ind. Act. Atqui hujus (§ 13) perſona ultima eſt ſimilis primæ. *venerunt.* *Tui vero deſiderio* (ardentes) *& Achilles*, *& Ajax*, *ad Ditis limina pervenere.*

60 61 62 63 64
Σας δ' ἕνεκε Φιλιȣ μορφας
65 66 67
Καὶ Αταρνεως εντροφος
68 69 70
Ηελιȣ χηρωσεν αυγας,
71 72 73 74
Τοι γαρ αοιδιμος εργοις,
75 76 77 78 79
Αθανατον τε μιν αυξησȣσι Μȣσαι
80 81
Μνημοσυνης θυγατερες
82 83 84 85
Διος ξενιȣ σεβας αυξȣσαι
86 87 88 89 90
Φιλιας τε γερας (*ſeu* γηρας) βεβαιας.

60) ut n. 8. *tuæ.* 61) L. *vero.* 62) L. *propter*, *cauſſa*, cum genitivo. eſt enim idem, quod ἕνεκα & ἕνεκεν. 63) L. φίλιος, *amicus.* adjectivum generis communis. genitivus ſing. 64) ut n. 11. 65) L. &. 66) Nomen proprium. Atarnenſis ditionis regulus fuerat Hermias, quem mortuum Ariſtoteles carmine hoc laudat. 67) *alumnus.* nam L. Εντρεφω, *innutrio*; τρεφω, *alo*; præt. med. τετροφα, & εντετροφα. unde, dempto augmento, ſubſtantivum εντροφος. 68) L. *ſolis.* gen. ſing. tertiæ ſimpl. 69) L. *deſolavit*, *viduavit.* latine hoc loco omnium commodiſſime dixeris *caruit.* 70) L. *lucis.* poetice (§ 47) α pro η. *Tuam vero ob amabilem ſpeciem & Atarnenſis alumnus caruit ſolis lumine.* nam Verba egendi & privandi (§ 33) Genitivum amant.

71 - 73) L. *tibi enim decantatus.* 74) ut n. 47. Dativus Cauſſæ (§ 25.) *propter opera.* 75) ut n. 28. 76) L. *que.* 77) L. *ipſum.* 78) L. in Αυξησω, αυξησω, *augebo.* ουσι (§ 13) perſona ultima Futuri I Ind. Act. *augebunt.* 79) L. Muſæ. 80) L. Mnemoſynes, Deæ memoriæ. 81) L. *filiæ.* nomin. plur. 82) L. *Jovis.* 83) L. in Ξενος, *hoſpitalis.* Hoſpitium enim Ariſtoteli cum Hermia erat. 84) L. *reverentiam*, *venerationem.* 85) L. in Αυξανω, αυξω, *augeo.* ουσα (§ 13) femininum Partic. Præſ. Act. cujus nominativus plur. (§ 4) in ſecunda ſimpl. eſt in αι. *augentes.* 86 & 87) L. *amicitiæque.* 88 & 89) L. *præmium*, *munus*, ſeu *ſenectutem.* 90) L. *ſtabilis*, *firmæ.* *Tibi enim ob res geſtas decantatus* eſt; *immortalemque ipſum augebunt Muſæ, Mnemoſynes filiæ, Jovis hoſpitalis reverentiam & firmæ amicitiæ præmium ac diuturnitatem augentes.* Hoc eſt nobile illud carmen, de quo acer criticus Julius Cæſar Scaliger, l. 1 Poetic. c. 44 inquit: *ut etiam perpendas, quantus vir ille fuerit in poeſi: neque ipſo Pindaro minor.*

A P P E N D I X

De Pronunciatione

Linguæ Græcæ.

1. Γ ante γ, ξ, aut χ, pronunciatur ut *n*, γκ vero ut *ng.* αγγελλω, nuncio; σφιγξ, Sphinx; ρεγχω, ſterto; πεφαγκα, apparui; lege, *angello*, *ſphinx*, *rencho*, *pephanga.*

2. H hodie quidem a pluribus ut *i* pronunciatur: ſed verum ejus ſonum fuiſſe *e* longum, quamdiu lingua græca in vivarum numero fuit, veſtigia clariſſima & plurima oſtendunt. Oves a balando μηλα dictas, locuples

ples teſtis eſt Varro: ſonus autem balantum non *mi* eſt, ſed *mé*. Innumera ſunt Latinorum vocabula, a græco *η* orta, quæ conſtanter *e* longum habent: ρητορικη, rhetorice; ποιησις, poeſis; αυλητης, auletes; αλφαβητον, alphabetum, quod quis unquam *alphabitum* dixit? aliaque ejusdem rationis ſexcenta. Viciſſim Græci *e* longum Latinorum, quoties id græce ſcribendum eſſet, conſtanter per *η* tranſtulere: *Cornelius*, Κορνηλιος, *Felix*, Φηλιξ, *legatus*, ληγατος, *Velabrum* & *velum* apud Plutarchum Βηλαυρον & βηλον, *Severus* Imperator Σευηρος aut Σεβηρος in omnibus nummis. Parem habent vim hebraica nomina, quorum *dſeré* ſeu *e* longum ſemper a Græcis in *η*, rurſumque ſemper a Latinis e græco *η* in longum *e* noſtrum mutatum eſt. Talia ſunt αμην, *amen*; Εμμανουηλ, *Emmanuel*; Ισραηλ, *Iſrael*; Μιχαηλ, *Michael*; Γαβριηλ, *Gabriel*; Ιωσηφ, *Joſeph*; Βηθλεεμ, *Bethlehem*: in quibus aliisque ſimilibus, qualia invenerunt apud Hebræos Græci, apud Græcos Latini, talia acceperunt: cum ergo & apud Hebræos, & apud Latinos *e* longum ſit, tale & apud Græcos fuiſſe patet, quippe utrisque in hac re communes. Certum eſt, hanc pronunciationem duraſſe uſque ad ævum D. Auguſtini: cum ille l. II de Doctrina Chriſtiana c. 24 dicat: *Beta uno eodemque ſono apud Græcos literæ, apud Latinos oleris nomen eſt.* Imo nono adhuc ſeculo idem ſonus *e* vocali *η* tribuebatur: ſcimus enim, Carolum M. a Græcis Legatis dictum eſſe Αυγυστον, Auguſtum, cum ceterorum Principum maximus quisque tantummodo Ρηξ, id eſt more noſtro *Rex*, ab eis ſalutaretur, ut eſt apud Mamburgum in Hiſt. Iconoclaſt. l. IV.

3. Υ ſonat ut *u* gallicum; aut u breve hebraicum, ſeu *kibbúds*. μυς, mus; l. *mus*.

4. Φ & Χ non aſpirationem ſolum, ſed & aſperitatem quandam poſcunt. ταφος, *ſepulcrum*; χθες, *heri*; propemodum ut *taffos*, *ccbtes*.

5. In diphthongis utramque vocalem audiri debere quidam rati ſunt, argumentum ex nomine ipſo ducentes: διφθογγος enim eſt *bis ſonans*. Sed ſufficit, id in quibusdam accidere, ut in αυ, ευ, ηυ, ωυ. in omnibus non eſt neceſſe: nam nec in aliis linguis id obtinet. αι ſonat ut *æ*, ει ut *i*; ſicut nimirum gallicum *ai* ut æ, *ei* ut é; latinum *æ* vel *œ* ut e, germanicum ä ut é. Græcorum οι ut *i* proferri ſolet; λογοι, *logi*; φιλοσοφοις, *philoſophis*. tametſi vocabulorum initio, & in medio, οι in *œ* tranſit; οικονομια, *œconomia*; σολοικισμος, *ſolœciſmus*. Diphthongi αυ & ευ ante vocalem commodius pronunciantur ut *av* & *ev*, ante conſonantem ut *au* & *eu*. certe in latinis quoque dicimus *Evariſtus*, *Evergeta*, *Evodius*; contra vero *Eugenius*, *eulogiæ*, *Eumenides*, non *Evgenius*, *evlogiæ*, *Evmenides*.

6. De accentibus diſputare operoſe non juvat. Antiquæ Græciæ ignotos fuiſſe, inter eruditos conſtat. Quandocunque inventi ſunt, *toni* gratia inventi ſunt, ut ipſa nomina docent, *barytonum*, *oxytonum*, *paroxytonum*, *proparoxytonum*. Sed ars hæc *tonorum* ita interiit, ut nemo jam ſuperſit, qui ejus ſe peritum glorietur. *Quantitatis* autem, quæ a *tono* longiſſime abeſt, regula eſſe accentus non poſſunt: quod tum ipſarum vocalium græcarum natura, tum præſertim univerſa carminis ratio luculenter oſtendit: de quibus l. de Difficill. Genere Epiſtolarum ſatis dictum eſt epiſt. 15.

7 Quam igitur, inquiet aliquis, quantitatis regulam in pronunciando ſequemur? Eam, quam in latinis: ſyllaba ultimæ proxima, ſi longa erit, producetur; ſin minus, corripietur. Multo tamen faciliora in græco omnia, quam apud Latinos: utrisque enim diphthongi omnes longæ ſunt; & conſonans duplex, niſi muta & liquida concurrat, vocalem quamcunque antecedentem producit: ſed Græci præterea η & ω natura longas habent, & ε & ο natura breves. Superſunt igitur dubiæ tantum tres, α, ι, & υ. de quibus admirabili brevitate Gretſerus Inſtit. Ling. Græc. l. III c. 22-25

EXEMPLUM.

Verſus duo græci, quorum quilibet omnes alphabeti literas continet: eorum auctor eſt Tzetzes: leguntur in fragmentis Heraclidis, & l. I Anthologiæ.

Αβροχιτων δ' ὁ φυλαξ, θηροζυγοκαμψιμετωπος,
abrochiton d' ho phulax, therozugocampſimetopos,
Αβρος δ' εν προχοαις κυκλωψ φθογγαζετο μυρμηξ.
abros d' en prochoæs kyclops phthongazeto murmex.

id eſt:

Molli autem amictus tunica cuſtos, feræ & inſtar jugi flexa frontis,
Humidus in alveis Cyclops perſtrepebat diſcurrens ceu *formica.*

HORA

HORA HEBRAICA.

Horam unam, Lector Benevole, ſi mihi ſpondes, viam tibi oſtendam uſque adeo brevem, ut Divinorum Librorum partes omnes, utique ope Lexici, ſed ſine alio magiſtro, ſine labore alio novo, ſine temporis diſpendio ullo, per te ipſe interpretari tibi aliisve poſſis. Tantillæ operæ pretium non putas, DEI verbum ex ipſo fonte haurire? Ego vero, inquis, ne pronunciandi quidem modum tam peregrinum intra unius horæ intervallum didicero. Aſſentior hoc tibi, Lector: ſed tantum non peto. Sine pronunciandi notitia, intelliges tamen omnia & explicabis. Sed ne ipſa brevitatis pollicitatio moram injiciat, rem ipſam aggredior, & expeditiſſimas compendii leges profero. Profero, inquam, de alieno, non de meo: inventi gloria pertinet ad V. C. Franciſcum Haſelbauerum S. J. cujus laborioſiſſimum Lexicon Hebraicum ita poſteritati conſuluit, ut nihil in eo genere commodius vel unquam antea viſum ſit, vel deinceps optari poſſit. Hoc volumine celeritas iſta nititur, atque hoc unum intelligo, cum Lexicon in hac mea Hora Hebraica nomino: Lexicorum ſermonis hebraici ceterorum omnium, ut longe diverſa ratio, ita alius omnino uſus eſt. Illis utetur, qui uſitata via ad Grammaticæ leges addiſcere hebraicas literas cupiet: ego iis loquor, qui labori parcere ſic deſiderant, ut intelligere tamen Divinum Codicem Hebraicum univerſum poſſint, abunde futuri contenti, & viarum diverticula libenter ignoraturi, cum abſque his ad terminum optatum pervenerint.

Alphabetum.

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ vel ך	ל	מ
Aleph	Beth	Gimel	Daleth	He	Vav	Zain	Cheth	Thet	Jod	Caph	Lamed	Mem
נ vel ן	ס	ע	פ vel ף	צ vel ץ	ק	ר	ש	ת				
Nun	Samech	Ajin	Pe	Tſade	Koph	Reſch	Schin	Tav.				

Quædam ex his literis elegantiæ gratia dilatantur, ſignificandi tamen vim eandem retinent. Itaque idem valet א & ﬡ Aleph, ﬣ & ה He, ל & ﬥ Lamed, ם & ﬦ Mem, ר & ﬧ Reſch, ת & ﬨ Tav.

Lite-

Literarum aliæ ſemper certæ ſunt, aliæ ſemper dubiæ, aliæ alibi certæ, alibi dubiæ. Enumerabo deinde ſingulas, ubi eas prius verſiculis illigavero, quos in memoria hærere felicius, quam literas ſingillatim, omnes propemodum mei teſtati ſunt.

ג ז ח ט   ס פ ע צ ר
GiZaChT & SAPTſaR Certæ ſerventur ubique
ם   ב ד ל ק ש
Mem media: at BDaLKoSch principio metue.
ה א   כ נ ת
HAleph & CaNuTh Dubiæ timeantur ubique:
י   ו
Jod & Vav dubias, ſæpe nec eſſe, puta.

Verſuum hæc eſt ſententia:

א ſemper eſt dubia.
ב initio dubia, alibi certa.
ג ubique certa.
ד initio dubia, alibi certa.
ה ſemper dubia.
ו ſemper dubia; imo initio & medio omnino nulla. Si vocabulum tres tantum habeat literas, earumque media ſit ו, numeretur pro litera, ſed ſolum dubia.
ז ח & ט ubique certæ.
י ubique dubia; imo in medio omnino nulla. Si vocabulum ſit trium duntaxat literarum, earumque media ſit י, numeratur pro litera, ſed dubia. Item ſi literam י in medio vocabulo poſitam præcedat vel ſequatur ו, numerabitur י pro litera, ſed dubia tantum.
כ ſemper dubia.
ל initio dubia, alibi certa.
מ initio & fine dubia, in medio certa.
נ ubique dubia.
ס ע פ & צ ſemper certæ.
ק initio dubia, alibi certa.

ר ubi-

ר ubique certa.
ש initio dubia, alibi certa.
ת ubique dubia.

Hoc literarum diſcrimine poſito, facillimis tribus regulis omnia continentur.

Regula I. Duarum triumve literarum vocabula ſub his ipſis in Lexico quære. Sic e.g. בֵּן indagandum eſt priore litera ב, altera ן: retrorſum enim legunt Hebræi, a dextera ad ſiniſtram. Atque ita reperies, ſignificari *filius*. Sic עָלַץ quære ע, tum ל, & ץ. occurret *exultavit.* Sic יָבוֹא quod trium literarum eſſe cenſebis, eo quod ו in medio litera non ſit. quære igitur י, tum ב, & א. ſub his tribus literis invenies יָבוֹא *veniet.*

Regula II. In quatuor literarum vocabulis, ſi ultima ſit certa, quære tres ultimas; ſi dubia, quære tres anteriores. יִצְלַח quia ח ſemper certa eſt, quære ſub צלח & invenies *proſperabitur.* At אַשְׁרֵי quia י eſt dubia, vide אשר, ſub quo אשרי cum explicationibus diverſis reperies: e quibus ut veram deprehendas, illud vocabulum e ſimilibus elige, quod puncta & virgulas tuo quam ſimillimas habet. Atqui אַ & שְׁ ac demum רֵ in Lexico noſtro *beatus* & *beatitudines* exponitur.

Regula III. Si vocabulum excedat quatuor literas, rurſus habenda eſt ratio ultimæ, quæ ſi certa ſit, cum duabus proximis indagetur; ſi dubia, procedatur ad literam proximam, eadem lege; nimirum ut, ſi certa ſit, cum duabus anterioribus quæratur in Lexico: ſi dubia, denuo ad antecedentem prodeatur, conditione eadem. Quod ſi hæc quoque dubia fuerit, pergatur modo eodem. Cum vero non niſi tres literæ ſupererunt, qualescunque eæ fuerint, in illis acquieſcatur. תִּתְבַּלַּע ultimam habet certam: quære igitur בלע & invenies *abſorbebitur.* מְבֹרֶכֶת duas ultimas cum habeat dubias, reliquæ tres, ſeu primæ tres vocabuli literæ, quærendæ ſunt, מבר. ubi ſub his punctis ſignificatio indicatur, *benedicta.*

Si forte, adhibitis his Regulis, vocabulum tamen non occurrat, abjice primam ejus literam, præſertim ſi ea ſit una ſervilium בבלם *Badam* aut הִשְׁדוּ *Heſcbdu*, maxime ו quod initio plerumque ſignificat *&*, ac Verbis præfixum mutat ſenſum Præteriti in ſenſum Futuri, & viciſſim.

Digitized by Google

Si vero inventi vocabuli explicatio talis ſit, quæ cum reliqua ſententia non cohæreat, Radicem inquire, quæ derivatis vocabulis omnibus ſub litera *R* in Lexico noſtro additur: ibi ſenſus omnes cujusque vocis occurrent, e quibus aptiorem deligere non erit difficile. Jam ad Exercitationem ipſam progrediamur.

PSALMUS CXXX.

hebraice 131.

3 2 1

לְדָוִד הַמַּעֲלוֹת שִׁיר

10 9 8 7 6 5 4

עֵינַי וְלֹא־רָמוּ לִבִּי לֹא־גָבַהּ יְהוָה

1) Quæritur totum, quia trium duntaxat literarum. (*Regul. I.*) In Lexico reperies quinque diverſas hujus vocabuli notiones. Ex iis ut apte eligas, attende ad puncta literæ שׁ. eo modo ſcripta vox ſignificat *Canticum*.

2) ת eſt dubia, ו nulla, ל in medio certa: ergo ל cum duabus antecedentibus indaganda. (*Reg. III.*) Jam vero ſub titulo מעל longiſſima congeritur ſeries multo plus quam centum vocabulorum, an tota hæc legenda? Neutiquam: ſed ut parcatur labori ac tempori, ſeriei illius ordinem conſidera, qui in toto Lexico talis eſt, ut initio quidem ponatur vocabulum Tituli purum, tum a principio auctum ordine alphabetico, denique & a fine auctum item ordine alphabetico. Videndum igitur, purumne ſit vocabulum, an & ubi auctum: ac neglectis ceteris, ad eum e dictis tribus ordinibus decurrendum, eique loco adjiciendus oculus, quem vocabuli tui & alphabeti ratio poſcit. Præſens noſtrum מעל non tantum a principio, ſed etiam a fine auctum eſt, & quidem per literam ת (nam ו nulla eſt). atqui ת eſt litera alphabeti ultima, ergo in tota illa ſerie omitte omnia cetera, & ad extremam ſtatim aciem evola, ubi loco ſexto a fine הַמַּעֲלוֹת tuum deprehendes. En ut perpauculis paſſibus, evitatis centum, perventum eſt quo volebamus! Significatio eſt *gradus*. Si more latino jungas priori vocabulo, habebis *Canticum Graduum*. vulgo *Pſalmus Gradualis*.

3) Eſt

3) Eſt trium literarum: quia ו nulla eſt. ergo (*Reg. I.*) totum לדוד quæritur. *Davidi.*

4) Hoc quoque trium eſt literarum, ו expuncto. Sub יהוה primo loco vocabulum ſacroſanctum invenies, *Jehova* (quod ſyllabam mediam non brevem, ſed natura longam habet) *nomen Dei.*

5) *Non.*

6) Quæritur totum. (*Reg. I.*) *extulit ſe.*

7) Quæritur item totum. Rationem habe punctorum, & elige *cor meum.*

8) ut n. 5. nam ו, quæ prima eſt litera, ut monui poſt Regulam tertiam, mera eſt conjunctio &, ad vocabulum ipſum non pertinens. *Et non.*

9) Quæritur denuo totum. Spectatis punctis, *excelſi ſunt.*

10) Medium י cum non ſit litera, quæritur עֵנַי. ſub quo Titulo occurrit loco viceſimo noſtrum vocabulum *oculi mei.* Colligamus jam: *Domine Deus*, *non extulit ſe cor meum*, *neque excelſi ſunt oculi mei.*

15 14 13 12 11

וְלֹא־הִלַּכְתִּי בִּגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי׃

11) ut n. 8. *Et non.*

12) Rejectis י & ה dubiis (*Reg. III.*) quæri neceſſe eſt tres, quæ ſolæ ſuperſunt. Sub Titulo הלך (memento ex Alphabeto, כ & ך eandem literam eſſe) ſeries eſt bene longa, inter cujus extrema vocabula ſitum eſt noſtrum: cum enim a fine auctum ſit, ad tertium ſeriei ordinem pertinet, & quidem ad ejus finem, quia interior ſeu prior augmenti litera eſt ת alphabeti ultima. *ambulavi.*

13) Dubiæ ת & ו omittuntur (*Reg. III.*) & quia ל in medio certa eſt, hæc cum duabus prioribus inveſtigatur. Series Tituli גדל prælonga negotium non faceſſet, ſi, quod ſemel & iterum monui, tertium ordinem, & ת literam reſpexeris. Verum cum per literam ת aucta ad finem vocabula recenſeantur eo loco quadraginta propemodum, juverit obſervare, illa nequaquam temere accumulata, ſed alphabetico præfixorum ordine digeſta eſſe. Præfixum noſtri vocabuli eſt ב ſecunda alphabeti litera: ergo inter illa per ſuffixum ת aucta initio ſtatim inquirendum eſt. *in magnis.*

14) Vox hæc longiuſcula fiet brevior, & facilior, ſi elementa duo prima ſeparaverimus. ו eſt &. ב una ex *Baclam*, de quibus poſt Regulam III ſervilium illarum quæ ſit poteſtas, ſingillatim ad uniuſcujusque literæ

 initium

initium docet Lexicon noſtrum: in quo ſi ב quæſieris, invenies, literam hanc præfixam exponi per particulas *in*, *inter* &c. Jam ex reſiduis ſex vocabuli noſtri literis cum tres poſtremæ ſint dubiæ, ת, ו, & א, neceſſario (*Reg. III*) res ad priores tres tota redit. In ſerie autem Tituli נפל, ejuſque tertio ordine, non jam ad ſuffixum ת deſcendendum eſt, ut in ſuperioribus ſuaſi; ſed conſiſtendum in limine tertii ordinis ad literam ſuffixam א, quippe quæ interior ſive prior eſt in vocabulo noſtro, quam ת. ſic invenies notionem *mirabilia*: cui ſi junxeris, quæ ſepoſuimus, ו & ב, prodit ſenſus, *& inter mirabilia*, *& in mirabilibus.*

15) Reciſa י dubia (*Reg. II.*) quæritur ממן: nam נ & ן eadem ſunt alphabeti litera. Delabere ſtatim, omiſſis prioribus, ad ſuffixum י, ubi vox noſtra explicatur *a me.* Tota ergo ſententia eſt: *Neque ambulavi in magnis & in mirabilibus a me*, ſive *ſuper me*, a me ſurſum elatis.

20	19	18	17	16
נַפְשִׁי	וְדוֹמַמְתִּי	שִׁוִּיתִי	לֹא	אִם־

16) *Si.*
17) *non.*
18) Cum in hoc vocabulo ו non numeretur pro litera, & י ultimum rejiciendum ſit, utpote litera dubia (*Reg. II.*) quæres שית, in cujus ſerie inter ſuffixa י explicatio occurret, *poſui, conſtitui.*
19) י & ת ad inquiſitionem inutiles, quia dubiæ. מ media certa, cum duabus præcedentibus (*Reg. III.*) Titulum דמם efficit: nam ו nulla eſt. In ejus ſerie vocabulum noſtrum eſt ultimum. *ſilere feci.* ו præfixum, &.
20) י dubia: quæritur ergo, quod ſupereſt. Omiſſis ceteris, tranſi ad ſuffixum י, ubi legis, *anima mea.* cui, quoniam caſibus Hebræi carent, tu ipſe caſum idoneum tribue, atque ita conſtrue: *Si non poſui*, depoſui, ad modeſtiam compoſui, *& ſilere juſſi animam meam.*

26	25	24	23	22	21
נַפְשִׁי׃	עָלַי	כַּגָּמֻל	אִמּוֹ	עֲלֵי	כְּגָמֻל

21) ל certa hoc loco, cum מ & ג (*Reg. II.*) quæritur. In ejus ſerie vide ordine ſecundo præfixum כ, & invenies ſenſum *ſicut ablactatus.*
22) Quæritur totum. (*Reg. I.*) *ad*, *ſuper.*
23) Et hoc totum quære. *mater ejus.* Conſtrue, *ad* ſeu apud *matrem ſuam*, *ſuper matre ſua.*

24) ut

24) ut n. 21, uno mutato puncto, eodem ſenſu. *ſicut*, ſeu ſic, *ablactatus.*
25) ut n. 22, ſed mutatis punctis. *ad*, *ſuper me.*
26) ut n. 20. *anima mea.* Contexe hæc cum ſuperioribus: *Si non demiſi, & ſilere juſſi animam meam: ſicut ablactatus* (intellige *eſt*, quod paſſim omittunt Hebræi) *ſuper matre ſua, ita ablactata* ſit *ſuper me anima mea.*

33 32 31 30 29 28 27

יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃

27) *Exſpecta.* ſive, ut in ipſa Radice ſeu Titulo additur, *ſpera.*
28) ל hoc loco eſt certa: ergo (*Reg.III.*) quæritur ראל, inter cujus præfixa ſuo ordine legitur *Iſrael.*
29) *ad*, *apud*, *ante*, *prope*, *circa*, *contra*, *erga*, *in* &c. pro natura orationis. aptiſſimum hic eſt *in.*
30) ut n. 4. *in Domino*, *in Deo.*
31) ה dubia ſeponitur: proinde (*Reg. II.*) ceteræ inveſtigantur. *ex nunc.*
32) ו &. עד *uſque*, *uſque ad.*
33) Cum ו hic nulla ſit, reliquum quæritur totum. *ſeculum. Spera Iſrael in Domino ex nunc uſque in ſeculum.* Per occaſionem vocabuli hujus ultimi obſervo, idem eſſe, ſive inter literas hebraicas occurrat ו, ſive omiſſa litera ו ſolum ejus punctum ſupra lineam appareat. Sic in præſente exemplo עוֹלָם & עֹלָם idem ſunt, & in Lexico quoque noſtro eandem explicationem habent. Similis caſus ſi inciderit, vel utrumque vocabulum, vel certe alterutrum quærenti tibi in Lexico ſatisfaciet.

Hæc explicandi ratio ſicui minus probabitur, quod nullam penitus rationem reddere doceat, & expertem univerſæ grammaticæ tironem relinquat: habet meum Trifolium Hebraicum, quod Ulmæ primum ſeparatim, deinde Auguſtæ Vindelicorum cum Hierolexico meo conjunctum prodiit. Hujus Methodi & Lexici ope intra pauciſſimas horas ita explicare diſces locum quemlibet Hebraici Canonis, ut etiam grammaticæ rationem afferre, tibique & aliis ſatisfacere poſſis. Id experimentis plurimis per annos aliquot comprobatum, tam multos jam teſtes habet, ut nullus dubitandi locus relictus ſit. Qui Methodi brevitatem ſuis ipſe oculis & clepſydra metiri voluerit, ad finem Hexaglotti Alterius occaſionem nanciſcetur: ubi Hora Syriaca, Hebraico meo Trifolio ſimillima, membratim in quadrantes ſuos diviſa occurret.

APPENDIX
De Pronunciatione
Linguæ Hebraicæ.

1. א nullum habet ſonum, ſed ſemper eſt mutum.
2. ב pronunciabatur olim ut *bb*, nunc facilius ut *v*. בּ ut *b*.
3. ג & ד olim ut *gb* & *db*; nunc facilius ſine aſpiratione, ut *g* & *d*.
4. ה initio & medio ut *b*; in fine mutum eſt, niſi ſcribatur הּ cum puncto *mappic* in ventre.
5. ו ut *v*.
6. ז ut *z* ſeu *ts*.
7. ח & כ ambo ut *cb*, ſed illud lenius, iſtud aſperius: nam ſoni prorſus ejusdem duas excogitare figuras ſeu literas inutile fuiſſet. Eſſe autem ח mitius, כ ſeu ך aſperius, inde apparet, quod in nominibus propriis hominum & locorum græce latineque verſis כ in χ & *cb*, ח autem in ſpiritum aſperum & literam *b* tranſit, vel etiam omnino expirat. Sic *Michæas*, *Malachias*, *Zacharias*, *Melchiſedec*, *Machmas* urbs, ex hebraico כ naſcuntur; *Nahum*, *Bethlehem*, *Heva* ſeu *Eva*, *Joannes* ſive *Johannes*, *Noe*, *Core*, *Tare*, ex ח oriunda ſunt. Duplicem vero ſonum literæ *cb* appoſitiſſime ad rem præſentem nobis lingua germanica ſubminiſtrat: aſperum enim eſt *cb* in verbis *machen*, *lachen*, *wachen*, lene in *nach und nach*, *nachbeilen*, *nachahmen*. imo in eodem vocabulo diſcrimen hoc ſentias: nam *weich*, ſi mollem ſignificat, & ipſum molle eſt; ſi cedere jubet, duritiem habet græco χ perſimilem. Quapropter ſonum leniorem per *cb*, aſperum per χ n dicabo.
8. ט ut *t*.
9. י ut j conſonans.
10. כ (in fine ך) modo explicatum eſt § 7. כּ ut *c* vel *k*.
11. ל ut *l*. מ (in fine ם) ut *m*. נ (in fine ן) ut *n*. ס ut *s*.
12. ע non eſt litera muta, ſed proprium ſibi ſonum habet, qui aſpiratio eſt, minus tamen denſa, quam in noſtro *b* auditur. Diuturna experientia didici, auditores hunc ſonum haud difficulter agnoſcere, ſed ægre imitari, præſertim exteros, qui aſpirationi minus aſſuevere. Ego ſonum hunc, quem h imperfectum appellare ſoleo, per *b curſivum* deſignabo.

13. פ

13. פ (in fine ף) ut *ph.* פּ ut *p.*

14. צ (in fine ץ) ut *ds:* ne penitus cum ז conveniat. Lenius autem eſſe צ ſeu ץ, docent nomina propria in græcum latinumque tranſlata, quæ literam ז per ζ & *z*, צ autem per ſimplex σ & *s* nobis repræſentant. Sic *Zacharias*, *Zabulon*, *Eliphaz*, in hebraico per ז ſcribuntur: *Sophonias*, *Sedecias*, *Sadoc*, *Sidon*, *Sarepta*, a litera צ proveniunt.

15. ק ut *k.* ר ut *r.* שׁ ut *ſch*, שׂ ut *s* protractum, quale in italico ſermone poſt conſonantes auditur; & hic quoque, ut ibi, per *s curſivum* a me ſignificabitur. Eſt nimirum ſonus inter ס & שׁ medius, propior tamen huic, cujus & figuram habet.

16. ת ut *th*, תּ ut *t*, cum quodam tamen ſibilo, qui literis exprimi noſtris non poteſt.

17. Puncta vocalia longa quinque ſunt: ָ a, ֵ e, ִי i, וֹ vel ֹ o, וּ u. Itaque lege שָׁ *ſchá*, שֵׁ *ſché*, שִׁי *ſchí*, שׁוֹ vel שֹׁ *ſchó*, שׁוּ *ſchú*. Particula tamen וּ *&*, initio vocabulorum, brevis cenſetur.

18. Totidem ſunt puncta vocalia brevia: ַ a, ֶ e, ִ i, ָ o, ֻ *u* gallicum, ſeu *υ* græcum, quod etiam ideo ſæpe per *y* latinum repræſentatur. לַ *la*, לֶ *le*, לִ *li*, לָ *lo*, לֻ *lu* aut *lv*.

19. Tria puncta breviſſima: Schevá ſimplex, ְ e, & compoſitum geminum, ֲ a, ֱ e. מְ *me*, מֲ *ma*, מֱ *me*.

20. O breve ָ ſæpe ſcribitur ָ, tumque ab *a* longo (ָ) dignoſcitur, ſi ſequatur Schevá, nec ullus inter ea accentus intercedat. קָרְבָּן *korbán*, חָכְמָה *chochmá.* contra legitur חָכְמָה *chachemá*, quia accentus ָ & ְ ſeparat. Attendendum eſt autem ad Schevá occultum, quod non ſcribitur, ſed tantum intelligitur; videlicet ſub omnibus literis finalibus non mutis, & in medio cujusque literæ per immiſſum Dagéſch (de quo mox § 23) geminatæ. Sic וַיָּקָם *vaijákom*, non *vaijákam:* quia ſub ם finali intelligitur Schevá, nec a præcedente ָ per accentum dirimitur. Sic רָנּוּ *ronnú*, non *rannú:* quia Nun per punctum Dagéſch geminatur, & ideo ſonat ut duo N, inter quæ intelligitur Schevá mutum. Præterea ָ legitur ut *o*, ſi ſequatur aliud ejusmodi o non finale. הָאָמַר *boomár*, non *baomár*. Excipitur

cipitur initio vocabulorum כָּ, בָּ, לָ, וָ, & הָ nominibus præfixum, quæ ſemper ut *a* longum ſonant.

21. Accentus, cujuſcunque formæ ſeu figuræ ſit, ſi ſit unicus vel ultimus in vocabulo, dicitur tonicus ſive grammaticus, & ſyllabam acuit. Ceteri appellantur rhetorici ſeu muſici, ſolius euphoniæ gratia olim inventi, nobis haud neceſſarii.

22. Schevá (ְ)

> Poſt longam imbellem, geminatarumque priorem,
> Poſt ſocium, & Dagéſch, principioque ſonat.

Alibi mutum eſt, nominatim in fine, etiam ſi duplex Schevá in fine vocis occurrat. Exempla rem declarabunt. מֵרְצוֹנוֹ *meredſonó:* ſonat ideo, quia *poſt longam imbellem*, id eſt, non armatam accentu tonico: nam ſub מ e longum eſt, nec accentu armatum. אֹמְרִים *omerim:* quia o longum, poſt quod ſequitur Schevá, habet quidem accentum, ſed tantum rhetoricum & imbellem: tonicus enim ultimam ſyllabam acuit & armat. הַלְלוּ *halelú:* quia eſt poſt *geminatarum priorem*, ſeu ſub priore ex geminis literis ל. נִרְדְּפָה *nirdephá:* ubi pronunciatur ſub ד, quia eſt *poſt ſocium*, ſeu poſt aliud ſub litera ר præcedens. רִדְּפָה *riddephá:* quia eſt poſt *Dagéſch*, forte nimirum (de quo § ſequente) id enim ſolum hic intelligo. שְׁמוֹ *ſchemó:* quia *principio ſonat.* Si nulla harum cauſſarum adſit, Schevá mutum eſt. אִשְׁתּוֹ *eſchté.*

23. Dagéſch, punctum in ventre, aſpirationem literis tollit, & בּ in *b* mutat, cum ſine Dagéſch ut *v* ſonaret. Initio vocum, & poſt mutum, eſt lene; alibi forte, cujus officium eſt literam duplicare. דָּבָר *dávár*, בַּר *bar*, דִּבֵּר *dabbér*, מִדְבָּר *midbár.*

24. Litera י muta eſt poſt ִ poſt ֵ poſt ֶ & poſt ָ ſequente ו. רִיק *rik*, שָׂרַי *ſaré*, non *ſarëi*, אָחִיךָ *achéχa*, non *acheiχa*, דְּבָרָיו *devarâv*, non *devaraiv.*

25. Vides ex hactenus allatis, legi hebraice a dextera ad ſiniſtram, & conſonantem ſonare antevocalem. Solum excipitur ַ furtivum, quod ſub ſina-

finalibus literis ח , ע, aut הּ ponitur: id enim ſonat ante illas, & cum præcedente vocali in unam ſyllabam coaleſcit. מָשִׁיחַ *Ma-ſchiach* diſſyllabum, non *Maſchicha*; אֱלוֹהַּ *E-lóah* diſſyllabum, non *Elóha*.

EXEMPLUM,

quo non tantum omnes hebraicæ literæ ſub omnibus figuris, omniaque puncta vocalia, ſed omnes etiam difficultates continentur, quæcunque occurrere hebraice legentibus poſſunt.

Verſiculus prior, Sophoniæ III 8.

לָכֵן חַכּוּ־לִי נְאֻם־יְהוָה לְיוֹם קוּמִי לְעַד

: lebád kumí lejóm Jehová-neum li - chaccu Laχén

.perpetuum in ſurgam qua diem in, DEUS dicit, me expectate Quapropter

כִּי מִשְׁפָּטִי לֶאֱסֹף גּוֹיִם לְקָבְצִי מַמְלָכוֹת

mamlaχóth lekovdſí gojím leeſóph miſchpatí kí

,regna colligam ut , gentes congregem ut , meum judicium quia

לִשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם זַעְמִי כֹּל חֲרוֹן אַפִּי כִּי

kí appí charón col zabmí balehém liſchpóch

quia ; meæ iræ æſtum omnem , meam indignationem eos ſuper effundam ut

בְּאֵשׁ קִנְאָתִי תֵּאָכֵל כָּל־הָאָרֶץ׃

haáreds . col teaχél kinathí beéſch

.terra omnis devorabitur mei zeli igne in

Chaccu - *li*. Virgula hæc transverſa, quæ Maccaph dicitur, copulat voces, ita ut uno tractu ſimul pronuncientur, & accentus in vocabulum poſterius differatur. non *chaccú*, ſed *chaccu*-*li*; & ſtatim poſtea, non neúm, ſed neum - Jehová: pro quo tamen, ob nominis hujus Divini reverentiam, pronunciari ſolet *Adonáj*.

Lebad. Accentus hujus vocabuli (֑) dicitur *Athnách* ſeu reſpiratio: & eandem fere vim habet, quam apud nos duo puncta ſive colon. Supra hoc vocabulum (le*b*ád) in melioribus hebraicis exemplaribus cernitur exiguus

cir-

circulus, inſtar latini *o*, aut zeri arithmetici. Nota hæc, quæ *Kerikethîv* dicitur, indicio eſt, vocabulum aliter ſcriptum eſſe, quam pronunciandnm ſit; vel a communi lege pronunciandi aut ſcribendi recedere. In margine breviſſime docetur, quid arcani lateat. Ad præſentem Sophoniæ locum monetur in margine, legi hic præter morem *a* breve cum accentu *Athnách*, qui jure ſuo ordinario vocalem longam poſceret.

Leeſóph. Duplicem habet accentum, quorum prior rhetoricus ſeu euphonicus tantum; alter tonicus, qui ſyllabam ſuam acuit, ac proinde facit, ut ultima producatur.

Gojím. non *goîm.* Jod enim, ut § 24 hujus Appendicis habes, mutum quidem eſt, ſi poſt punctum i (.) ſequatur: hic vero *i* vocalis (.) poſt conſonantem י ſequitur, eique ſonum ſuum naturalem relinquit.

Lekovdſí. Punctum ֶ non eſt hoc loco *a*, ſed *o*: quia ſequitur ְ nullo intercedente accentu. (§ 20 Append.)

Liſchpóch. Utrumque ְ mutum eſt; primum, quia nullam habet cauſſam ſonandi ex illis quinque, quæ diſticho (§ 22) comprehenduntur; alterum, quia in fine nunquam ſonat, vel ſi bis continenter ponatur.

Halebém. non *baleihem*: quia י poſt ֵ (§ 24) mutum eſt.

Teachél. Rurſum accentus duplex, quorum poſterior tonicus, ut paulo ante in vocabulo *leeſóph.*

Col-hadreds. *Col*, non *cal*: quia (§ 20) litera finalis ל ſub ſe habet ְ occultum, quod a puncto ָ per nullum intercedentem accentum ſeparatur. *Haáreds* eſt *Millel*, cum cetera omnia fuerint *Milrá.* *Millel* appellatur, quod accentum in penultima habet; *Milrá* quod in ultima: ſunt autem multo plura *Milrá* Hebræis, quam *Millel.* Duo nodi ſeu puncta craſſiora ſignum ſunt, ſententiam eſſe finitam, uti apud nos per punctum majus fit.

Verſiculus poſterior, ex toto Sophonia collectus.

חַרְבִּי	חַלְלֵי	נִכְרְתוּ	קָדְשִׁי	וּבְנֵי
, charbí	chalelé	nixrethú	kodíchí	Uvné
, meo gladio	interfecti	perierunt	meæ ſanctitatis	filii Et

אֶהְפֹּךְ

אהפך השרים ובתיהם קראיו
keruáv ; uvottehém haſſarím ehpóch
ejus vocati ; eorum domicilia & , principes evertam

יבוזום וישם יהוה צבאות
Dſevaóth Jehová vejaſém jevozzúm
Exercituum Dominus ponet & : eos diripient

על־ירושלם ועל שפטיה ביום ההוא
hahú bajóm ſchophetehá vebal Jeruſchaláim bal
illa die in ejus judices ſuper & Jeruſalem ſuper

חשך בצהרים יעשה משפטיך צרח
; dſoréah miſchpatájiχ jabasé , badſſohorájim chóſcheχ
; clamans ira in tuum judicium faciet , meridie in tenebras

שמעה מפני אדני שאה בלבבה:
.bilvaváh ſchoá , Adonáj mippené ſchamebá.
.ejus corde in anxietas, Domini facie a audivit

Uvné. non *uvené :* quia ו initio vocabulorum (§ 17 hujus Appendicis) cenſetur vocalis brevis: unde fit, ut ſequens ְ nullum ſonandi jus habeat.

Kodſchi. non *kadſchi :* quia ָ & ְ nullo accentu diſtinguuntur.

Niχrethú. Schevá ſub Reſch ſonat, quia *poſt ſocium*, id eſt, poſt aliud ְ præcedens. (§ 22.)

Chalelé. Schevá auditur, quia poſt *geminatarum priorem* (§ 22) ſeu poſt primum e duobus ל.

Uvottehém. non *uvattehém :* nam occultum illud ְ (§ 20) quod in ת latet, neceſſario mutum eſt, cum ne quidem ſcribatur: ante ְ mutum autem vocalis ָ ſemper eſt *o*, etiamſi accentum proxime poſt ſe habeat.

Keruáv. י quieſcit, ſeu mutum eſt, quia poſt ָ ponitur, ſequente Vav. (§ 24.)

Jevozzúm. per *e*, non per *a*, ob Dagéſch literæ Zájin infixum: ut paulo ante *uvottehém.* Accentus *Athnách* noſtrum colon ſeu duo puncta ſignificat.

Jeruſchaldim. Vox Millel: in qua י ante *i* vocalem omittitur, brevitatis gratia, quoniam vocabulum hoc frequentiſſime redit.

Schopheteh́á. י quieſcit ֶ præcedente. (§ 24.) Tres accentus in eodem vocabulo, duo rhetorici, unus tonicus.

Chóſchex. Punctum, quod in cornu literæ Schin ponitur, ſervit hic ſimul pro *o* longo: alioqui ח nullam haberet vocalem, nec pronunciari poſſet. Schevá finale mutum eſt.

Badſſohordjim. Legitur *dſſo*, non *dſſa*: quia proxime ſequitur aliud *o* breve non finale. (§ 20.)

Dſoréach. ַ furtivum, quia ſub ח finali. (§ 25.) Ideo non eſt vox trium, ſed duarum ſyllabarum; nec Millel, ſed Milrá.

Schamehá. non ſchomehá: quia inter ָ & ׃ intercedit accentus. (§ 20.)

Mippené. Schevá ſonat, quia poſt Dagéſch forte. (§ 22.)

Schod. ה finale mutum, quia ſine *mapp'c* (§ 4.) Contra *Bilvavdh*, quia ה ſcribitur. Duo nodi finem verſiculo & exemplo imponunt.

HORA

HORA CHALDAICA.

Quæcunque in Hora Hebraica dixi, in Chaldaica repeto: adeo enim communia ſunt iis omnia, ut, qui illius præceptiones didicit, hujus quoque, etſi inſcius & aliud agens, legibus omnibus ſe imbuerit. Idem hebraicis chaldaicisque literis alphabetum eſt: eadem utriſque dubiarum & certarum diſtinctio: eædem tres Regulæ, quibus hic quoque omnia abſolvuntur. Præclarum idem Lexicon, quod in hebraicis veluti Cynoſuram propoſui, chaldaica quoque complectitur, & eandem propemodum facilitatem etiam horum tironibus præbet. Ne omnino eandem præberet, tum editionum, tum dialectorum varietas prohibuit: nam & editiones aliæ aliis punctis perſæpe utuntur, & ipſæ dialecti ſermonis chaldaici non longe quidem, frequenter tamen, levi quodam vocabulorum flexu inter ſe diſcrepant. Non eſt igitur, ſtudioſe Lector, cur turberis, ſi alia ſe tibi puncta in Lexico offerant, alia in editione tua legantur, vel ſi etiam literula nonnunquam abludat. Contigua ejuſdem ſtirpis vocabula in Lexico, atque ipſius etiam orationis contextus, ſiquid erit dubii, facile illuſtrabunt. Tu, ſi Hebraica noſtra legiſti, recole; ſin minus, lege: ego ad Exercitationem progredior, ex ipſo Codicis Divini initio eam petiturus.

LIBRI GENESEOS

principium.

7 6 5 4 3 2 1

בקדמין ברא ײ ית שמיא וית ארעא׃

1) ן litera dubia eſt, י in medio vocabulo nulla, מ in medio certa. Itaque (*Reg. III.*) מ cum duabus proxime prioribus quæratur in Lexico. Titulus קדם (nam מ & ם in alphabeto idem ſunt) habet ſeriem centum omnino ac triginta vocabulorum. Ut operæ ac tempori conſulatur (*Exerc. Hebr. n.* 2.) prætermitte cetera omnia, & in tertio ordine adi

ſuffixa

ſuffixa ן, ubi vocabulum præſens reperies cum explanatione: *in principio.*

2) Quæritur totum. (*Reg. I.*) *creavit.*

3) Idem eſt ac יְהוָה, de quo in Exerc. Hebr. n. 4. In Chaldaico Targum ubique tria י ſcribuntur, more Hebræorum veterum: hodierni Judæi, fortaſſis odio Divinarum trium Perſonarum, antiquam illam formam ad duo י contraxere: quem morem & Lexici noſtri Auctor ſecutus, Titulum יי poſuit.

4) Quære ſuo loco, & intelliges, eſſe articulum accuſativi caſus: cum enim Chaldæi juxta ac Hebræi caſibus nominum careant, præfixis articulis eorum loco utuntur.

5) Vocabulum eſt trium literarum (י enim nulla eſt) ac proinde indagandum totum. *cœli.* atque ob articulum accuſativi præcedentem, *cœlos.*

6) ו &c. ut monui poſt Regulam III. Tum articulus accuſativi, ut n. 4.

7) Cum א ſit dubia (*Reg. II.*) tres priores quæruntur. In ejus Tituli ſerie ſtatim initio tertii ordinis vocabulum noſtrum ſe offert, quippe cujus ſuffixa litera ſit א, omnium prima. *terra.* *In principio creavit Deus cœlos & terram.*

15	14	13	12	11	10	9	8
תְהוֹמָא	אַפֵּי	עַל־	וַחֲשׁוֹכָא	וְרֵקַנְיָא	צַדְיָא	הֲוָת	וְאַרְעָא

8) ut n. 7. ו præfixum, &c. *Et terra.*

9) *Fuit.*

10) Vocabulum trium literarum, quoniam י nulla eſt, quæritur totum. (*Reg. I.*) *vaſta, deſolata.*

11) ו præfixum, &c. a fine rejicitur א dubia. י nulla eſt. relinquitur רקנ ſeu רקן, ſub quo Titulo reperies רֵיקָנְיָא (nam & hoc modo ſcribitur) *vacua.*

12) ו &c. ו alterum cum pro litera non numeretur, & א ſit dubia, quærendum reſtat חשב ſeu חשך, & *tenebræ.*

13) *Super.*

14) *Facies. ſuper faciem.* Additur in Lexico *conſtr.* quod ubi ſit, indicio eſt, eam vocem eſſe *in ſtatu regiminis*, ſive *conſtructo*, id eſt, latino more loquendo, regere ſequentem genitivum.

15) Vo-

15) Vocabulum quatuor literarum, quia ו nulla eſt. א dubia. quare (*Reg. II.*) quærendus Titulus תהם ſeu תהם. *abyſſus.* Fit genitivus, quia præcedens vocabulum eſt in ſtatu conſtructo. *Et terra fuit vaſta, & vacua: & tenebræ* (erant) *ſuper faciem abyſſi.*

21 20 19 18 17 16
ורוחא דיי מנשבא על אפי מיא׃

16) ו &. ו alterum non numeratur pro litera. itaque (*Reg. I.*) quod ſupereſt, quæritur totum. *ſpiritus, ventus.*

17) Quære דיי, & invenies *Domini.* יי ut n. 3. ד nomini præfixum in chaldaicis nota eſt genitivi, ut Lexicon noſtrum obſervat in ipſo veſtibulo literæ ד.

18) Præterita litera א dubia, ב hoc loco certa cum duabus prioribus (*Reg. III.*) ſi quæratur, oſtendet ſenſum, *flans, perflans.*

19) ut n. 13. *ſuper.*

20) ut n. 14. *ſuper faciem.*

21) Quæratur totum (*Reg. I.*) *aquæ.* fit genitivus *aquarum* ob præcedens vocabulum in ſtatu conſtructo poſitum, ut n. 15. Collige ſententiam: *Et ſpiritus Domini flans ſuper faciem aquarum.* intellige *erat*: nam Verbo *ſum* Chaldæi & Hebræi parce utuntur.

27 26 25 24 23 22
ואמר יי יהא נהורא והוה נהורא׃

22) ו &. *dixit.*

23) *Deus.* ut n. 3.

24) *erit.* Futurum pro Imperativo, more hebraico. *ſit.*

25) Vox quatuor literarum, quia ו nulla. Reciſa dubia א, quære נהר. in cujus ſerie ad ipſum initium tertii ordinis occurrit vocabulum noſtrum. *lux.*

26) ו &. Reliquum quæritur totum. *fuit.*

27) ut n. 25. *Et dixit DEUS, ſit lux. & fuit lux.*

Digitized by Google

36	35	34	33	32	31	30	29	28
בֵּין	יְיָ	וְאַפְרֵשׁ	טָב	אֲרֵי	נְהוֹרָא	יָת	יְיָ	וַחֲזָא

39	38	37
חֲשׁוֹכָא׃	וּבֵין	נְהוֹרָא

28) *vidit.* ו præfixum, *&*.
29) ut n. 3. *DEUS.*
30) ut n. 4.
31) *lucem*, ut n. 25.
32) *quod.*
33) *bonus*, *bona.*
34) ו *&*. שׁ certa hoc loco, proinde cum anterioribus duabus quærenda. Sub Titulo פרש ſecundo ordine primum occurrit *ſeparavit.*
35) ut n. 3. *DEUS.*
36) *inter.*
37) *lucem.* ut n. 25.
38) ut n. 36. ו præfixum, *&*.
39) ut n. 12. *tenebras.* *Et vidit DEUS lucem*, *quod* eſſet *bona* : *& ſeparavit DEUS inter lucem & inter tenebras.*

A P P E N D I X

De Pronunciatione

Linguæ Chaldaicæ.

Cum apud nos Chaldaica non aliis literis, punctisque excudantur, quam Hebraica: non aliæ hic ſunt pronunciandi leges, quam quæ paulo ante in Appendice Hebraica memoratæ ſunt.

E X E M P L U M.

ex Danielis Capite VII, verſus 19, continens omnes alphabeti literas, & puncta vocalia pleraque.

אֱדַיִן צְבִית לְיַצָּבָא עַל־חֵיוְתָא רְבִיעָיְתָא דִּי־הֲוָת שָׁנְיָה

ſchanejá haváth - di, revibajethá chevethá - bal lejaddſivá dſevíth Edájin

diverſa erat quæ, quarta beſtia de notitiam certam volui Tunc

מִן־

מִן־כָּלְּהֵוֹן דְּחִילָה יַתִּירָה שִׁנַּיִהּ דִּי־פַרְזֶל וְטִפְרַיִהּ

vetiphráh pharzél-di ſchiñáh , jattirá dechilá : colhén - min

ejus unguis & ferro ex ejus dens , modum ſupra terribilis : illis omnibus ab

דִּי־נְחָשׁ אָכְלָה מַדְּקָה וּשְׁאָרָא בְּרַגְלַיִהּ רָפְסָה׃

.raphĕſá beragláh uſchará , maddeká aχelá , nechâſch-di

.conculcabat ſuo pede reliquias &, comminuebat & vorabat , ære ex

Dſevîth. Schevá *principio ſonat:* quod etiam in ſequente & pluribus deinceps vocabulis accidit.

Lejaddſcvá. צ duplicatur per Dagéſch, quod ideo forte eſt, quia neque initio, neque poſt Schevá mutum.

Hal-chevethá. Maccaph, quo conjunguntur, pronunciationem continuat, & accentum in ſyllabam ultimam differt. Schevá ſonat, quia *poſt longam imbellem*, ſeu non armatom tonico : accentus enim tonicus eſt ultimus vocabuli.

Revibajethá & *Schanejá.* non *revibojthá*, aut *ſchonja:* quia inter ָ & ְ intercedit accentus, ac proinde ָ eſt *a* longum. Idem eſt in *aχelá* & *raphĕſá.*

Colhen. non *calhen:* quia, cum inter ָ & ְ nullus intercedat accentus, punctum ָ eſt *o* breve, & ְ mutum. Exemplaria meliora ſupra hoc vocabulum habent Keri-Kethiv, ſeu exiguum circulum, quem in margine explicant, monendo lectorem, literam ו eſſe ſuperfluam.

Jattirá. Dagéſch forte literam ת geminat, eique aſpirationem adimit.

Schinnáh. Etiam hic litera Nun geminatur ob Dagéſch forte. *Schinnáh*, *Vetiphráh*, & *Beragláh* impoſitum ſibi habent Keri-kethív, quod indicat, literam י eſſe ſuperfluam, ut margo docet. In his tribus vocabulis ה finale auditur ob infixum punctum Mappík.

Maddeká. Schevá ſonat, quia poſitum ſub Dagéſch forti.

Uſchará. Mutum Schevă, quia ו initio vocabulorum non cenſetur eſſe ſyllaba longa.

SOLI DEO GLORIA.

MAG 2010556